

CONSILIUL JUDEȚEAN
TULCEA

**AGENDA LOCALĂ 21 –
PLANUL LOCAL DE DEZVOLTARE DURABILĂ
A JUDEȚULUI TULCEA**

TULCEA
2007

Proiect PNUD 0033238

Copyright © 2007 Consiliul Județean Tulcea, România

Str. Păcii, nr.20, Tulcea, 820033, Tulcea

Tel.: +40 240 511 960

Fax: +40 240 513 071

E-mail: dplde@cjtulcea.ro

<http://www.cjtulcea.ro>

Copyright © 2007 Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă

Str. Dr. Burghilea, Nr.16, Sector 2, București

Tel: +4021 310 33 20

Fax: +4021 310 33 21

E-Mail: office@ncsd.ro

<http://www.ncsd.ro>

Copyright © 2007 Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor

Autoritatea pentru Managementul Programului Operațional Regional

Strada Apolodor nr. 17, Latura Nord, Sector 5, București, 050741 - RO,

Tel: +40 (37) 211 1409,

Fax: +40 (37) 2111630

E-Mail: info@mdlpl.ro

<http://www.mdlpl.ro>, www.infoforegio.ro

Document apărut cu sprijinul Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor (MDLPL) și al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) în baza Memorandumului de înțelegere dintre Ministerul Integrării Europene și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare referitor la cofinanțarea și administrarea proiectului "Extinderea implementării Agendei locale 21 în România", semnat la București la 12 mai 2006 și aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 898/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 659 din 31 iulie 2006. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reprezintă în mod necesar punctul de vedere al MDLPL/ PNUD. Expertiză tehnică acordată de Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă.

Comitetul Local de Coordonare

GHEORGHE BUNDUC	Președinte, Consiliul Județean Tulcea
IOAN BOIERU	Subprefect, Instituția Prefectului Județul Tulcea
ION OLTEANU	Primar, Consiliul Local Topolog
AUREL DIMITRIU	Primar, Consiliul Local Sulina
NICOLAE IANUS	Primar, Consiliul Local Baia
MARIAN AVRAM	Președinte, Grup Comunitar Visterna
ION DANIEL	Președinte, Asociația pentru Dezvoltarea Societății Civile Mahmudia
CADAR BECTAȘ	Inspector Sef, Agenția pentru Protecția Mediului Tulcea
MIRCEA STARĂȘ	Director, Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare Delta Dunării
MONICA IVANOV	Inspector Sef, Inspectoratul în Construcții Tulcea
GRIGORE BABOIANU	Director Executiv, Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării
SIRMA CARAMAN	Director Executiv, Consiliul Județean Tulcea
MIRON IGNAT	Președinte, Comunitatea Rușilor Lipoveni din România
FLORIN MIHALEICO	Președinte, Uniunea Ucrainenilor din Dobrogea
STELA LEPĂDAT	Președinte Executiv, Centrul de Resurse pentru ONG
ADRIANA ARGETOIANU	Director, Autoritatea de Sănătate Publică Tulcea
MIRELA DIDĂ	Arhitect Șef al județului Tulcea, Consiliul Județean Tulcea
MIHAI STROE	Inspector Școlar General, Inspectoratul Școlar Județean Tulcea
NICOLAE RĂDUCU	Președinte, Fundația Prietenii Deltei Dunării, Sulina

Biroul Local AL21

DAN CHIRIAC, Expert dezvoltare regională, Consiliul Județean Tulcea
IRINA COREȚCHI, Auditor, Inspectoratul Școlar Județean Tulcea

Grupuri de lucru

1. Economic

Coordonator:	OCTAVIAN MOTOC, Director Executiv, Direcția Dezvoltare regională, Relații Externe, Consiliul Județean Tulcea
Membri	MIHAELA LUNGU, Director Executiv Adjunct Direcția Economică Buget Finanțe, Consiliul Județean Tulcea ANA MARIA CAZACU, Manager de proiect, Asociația pentru Integrare Europeană Tulcea LUCIANA GHERGHIȘAN, Profesor, Colegiul Economic „Delta Dunării” TUDOREL HOGEA, Consilier Președinte, Consiliul Județean Tulcea

2. Mediu

Coordonator: GRIGORE BABOIANU, Director Executiv, Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării

Membri
SUZANA MIHAILOV, Expert dezvoltare regională, Consiliul Județean Tulcea
MIRELA DIDĂ, Arhitect Șef, Consiliul Județean Tulcea
GEORGEL ROȘCA, Consilier județean, Consiliul Județean Tulcea
NICOLAE STAICU, Consilier Președinte, Consiliul Județean Tulcea

3. Social

Coordonator: LAURA MICU, Șef Serviciu, Direcția Județeană de Asistență Socială

Membri
AUREL CHIRIAC, Director, Direcția Județeană pentru Tineret Tulcea
LILIANA MUNTEANU, Psiholog, Liceul Pedagogic Tulcea
VIORICA NICOLOV, Consilier, Consiliul Județean Tulcea
LUCICA COSTACHE, Expert dezvoltare regională, Consiliul Județean Tulcea

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor

Autoritatea pentru Managementul Programului Operațional Regional

Valentina Rădoi – Director, Direcția Gestionare Programe

Cezar Grozavu - Manager public, Direcția Gestionare Programe

Consultanță din partea Centrului Național pentru Dezvoltare Durabilă:

Călin Georgescu – Director de proiect
Radu-Ștefan Vădineanu – Coordonorator
Tania Mihu – Coordonorator Programe – Proiecte
Oana Voicu – Ofițer proiect
Gheorghe Onuț – Coordonorator cercetare sociologică
Daniel Toboș – Coordonorator financiar
Olivia Popescu – Asistent editare
Dan Apostol – Consultant Științific, enciclopedic și editorial

CUPRINS

Cuvânt înainte adresat de Reprezentantul Rezident al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în România

Cuvânt înainte adresat de Președintele Consiliului Județean Tulcea

I. EVALUAREA SITUAȚIEI ACTUALE ȘI STRATEGIA DE DEZVOLTARE

I.1. Evaluarea capitalului antropoc (Economia)

- I.1.1. Descriere generală
- I.1.2. Industrie
- I.1.3. Agricultură
- I.1.4. Turism
- I.1.5. Managementul deșeurilor
- I.1.6. Infrastructură de bază
- I.1.7. Transporturi
- I.1.8. Comunicații
- I.1.9. Servicii financiare
- I.1.10 Analiza SWOT generală
- I.1.11 Analiza SWOT pe domenii
- I.1.12 Obiective

I.2. Evaluarea capitalului natural

- I.2.1. Prezentarea generală a județului Tulcea
- I.2.2. Resursele de apă
- I.2.3. Resursele minerale
- I.2.4. Resursele naturale regenerabile
- I.2.5. Resursele de sol
- I.2.6. Biodiversitate și arii protejate
- I.2.7. Vegetația forestieră
- I.2.8. Starea mediului în județul Tulcea
- I.2.9. Analiza SWOT
- I.2.10. Obiective

I.3. Evaluarea capitalului social

- I.3.1. Situația demografică și structura populației
- I.3.2. Forța de muncă în județul Tulcea
- I.3.3. Sănătate
- I.3.4. Educație
- I.3.4. Cultură
- I.3.6. Asistență socială
- I.3.7. Analiza SWOT
- I.3.8. Obiective

II. PLANUL LOCAL DE ACȚIUNE AL JUDEȚULUI TULCEA

II.1. Considerații generale

II.2. Obiective generale

II.3. Măsuri de întărire a capacității instituționale

II.4. Structurile instituționale de monitorizare și evaluare

II.5. Proiecția financiară

II.6. Planul Local de Acțiune

III. PORTOFOLIUL DE PROIECTE PRIORITARE

III.1. Domeniul economic

- Proiect 1.** Modernizare Aerogară și separare fluxuri pasageri la Aeroportul „Delta Dunării” Tulcea
- Proiect 2.** Proiect 2. Modernizarea infrastructurii de acces către zona turistică Murighiol-Uzlina-Dunavăț-Lacul Razim
- Proiect 3.** Proiect 3. Valorificarea turistică a mănăstirilor tulcene prin îmbunătățirea infrastructurii de acces și de mediu
- Proiect 4.** Proiect 4. Amenajarea mini-porturilor turistice Sf. Gheorghe, Murighiol, Sarichioi
- Proiect 5.** Proiect 5. Centru de activități sportive și de agrement „Ivan Patzaichin”

III.2. Domeniul Protecției Mediului

- Proiect 1.** Sistem de colectare selectivă, procesare și transport al deșeurilor din Delta Dunării
- Proiect 2.** Ecologizarea zonei de exploatare a nisipurilor de la Caraorman, din Delta Dunării
- Proiect 3.** Reactualizarea Planului de Amenajare Teritorială (PAT) a județului Tulcea
- Proiect 4.** Reactualizarea Planului de Amenajarea Teritoriului Zonală

- (PATZ) pentru Rezervația Biosferei
Delta Dunării
- Proiect 5.** Reconstrucție ecologică în
amenajarea agricolă Dunavăț-
Murighiol
- Proiect 6.** Reconstrucție ecologică în
Amenajarea Piscicolă Murighiol
(Lacul Murighiol)
- Proiect 7.** Centru de informare ecologică în
Sf. Gheorghe
- Proiect 8.** Elaborarea planului de dezvoltare a
utilizării energiilor neconvenționale
în județul Tulcea, inclusiv a energiei

eoliene, armonizat cu obiectivele de
conservare a diversității biologice

III.3. Domeniul social

- Proiect 1.** Centru de zi Tulcea
- Proiect 2.** Centru de sănătate Sulina
- Proiect 3.** Modernizare sisteme de încălzire în
școlile din Somova, Beidaud,
Ciucurova, Cataloi, Horia, I.C.
Brătianu, Luncavița, Mihai Bravu,
Niculițel, Greci
- Proiect 4.** Reabilitare Spitalul Județean
Tulcea și Ambulatoriul de
specialitate

Cuvânt înainte

adresat de Reprezentantul Rezident
al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în România

Sunt fericit să prezint documentul realizat în urma implementării proiectului Agenda Locală 21 (AL21) în România, etapa 2006-2007. Acest document s-a constituit ca urmare a nevoilor și ideilor actorilor locali din trei noi orașe și două județe, și dorește să sprijine contribuțiile locale în stabilirea direcțiilor prioritare de dezvoltare, conform cerințelor impuse de aderarea la Uniunea Europeană.

Dorim să le mulțumim tuturor celor implicate în elaborarea Agendei Locale 21, cetățeni, oameni de afaceri, oameni de știință, ONG-uri și autorități locale, nu numai pentru asistența tehnică, ci și pentru efortul depus, energia și entuziasmul care au caracterizat acțiunile întreprinse, contribuind astfel la crearea unui plan pentru dezvoltare durabilă.

Agenda Locală 21 (AL21) s-a constituit ca o inițiativă a Națiunilor Unite și a fost adoptată pentru prima oară în cadrul Summit-ului de la Rio de Janeiro în 1992 reprezentând calea de promovare a conceptului de dezvoltare durabilă la nivel local. Zece ani mai târziu, la Johannesburg în 2002, cel de-al doilea summit mondial a enunțat faptul că AL 21 este principalul instrument pentru atingerea stadiului de bunăstare a populației la nivel mondial. AL 21 este implementată la nivelul autorităților locale și promovează, prin componenta sa de participare publică, un echilibru real între creșterea economică, echitatea socială și protecția mediului.

Conceptul de dezvoltare durabilă implică o re-evaluare constantă a relației om-natură, și existența solidarității între generații, ca fiind singura opțiune viabilă pentru asigurarea unui model de dezvoltare pe termen lung.

În România, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) a promovat într-un mod activ dezvoltarea durabilă începând cu anul 2001, prin coordonarea proiectului *“Dezvoltarea Capacitatilor Locale pentru implementarea Agendei Locale 21”*. Până în acest moment, proiectul a fost implementat în **30 de orașe și 2 județe**. Proiectul a început implementarea sa la nivelul a nouă orașe pilot, în perioada 2000-2002, continuând cu încă treisprezece orașe între 2003-2004, și alte trei orașe și un județ între 2004-2005. În perioada 2005-2006 proiectul și-a extins aria de implementare la încă trei orașe și un județ. Astfel, în fiecare an, proiectul se implementează în noi orașe, sub coordonarea Centrului Național pentru Dezvoltare Durabilă, care este agenția de implementare a PNUD pentru proiectul AL 21.

Faza de implementare 2006-2007 s-a realizat în contextul unor cerințe specifice aderării la UE. În acest scop, PNUD România a semnat un Memorandum de Înțelegere cu Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și al Locuințelor, fapt ce a condus la o nouă abordare a procesului de implementare al Agendei Locale 21 în Alba Iulia, județul Alba, Tulcea, județul Tulcea și Fălciu.

Rezultatul, concretizat prin prezentul document, este o strategie coerentă însoțită de un plan concret de acțiune și de implementare. Ambele oferă garanția că proiectul vine în întâmpinarea nevoilor comunității și că reprezintă o importantă contribuție pentru dezvoltarea durabilă din România.

Aceste planuri locale pentru dezvoltare durabilă vor contribui la îmbunătățirea viitorului acestor comunități, ceea ce va conduce pe termen lung, la creșterea calității vieții oamenilor. De asemenea aceste documente programatice, vor asista autoritățile regionale și pe cele naționale în realizarea politicilor coerente la toate nivelurile, politici ce vor susține dezvoltarea întregii țări.

Jan Sorensen

**Reprezentant Rezident PNUD
Coordonator Rezident ONU**

Cuvânt înainte

Adresat de Președintele Consiliului Județean Tulcea

Implicarea județului Tulcea în cadrul Programului Agenda Locală 21 reprezintă o etapă necesară și o oportunitate deosebită în perspectiva accesării fondurilor structurale. Planul local de acțiune, elaborat printr-o largă consultare a comunității locale, devine un instrument ce conturează direcțiile de dezvoltare pe termen mediu, în principalele domenii de activitate, pe baza unei evaluări realiste a situației existente și luând în considerare resursele potențiale aflate la dispoziție.

Parteneriatul creat, pe parcursul derulării Programului, între administrația publică, instituții relevante din teritoriu, organizații neguvernamentale și lideri de opinie a dat naștere unui document cu o puternică susținere instituțională și comunitară, care poate pune bazele unei dezvoltări echilibrate și durabile a județului.

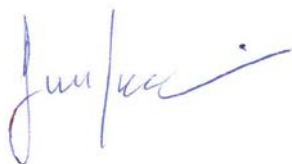
Lucrul acesta este cu atât mai important cu cât trăim într-o arie ce cuprinde o entitate extrem de sensibilă - Delta Dunării - cea mai importantă zonă umedă protejată din Europa, aflată în patrimoniul natural al UNESCO, cu un echilibru fragil, ce poate fi oricând periclitat. Din acest motiv, orice activitate economică proiectată a fost cântărită prin prisma efectelor imediate și de perspectivă asupra mediului înconjurător.

Ne dorim ca județul Tulcea să devină un model de preservare a mediului natural, un loc în care turismul, agricultura ecologică, ramurile industriale curate să ofere suficientă prosperitate locuitorilor acestor meleaguri.

Și dacă percepția aceasta ne este atât de familiară acum, acest lucru i se datorează atât echipei care a contribuit la implementarea programului, cât și reprezentanților Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor, care au fost catalizatorul acestei importante realizări.

Le mulțumim tuturor și să trecem la treabă!

Gheorghe BUNDUC

Președinte al Consiliului Județean Tulcea

I. EVALUAREA SITUAȚIEI ACTUALE ȘI STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ

I.1. EVALUAREA CAPITALULUI ANTROPIC

I.1.1. DESCRIERE GENERALĂ

La sfârșitul anului 2006, în economia județului Tulcea erau înregistrați un număr de 11.283 agenți economici, din care: 280 societăți pe acțiuni, 4 regii autonome, 6.250 societăți cu răspundere limitată, 537 societăți în nume colectiv, 42 societăți în comandită simplă, 45 organizații cooperatiste, 814 asociații familiale, 3.311 persoane fizice autorizate.

După un prim șoc al tranziției de la sistemul centralizat la economia de piață, economia județului Tulcea este afectată acum de schimbările structurale necesare după aderarea României la Uniunea Europeană.

Ramurile industriale reprezentate de unități-mamut, energofage, poluante și cu productivitate scăzută, tind să fie înlocuite de IMM-uri flexibile, implicate în activitatea de producție sau în servicii, care utilizează eficient resursele regenerabile și forța de muncă locale, în special în domeniul prelucrării produselor agricole și piscicole, a punerii în valoare a potențialului turistic, în construcții, servicii bancare și transporturi.

O mare lovitură pe care o primește economia județului este cea legată de prăbușirea sistemului de producție lohn în sectorul industriei textile, ramură care însumează în Tulcea cel puțin 4.000 de locuri de muncă. Efectul intrării pe piață a produselor extrem de ieftine din China, cumulat cu creșterea justificată și normală a valorii manoperei românești, determină deja concentrarea atenției clienților străini spre statele din fosta Uniune Sovietică, unde prețul forței de muncă rămâne încă tentant.

Ramurile economice tradiționale în județ sunt agricultura, pescuitul și extracția pietrei. Agricultura suferă acum schimbări de esență a structurii culturilor, trecându-se de la cultivarea predominantă a cerealelor către plantele tehnice, o amploare fără precedent luând cultura de rapiță pentru producerea

de combustibil ecologic. Creșterea animalelor, în special a ovinelor, este o activitate specifică în județ, Tulcea plasându-se pe locul 9 în țară la numărul de capete de ovine (ce se apropie de 250.000) și pe primul loc la producția de lână. Județul Tulcea se înscrie pe locul 2 la producția de preparate din carne, cu mai mult de 10 % din producția națională și pe locul 13-14 la producția de carne.

Pescuitul se află și el la răscruce, datorită diminuării semnificative a resurselor piscicole din mediul natural și constrângerilor datorate cerințelor minime impuse de U.E. pentru accesarea fondurilor structurale în domeniu, în special în ceea ce privește asocierea pescarilor autorizați. Piscicultura este o activitate în continuă creștere, care va lua un avânt considerabil după accesarea viitoarelor fonduri structurale în domeniu.

Extracția pietrei, cu un potențial de creștere fără precedent, datorat investițiilor majore de infrastructură din România, se află și ea într-un impas, datorat localizării carierelor mai importante în perimetrul sau în zonele limitrofe rezervațiilor naturale din județ. Există pericolul ca multe dintre activitățile economice desfășurate până acum să-și reducă mult ponderea, datorită intenției, aproape materializate, ca mai mult de 80 % din suprafața județului să fie transformată în arii aflate sub jurisdicția programului comunitar NATURA 2000.

Ramura economică având cel mai mare potențial de creștere este turismul, cu toate serviciile conexe, lucru deloc surprinzător dacă ținem seama de faptul că Delta Dunării este cea mai importantă zonă umedă protejată din Europa, atât ca întindere, cât și în privința biodiversității (peste 1.600 specii floristice, 3.600 specii faunistice, dintre care 315 specii de păsări, 28 de mamifere și 84 specii de pești).

Ca noutăți în peisajul economic local se prefigurează sectorul producției de energie din surse regenerabile, în special a celei eoliene, domeniul IT și cel al firmelor de consultanță.

Produsul intern brut (PIB) actual se cifrează la circa 650 milioane Euro, fiind de aproximativ 2.450 Euro/locuitor.

I.1.2. INDUSTRIE

Numărul populației ocupate în industria județului Tulcea, se ridică, la sfârșitul anului 2004, la 20.700, conform statisticilor oficiale. Datorită restructurărilor intervenite în acest tip de activități, el s-a diminuat la circa 18.500 angajați, la sfârșitul lui 2006.

Într-un mod total nepotrivit cu specificitatea zonei, în județul Tulcea au fost înființate, în timpul regimului comunist, o serie de unități economice poluante, al căror singur avantaj era acela că transportul materiei prime din import aduse pe calea apei, uneori chiar din Brazilia sau Africa de Sud, era mult mai ieftin și se reflecta în mod semnificativ în prețul produselor. Așa a apărut Combinatul Metalurgic, „spart” după 1989 în S.C. FEROM S.A. și S.C. TREMAG S.A., primul, producător de feroaliaje, al doilea, de cărămidă refractară de diverse sortimente.

După ce a fost privatizată, trecând în proprietatea unei firme cu capital ucrainean, datorită, în parte, existenței monopolului asupra producției și transportului energiei electrice, prima dintre aceste societăți și-a închis deja porțile în 2006. Producătorul de cărămidă refractară având capital american, face încă față competiției de pe piață datorită investițiilor pentru retehnologizarea unității. Producătorul de alumina. S.C. ALUM S.A., cu capital majoritar rusesc, a fost nevoit și el să-și închidă porțile pentru cel puțin 2 ani, pentru a se conforma la cerințele reglementarilor Uniunii Europene, din punctul de vedere al protecției mediului.

Unul dintre cazurile de succes în industria grea tulceană este reprezentat de S.C. AKER BRAATVAAG S.A. Tulcea – șantierul naval, cu capital norvegian, care are o producție de nave diverse, în continuă creștere, aproape în exclusivitate destinate pentru export. Proprietarii șantierului asigură condiții de muncă și o salarizare corespunzătoare, inducând și o atmosferă de disciplină și responsabilitate a muncii, poate fără precedent în industria tulceană.

Cea mai dinamică ramură industrială locală se dovedește a fi cea alimentară, reprezentată, în primul rând de sectorul preparatelor din carne. Cele 2 firme din teritoriu, S.C. TABCO CAMPOFRIO S.A., cu capital majoritar spaniol, și S.C. CARNIPROD S.A., cu capital majoritar austriac, produc acum, în total, circa 20.000 tone de preparate din carne/an, situând județul pe podiumul producătorilor din cadrul sectorului. Atât cele două firme menționate, cât și S.C. PISCICOLA TOUR S.A. Jurilovca, producător de conserve din pește, au beneficiat de importante fonduri SAPARD pentru deschiderea unor noi linii de fabricație. Din păcate, datorită unor schimbări legislative survenite în regimul concesiunilor resurselor piscicole din Delta Dunării, dar și unor lacune în activitatea de marketing, fabrica de conserve de la Jurilovca se află într-un proces de schimbare a fluxurilor tehnologice, care va presupune diminuarea numărului de sortimente produse de la 22 la 3-4, care sunt cerute pe piață.

Sectorul industriei ușoare este reprezentat de domeniul confecțiilor textile, care, în anul 2004, cuprindea peste 15 firme de profil, cu un număr total de peste 4.000 de angajați, preponderent femei, dintre care numai S.C. CONFECȚIA S.A. Tulcea are peste 2.000 de salariați. Sistemul de producție lohn, în fapt un export de manoperă, este pe cale să se năruie, ceea ce presupune o reorientare din mers către crearea de produse înregistrate proprii și piața internă de profil, invadată acum de produse ieftine, dar și de proastă calitate, ale unor producători asiatici.

Industria extractivă este reprezentată, cu preponderență, de extracția pietrei pentru construcții, unele dintre cele mai bune cariere de piatră din România fiind pe raza județului Tulcea. Cum mare parte din suprafața județului va deveni sit NATURA 2000, unele dintre aceste cariere este posibil să-și închidă sau să-și restrângă activitatea, tocmai într-un moment în care încep mari lucrări de investiții în infrastructură, în special în cea de drumuri și autostrăzi, cu finanțare europeană.

I.1.3. AGRICULTURĂ

Suprafața agricolă a județului Tulcea este de 364.015 ha, din care 314.507 ha este deținută în proprietate de micii producători. Din suprafața arabilă totală de 292.222 ha, 60.043 ha sunt ocupate de pășuni,

10.032 ha de viță de vie și 1.657 ha de livezi. În județul Tulcea, se practică totuși o agricultură bazată pe cultura cerealelor și plantelor tehnice, principalele culturi fiind următoarele: grâu – 43.023 ha, orz și orzoaică – 9.188 ha, porumb – 90.487 ha, floarea soarelui – 49.151 ha, alte plante oleaginoase – 57.707 ha.

Productivitatea agricolă în județ este limitată de regimul pluviometric scăzut al zonei, cunoscută ca una dintre cele mai aride din România, ceea ce impune o creștere a suprafeței irigate.

În urma aplicării prevederilor legii fondului funciar, a rezultat o parcelare excesivă, ceea ce presupune practicarea unei agriculturi de subzistență. Pentru o mai bună utilizare a terenurilor și eficientizarea activității agricole se impune crearea unor asociații de proprietari pentru crearea unor sole de dimensiuni optime aplicării tehnologiilor moderne.

Județul Tulcea este cunoscut ca un mare producător de vinuri, podgoriile Sarica Niculițel și Babadag reprezentând brand-uri de renume printre cunoscători. Din cele 10.032 ha cultivate cu viță de vie, 7.129 ha sunt soiuri nobile, 2.247 ha vie hibridă și 656 ha pepiniere viticole.

Din procesarea soiurilor de viță nobilă, în 2004 s-au obținut: 19.350 hl vin de masă alb, 5.407 hl vin de masă roșu, 23.744 hl vin superior alb, 46.281 hl vin roze, 20.056 hl alb D.O.C. și 12.357 hl roșu D.O.C..

Zootehnia, este slab reprezentată în județ, actualmente funcționând în Tulcea numai 2 complexe de îngrășare a porcilor și nici unul de bovine, ovine sau avicol. Cu toate acestea, județul are un efectiv de circa 250.000 ovine, în proprietatea unor familii de oieri autohtoni, majoritatea aromâni, dar și a unora din zona Sibiului, care și-au stabilit stânele pe pășunile din amenajările agricole tulcene. În acest mod, județul se plasează pe locuri fruntașe la numărul de ovine și producția de lână.

Datorită suprafețelor mari de luciu de apă, piscicultura reprezintă un punct forte al economiei tulcene. Cantitățile de pește pescuite în sistem industrial sunt importante, statisticile din 2004 înregistrând un total de circa 3.470 tone, cu următoarele cantități defalcate pe specii: caras – 1.790.029 kg, crap – 102.493 kg,

somn – 163.636 kg, șalău – 153.526 kg, știucă – 164.592 kg, scrumbie – 47.660 kg, babușcă – 268.837 kg, fitofag – 59.264 kg, plătică – 720.506 kg.

I.1.4. TURISMUL

Turismul, deși reprezintă numai circa 7% din PIB-ul local, are un potențial deosebit, valorificat în prezent doar într-o foarte mică măsură. Datorită specificității naturale locale, care are ca principală trăsătură existența într-un spațiu relativ restrâns a majorității formelor de relief și implicit a unei varietăți de ecosisteme, aproape de neegalat la nivelul unei regiuni, corelată cu existența urmelor civilizațiilor greacă, romană și otomană, turismul poate deveni în viitorul apropiat singura alternativă viabilă pentru forța de muncă disponibilizată din industrie și agricultură. Centrul atenției turistice este, bineînțeles, Delta Dunării, devenită Rezervație a Biosferei în patrimoniul mondial al UNESCO și zonă umedă de importanță deosebită, ca habitat al pasărilor acvatice, în cadrul Convenției RAMSAR.

În județ se practică un număr diversificat de tipuri de turism: turism peisagistic, bird watching, vânătoare și pescuit sportiv, plajă marină și sporturi nautice, turism științific, turism cultural și religios, turism de croazieră și, mai ales, turism rural și ecoturism, cu un număr total de peste 4.200 locuri de cazare în locații omologate din punct de vedere turistic. Nu este de neglijat interesul turiștilor față de urmele civilizațiilor greacă și romană în Dobrogea – cetățile Enisala, Halmyris, Dinogetia etc., - “triumful mănăstirilor ortodoxe” tulcene - Celic-Dere, Saon și Cocoș, basilica paleo-creștină de la Niculițel, una dintre cele mai vechi de acest fel din Europa, cât și pentru plajele însorite și sălbătice, cu nisipuri extrem de fine de la Sulina, Sfântu Gheorghe și Portița sau pentru Parcul Național “Munții Măcinului”, cu elemente faunistice și floristice specifice stepei și ecosistemelor din arealul celor mai vechi munți ai Europei - Munții Dobrogei. Este de luat în seamă posibilitatea unor circuite complexe de croazieră pe Dunăre și Marea Neagră, care să includă cele mai importante obiective turistice din traseu. La toate acestea, se adaugă o remarcabilă gastronomie locală, având ca element central produsele pescărești, precum și vinurile din podgoriile Sarica Niculițel și Babadag, care fac din fiecare masă o sărbătoare.

SITUAȚIA UNITĂȚILOR TURISTICE DIN JUDEȚUL TULCEA ȘI CAPACITATEA ACESTORA PE ANUL 2006

STRUCTURI DE CAZARE	UNITĂȚI	LOCURI DE CAZARE
HOTELURI	19	1210
MOTELURI	2	72
HANURI	1	20
VILE TURISTICE	51	452
PENSIUNI URBANE	11	173
PENSIUNI RURALE	24	366
CAMPINGURI	2	956
POPASURI	3	62
BUNGALOURI	26	90
TABERE ELEVI	3	620
UNITĂȚI TIP CĂSUȚĂ	1	148
SPAȚII DE CAZARE PE NAVE	4	99
TOTAL	148	4276

NUMĂR TOTAL DE TURIȘTI DIN JUDEȚUL TULCEA – **52.995**

NUMĂRUL DE TURIȘTI - ROMÂNI – **41.599**

- STRĂINI – **11.396**

Din păcate, datele statistice nu reflectă numărul real total al turiștilor sosiți în județul Tulcea, datorită faptului că un număr important al acestora utilizează pe durată sejurului servicii turistice în locații neclasificate. Estimările specialiștilor indică, în fapt, un număr aproape triplu de turiști.

Motivele pentru care turismul în zonă nu a cunoscut încă o dezvoltare corespunzătoare este datorat caracterului periferic al regiunii, condițiilor precare ale infrastructurii de transport și, în special, inexistenței unor curse regulate interne și internaționale de pe Aeroportul “Delta Dunării”.

În ultimii ani se constată o creștere substanțială a numărului de locații turistice construite în mediul rural, multe dintre ele apărute și datorită derulării unor proiecte cu finanțare europeană, în cadrul programelor PHARE și SAPARD.

Se manifestă, în continuare, o calitate scăzută a serviciilor turistice, datorită, în special, slabei pregătiri profesionale a personalului angajat în cadrul sectorului. De asemenea, nu se poate vorbi despre o campanie de promovare turistică unitară și

profesionistă și nici despre crearea unui brand recunoscut la nivel european. Inexistența în zonă a marilor tour-operatori determină ca piața turistică locală să reprezinte doar o destinație întâmplătoare pentru turiștii individuali și contând prea puțin pentru grupurile organizate.

I.1.5. MANAGEMENTUL DEȘEURILOR

Problema managementului deșeurilor este una nerezolvată încă la nivelul județului Tulcea, cu repercusiuni directe asupra calității mediului, atractivității peisajului și calității serviciilor turistice. Se constată o slabă implicare a autorităților locale în domeniu, iar nivelul de conștientizare în privința importanței realizării unui management corespunzător al deșeurilor este diminuat și de nivelul de cultură al populației din anumite zone.

Consiliul Județean Tulcea a întocmit, încă din 2004, un plan județean de gestionare a deșeurilor, care nu a pornit însă de la premisele unui studiu elaborat de specialiști în domeniu. În aceste condiții, în 2006 a fost comandat un astfel de studiu privind gestionarea deșeurilor în județ, care a fost realizat de S.C.

IMPULS 2000 SRL Constanța. Acest studiu expune problemele și carențele sistemului de colectare și atinge cele trei puncte-cheie ale sistemului de management al deșeurilor și anume: stabilirea locațiilor stațiilor de transfer, instituirea unui sistem de colectare/transport al deșeurilor din Delta Dunării; amplasarea stației de compost.

Au fost stabilite 3 tipuri de stații de transfer, astfel: 5 stații de capacitate medie (în Babadag, Isaccea, Măcin, Mahmudia, Topolog), o stație de capacitate mică (la Sulina) și mai multe stații/centre rurale cu funcții de compactare a deșeurilor menajere.

Colectarea selectivă a deșeurilor se va realiza în două moduri și va fi pe categorii de deșeuri: colectarea „din ușă în ușă” sau „din poartă în poartă” și respectiv, colectarea prin aport voluntar. În mediul urban, punctele de colectare ce vor fi amenajate în piețe și în zonele de locuit vor fi dotate cu europubele/eurocontainere, după caz, dimensionate conform numărului de locuitori. În mediul rural, vor fi în general bună. Sectorul de drum DN 22D km 40+000-52+862 (Horia-Atmagea+Int. DN 22A) s-a reabilitat în cursul anului 2007, iar sectorul de drum european E 87-DN 22 km 86+356-172+000 (Smârdan-Măcin-Isaccea-Tulcea) are o stare de viabilitate medie și proastă, necesitând lucrări de reabilitare urgente. Drumul național DN 22A km 0+000-64+700 a fost reabilitat în anul 2001, circulația rutieră desfășurându-se în condiții de siguranță deplină.

Din 480,561 km de drumuri județene, 12,000 km (2%) sunt drumuri modernizate, 416,132 km (87 %) drumuri cu îmbrăcăminte asfaltică ușoară, 36,329 km (8 %) drumuri pietruite și 16,100 km (3 %) drumuri de pământ. Numai 16,3 % din drumurile județene se află într-o stare de viabilitate bună, 39,2 % fiind într-o stare de viabilitate medie și 44,5 % într-o stare total necorespunzătoare.

două tipuri de puncte de colectare: puncte de colectare centrale și puncte de colectare periferice.

„Studiul privind gestionarea deșeurilor în județul Tulcea” a fost aprobat prin Hotărârea de Consiliu Județean nr. 20/28.02.2007, urmând ca, în baza acestuia, să se revizuiască planul județean de gestionare a deșeurilor.

I.1.6. INFRASTRUCTURĂ DE BAZĂ

Rețeaua de drumuri publice a județului Tulcea destinată circulației rutiere este constituită din 325,657 km drumuri naționale, 480,561 km județene și 511,225 km comunale.

Din cei 325,657 km drumuri naționale, 152,744 km reprezintă drum european E87-DN 22 Km 86+356-239+100 (Smârdan-Măcin-Isaccea, Tulcea-Babadag - limită județ), diferența constând în drumuri principale și secundare. Toate drumurile naționale sunt din îmbrăcăminte asfaltică și prezintă o stare de viabilitate

Drumurile comunale, pe tipuri de îmbrăcăminte se prezintă astfel: 32,711 km (6 %) drumuri cu îmbrăcăminte asfaltică ușoară, 213, 564 km (42 %) drumuri pietruite și 264,950 km (52 %) drumuri de pământ. Aproape 80 % dintre acestea au o stare de viabilitate rea și foarte rea.

În 1996, numai circa jumătate din localitățile județului Tulcea beneficiau de sisteme de alimentare cu apă potabilă, multe dintre acestea nu în cea mai bună stare de funcționare. Prin contribuții financiare guvernamentale, ale Băncii Mondiale și fondurilor de preaderare ale Uniunii Europene, numărul de localități cu sisteme de alimentare cu apă a sporit considerabil. Nu același lucru se poate spune despre situația sistemelor de canalizare și epurare, care nu au înregistrat o creștere semnificativă. În tabelul de mai jos este prezentată o situație a sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare din județ, cu precizarea actelor normative sau programelor în baza cărora au fost sau urmează a fi realizate.

SITUAȚIA ALIMENTĂRILOR CU APĂ ȘI CANALIZĂRI DIN JUDEȚUL TULCEA
în perioada 1996-2007

NR. CRT	DENUMIRE LOCALITATE	ALIMENTĂRI CU APĂ/PROGRAM	OBSERVAȚII ALIMENTĂRI CU APĂ	CANALIZARE / PROGRAM	OBSERVAȚII CANALIZARE	POPULAȚIE
1.	BAIA					5024
	Baia	HG 577/1997	PIF 1999	SAPARD	PIF 2004	2881
	Camena	HG 577/1997	PIF 2002	-	-	530
	Caugagia	-	-	-	-	253
	Ceamurlia de Sus	HG 577/1997	In continuare	-	-	904
	Panduru	HG 687/1997	PIF 2006	-	-	456
2.	BESTEPE					1785
	Bestepe	HG 577/1997 PDR OUG nr.7/2006	PIF-2003 Faza proiect	-	-	1785
3.	BEIDAUD					1821
	Beidaud	-	-	-	-	618
	Neatarnarea	-	-	-	-	578
	Sarighiol de Deal	HG 687/1997	PIF -2006	-	-	625
4.	C.A.ROSETTI					1179
	C.A.Rosetti	HG 577/1997	sistata	-	-	295
	Cardon	-	-	-	-	27
	Letea	HG 577/1997	sistata	-	-	404
	Periprava	HG 950/1996	neatacata	-	-	312
	Sfistofca	HG 577/1997	sistata	-	-	141
5.	CARCALIU					3394
	Carcaliu	OUG nr.7/2006	Faza de proiect	-	-	3394
6.	CASIMCEA					3385
	Casimcea	HG 577/1997 +SAPARD	PIF 2005	-	-	1564
	Cismeaua Noua	-	-	-	-	81
	Corugea	-	-	-	-	525
	Haidar	-	-	-	-	19
	Rahmanu	HG 687/1997	Faza de proiect	-	-	375
	Razboieni	OUG nr.7/2006	Faza proiect	-	-	821
7.	CEAMURLIA DE JOS					2620

	Ceamurlia de Jos	HG 577/1997+ HG 687/1997	PIF 2006	OUG nr.7/2006	Faza proiect	1258
	Lunca	Buget local	PIF-1997	-	-	1362
8.	CEATALCHIOI					752
	Ceatalchioi	HG 950/1996	-	-	-	151
	Patlageanca	HG 950/1996	-	-	-	93
	Plauru	-	-	-	-	96
	Salceni	-	-	-	-	77
9.	CERNA					4227
	Cerna	HG 577/1997	PIF 2002	-	-	2217
	General Praporgescu	OUG nr.7/2006	Faza proiect	-	-	205
	Mircea Voda	OUG nr.7/2006	Faza proiect	-	-	595
	Traian	HG 577/1997	proiectare	-	-	1210
10.	CHILIA VECHE					3606
	Chilia Veche	HG 577/1997 PDR	sistata	-	-	3539
	Caslita	-	-	-	-	13
	Ostrovu Tataru	-	-	-	-	0
	Tatanir	-	-	-	-	54
11.	CIUCUROVA					2331
	Ciucurova	PDR	PIF	-	-	1475
	Atmagea			-	-	220
	Fantana Mare	HG 577/1997	PIF-2001	-	-	636
12.	CRISAN					1414
	Crisan	HG 577/1997	Executata nereceptionata	OUG nr.7/2006	Faza proiect	487
	Caraorman	HG 950/1996		-	-	434
	Mila 23	HG 577/1997	PIF 2004	-	-	493

13.	DĂENI					2537
	Daeni	HG 577/1997+Fonduri Austria OUG nr.7/2006	PIF 2002 Faza proiect	-	-	2537
14.	DOROBANȚU					1788
	Dorobanțu	HG 577/1997	PIF 2004	-	-	937
	Cârmelari	FRDS+buget local	PIF 2002	-	-	571
	Fântâna Oilor	-	-	-	-	77
	Meșteru	-	-	-	-	203
15.	FRECĂȚEI					3836
	Frecăței	Buget local	PIF	-	-	1265
	Cataloi	PDR	PIF	-	-	1274
	Poșta	Buget local		-	-	638
	Telița	FRDS+PDR	PIF	-	-	659
16	GRECI					5508
	Greci	PDR	PIF	-	-	5508
17.	GRINDU					1582
	Grindu	HG 577/1997 PDR	PIF	-	-	1582
18	HAMCEARCA					1628
	Hamcearca	HG 687/1997	PIF 2006	-	-	366
	Balabancea	-	Exista o alim. cu conducte ruginite si foarte vechi. Toata instalatia este dezafactata si nefunctionala	-	-	432
	Căprioara	-	-	-	-	77
	Nifon	HG 687/1997	PIF 2007	-	-	753
19.	HORIA					1594
	Horia	HG 577/1997 PDR	PIF 2002 PIF	-	-	1122
	Cloșca	-	-	-	-	142
	Florești	-	-	-	-	330
20.	I.C.BRĂȚIANU					1304
	I.C.Brățianu	OUG nr.7/2006	Faza proiect	-	-	1304

21.	IZVOARELE					3880
	Izvoarele	HG 687/1997	PIF 2007	OUG nr.7/2006	Faza proiect	1670
	Alba	-	-	-	-	304
	Iulia	-	-	-	-	339
22.	JIJILA					5832
	Jijila	HG 577/1997	PIF 1999	-	-	4372
	Garvan	HG 577/1997 OUG nr.7/2006	PIF 1999 Faza proiect	-	-	1460
23.	JURILOVCA					5184
	Jurilovca	HG 577/1997 OUG nr.7/2006	PIF 2002 Faza proiect	SAPARD	PIF 2004	2899
	Sălcioara	HG 687/1997	PIF 2006	-	-	1406
	Vișina	-	-	-	-	879
24.	LUNCAVIȚA					7074
	Luncavița	PDR	PIF	OUG nr.7/2006	Faza proiect	3723
	Rachelu	PDR	PIF			994
25.	MAHMUDIA					4826
	Mahmudia	HG 577/1997 +SAPARD	PIF 2004	OUG nr.7/2006	Faza proiect	2795
	Băltenii de Jos	-	-	-	-	118
	Băltenii de Sus	-	-	-	-	128
26.	MALIUC					1060
	Maliuc	Are alimentare cu apă		-	-	298
	Gorgova	HG 950/1996		-	-	147
	Ilganii de Sus	-	-	-	-	62
	Partizani	HG 950/1996		-	-	483
	Vulturu	-	-	-	-	70

27.	MIHAI BRAVU					2640
	Mihai Bravu	PDR	PIF	-	-	703
	Satu Nou	FRDS		-	-	677
	Turda	OUG nr.7/2006	Faza proiect	-	-	1260
28.	MIHAIL KOGĂLNICEA NU					3261
	Mihail Kogălniceanu	HG 577/1997 OUG nr.7/2006	PIF 2004 Faza proiect	-	-	1927
	Lăstuni	-	-	-	-	601
	Rândunica	HG 687/1997	PIF 2006	-	-	733
29.	MURIGHIOL					3778
	Murighiol	HG 577/1997		OUG nr.7/2006	Faza proiect	1425
	Colina	-	-	-	-	182
	Dunavățu de Jos	HG 687/1997	PIF 2005	-	-	710
	Dunavățu de Sus	HG 687/1997	PIF 2005	-	-	229
	Plopu	Buget local	PIF 2006	-	-	690
	Sarinasuf	-	Exista proiect	-	-	536
	Uzlina	-	-	-	-	6
30.	NALBANT					2834
	Nalbant	PDR	PIF	-	-	1070
	Nicolae Bălcescu	PDR		-	-	1306
	Trestenic	-	-	-	-	458
31.	NICULIȚEL					4715
	Niculitel	PDR OUG nr.7/2006	PIF Faza proiect	-	-	4715
32.	NUFĂRU					2427
	Nufăru	PDR	PIF	-	-	1062
	Ilganii de Jos	-	-	-	-	164
	Malcoci	PDR		-	-	1014
	Victoria	FRDS		-	-	187

33.	OSTROV					2244
	Ostrov	PDR		-	-	2233
	Piatra	-	-	-	-	11
34.	PARDINA					712
	Pardina	HG 577/1997	PIF-2005	-	-	712
35	PECENEAGA					2051
	Peceneaga	HG 577/1997	PIF-2001	-	-	2051
36	SARICHIOI					7457
	Sarichioi	HG 577/1997 +SAPARD	PIF 2006	-	-	3722
	Enisala	HG 687/1997	PIF 2005	-	-	1079
	Sabangia	-	Exista SF	-	-	626
	Visterna	-	Exista SF	-	-	478
	Zebil	HG 687/1997	PIF 2006	-	-	1552
37	SFÂNTU GHEORGHE					971
	Sfântu Gheorghe	PDR	PIF	OUG nr.7/2006	Faza proiect	971
38.	SLAVA CERCHEZĂ					2829
	Slava Cercheză	OUG nr.7/2006	Faza proiect	-	-	1482
	Slava Rusă	HG 577/1997+ HG 687/1997	PIF-1999	-	-	1347
39.	SMÂRDAN					1171
	Smârdan	HG 577/1997 PDR	Nereceptionat PIF	-	-	1171
40.	SOMOVA					4500
	Somova	HG 577/1997 +SAPARD	PIF 2005	-	-	2254
	Mineri	HG 687/1997	In executie	-	-	1470
	Parcheș	HG 577/1997	PIF-2002	-	-	776

41.	STEJARU					2294
	Stejaru	HG 577/1997 +PDR	PIF	OUG nr.7/2006	Faza proiect	872
	Mina Altan Tepe	-	-	-	-	796
	Vasile Alecsandri	Buget local	-	-	-	626
42.	TOPOLOG					5039
	Topolog	HG 577/1997 +SAPARD OUG nr.7/2006	PIF 2004 Faza proiect	-	-	2519
	Calfa	-	-	-	-	178
	Cerbu	-	-	-	-	325
	Fagarasu Nou	-	-	-	-	742
	Luminita	-	-	-	-	316
	Magurele	HG 577/1997		-	-	316
	Sambata Noua	HG 577/1997	PIF 2002	-	-	643
43.	TURCOAIA					3695
	Turcoaia	HG 577/1997 +SAPARD	PIF 2005	OUG nr.7/2006	Faza proiect	3695
44.	VALEA NUCARILOR					3976
	Valea Nucarilor	Buget local		-	-	1144
	Agighiol	Buget local+ HG 687/1997	Faza proiect	-	-	1865
	Iazurile	Buget local		-	-	967
45.	VALEA TEILOR					1567
	Valea Teilor	HG 577/1997	PIF -2001	-	-	1567
46.	VACARENI					2357
	Vacareni	PDR OUG nr.7/2006	PIF Faza proiect	-	-	2357

Alimentarea cu gaze naturale este realizată numai în localitățile Jijila, Măcin (parțial) și în municipiul Tulcea (în proporție de circa 10 %).

Alimentarea cu energie termică în regim centralizat se realizează numai în municipiul Tulcea și în orașul Măcin. În Tulcea, majoritatea consumatorilor de energie termică ce locuiesc în blocuri sunt racordați la

sistemul de termoficare racordat la CET-ul din cadrul S.C. ALUM S.A.(uzina de alumina), administrat de S.C. ACET S.A., care funcționează de circa un an cu arzătoare pe gaze naturale. Circa 5 % din populația municipiului Tulcea este încă racordată la centrale de cartier, administrate de S.C. DALKIA ROMANIA SRL, ce funcționează parțial pe arzătoare cu combustibil lichid ușor, care au început deja să fie înlocuite de

arzătoare pe gaze naturale. După ce orașul a început să fie alimentat cu gaze naturale, mulți dintre beneficiarii sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică s-au debranșat și au montat centrale de apartament proprii. În Măcin, doar câteva blocuri de locuințe sunt alimentate cu energie termică în regim centralizat.

I.1.7. TRANSPORTURI

Transporturile aeriene sunt asigurate de Aeroportul „Delta Dunării”, dispus la aproximativ 14 km de municipiul Tulcea, pe drumul spre Constanța și aflat în administrarea Consiliului Județean. Deocamdată, pe acest aeroport nu se efectuează curse aeriene regulate, ci doar curse charter. În ultimii ani, au fost realizate aici importante investiții cum ar fi: reabilitarea pistei și prelungirea acesteia până la 2.000 m, depozit de carburanți, balizaj luminos, împremuirea aeroportului. Acestea permit în acest moment aterizarea/decolarea aeronavelor de până la dimensiunile Boeing 737 (200-230 tone) în condiții de deplină siguranță. Este pregătit un studiu de fezabilitate pentru modernizarea aerogării existente, extinderea platformei de parcare aeronave de la 2 la 7 aparate, upgradarea balizajului luminos, dotarea cu degivroare, vidanaje, scări de coborâre/ urcare a pasagerilor, benzi rulante pentru bagaje, o a doua poartă de detectare a metalelor, etc. Punerea în practică a acestei documentații tehnice va permite reluarea curselor regulate interne, întrerupte în 2003 și chiar intrarea aeroportului în circuitul internațional prin atragerea unor companii aeriene de low-cost. Aceasta cu atât mai mult cu cât aeroportul tulcean va trebui să preia și o parte a fluxurilor comerciale de pasageri ale Aeroportului „Mihail Kogălniceanu” Constanța, care a devenit, parțial, militar.

Transportul pe cale ferată este asigurat de o rețea de numai 68 km de cale ferată simplă, ce asigură condiții de rulare numai în regim de trenuri personale. Chiar și „Săgeata Albastră”, un modern tren de mare viteză, care făcea legătura între Tulcea și București în mai puțin de 4 ore, parcurgea traseul Medgidia-Tulcea în regim de tren personal. Datorită preluării pasagerilor de către societățile de transport cu microbuze, mai ieftine și mai rapide, dar cu un nivel scăzut de siguranță pentru pasageri, cursele de tren cu garnituri „Săgeata Albastră” au fost suspendate din 2005.

Transportul rutier de pasageri se realizează cu microbuze de 17 locuri, autobuze de 48 locuri, perimate moral și fizic și câteva autocare moderne aparținând unor societăți comerciale de profil și unor persoane fizice autorizate. Traseele sunt adjuocate pe principiul liberei concurențe.

Transportul naval de pasageri și mărfuri este unul extrem de important în economia județului, dacă ținem seama de faptul că mai mult de jumătate din suprafața sa este acoperită de Delta Dunării, un spațiu deosebit de important din punct de vedere turistic. Din păcate, majoritatea navelor care operează în județ sunt nave depășite moral, construite prin anii 1970 mari consumatoare de carburanți („BANAT”, „VRANCEA”, „MOLDOVA” și „MEHEDINȚI”, de câte 300 pasageri, „MIRCEȘTI” și „MARAMUREȘ”, de câte 150 persoane, „COTNARI”, de 60 locuri și „FIENI” de 30 locuri) cu o viteză mică și cu o manevrabilitate redusă. Acestea se află în proprietatea S.C. NAVROM Tulcea S.A., care a reușit să achiziționeze recent și două catamarane moderne, de câte 200 locuri, cu care operează pe rutele Tulcea-Sulina, Tulcea – Chilia, Tulcea - Periprava și Tulcea- Sfântu Gheorghe, cu o ritmicitate de două zile. Acestora li se adaugă câteva șalupe rapide de circa 60 de locuri, ce operează zilnic spre Sulina, Chilia și Sfântu Gheorghe, aflate în proprietatea a trei societăți comerciale de profil: S.C. BASNAV TUR SRL, S.C. TOTAL SRL și S.C. DIANA SHIPPING SRL.

I.1.8. COMUNICAȚII

A. Telefonie fixă

Romtelecom a deținut monopolul telefoniei fixe până la 1 Ianuarie 2003, dată la care piața a fost pe deplin liberă pentru competiție, în conformitate cu legislația UE.

La nivelul județului Tulcea existau la sfârșitul anului 2004, 33.382 abonați Romtelecom, înregistrându-se o scădere cu 4,2% față de numărul înregistrat la sfârșitul anului 2003. Convorbirile automate efectuate în decursul anului 2004 se situau la nivelul de 112.104 mii minute, cu 20,8% mai puțin față de nivelul înregistrat în 2003, din care 98,8% reprezentau convorbiri telefonice naționale, diferența fiind convorbirile telefonice internaționale. Convorbirile

telefonice efectuate în sistemul de telefonie manual au înregistrat o scădere de peste 50% în anul 2004 față de 2003, acest fapt datorându-se înlocuirii centralelor manuale cu centrale automate.

După 1 Ianuarie 2003, noi societăți comerciale au început să furnizeze servicii de telefonie fixă:

- **USB (ex-Astral)** a lansat serviciile de telefonie fixă – Astral Telefix – pe 3 Decembrie 2003, fiind primul operator alternativ de telefonie fixă care a semnat acorduri de interconectare cu Romtelecom și cu operatorii GSM Connex (Vodafone) și Orange.

- **Grupul RCS&RDS** a lansat primele servicii de telefonie fixă – RDS.TEL – pe 6 aprilie 2004. La nivelul județului Tulcea acest furnizor lucrează în parteneriat cu **Electron M.BIT**, având în prezent un număr de 895 de abonați.

Un număr mare de societăți comerciale au intrat pe piață pentru a furniza apeluri internaționale prin cartele pre-plătite, cum ar fi: **PCNET, Astral**.

B. Telefonie mobilă

La nivelul județului Tulcea, Orange deține circa 80 % din piață, iar Vodafone aproape 20 %, numărul abonaților altor companii de telefonie mobilă fiind nesemnificativ. La un nivel de acoperire al telefoniei mobile de circa 85-90 % în rândul populației la nivel național, rezultă că numărul total de utilizatori (cu abonament sau cartelă) din județ se cifrează la circa 218.000-230.000.

C. Transmisii de date și servicii Internet

Segmentul transmisiilor de date este deosebit de dinamic. La sfârșitul anului 2000, existau licențe de operare pentru 16 operatori naționali de transmisii de date și erau emise 111 licențe pentru instalarea și operarea unei rețele de radiocomunicații digitale punct-multipunct.

Principalul furnizor de servicii de acest tip din județul Tulcea este TOTAL INTER MEDIA (TIMnet), o societate comercială privată, specializată în furnizarea serviciilor Internet, înființată în ianuarie 1999. Acoperirea rețelei TIMnet este de aproximativ 70% din municipiul Tulcea, concentrându-se, în special, în zonele cu blocuri de locuințe

Alte societăți furnizoare de astfel de servicii sunt: EXTREME COMPUTERS, prezente pe piața tulceană de 7 ani, SOCIETATEA DE SERVICII INFORMATICE SA, ELECTRON M-BIT S.A., ASTRAL S.A. , Click Net, serviciu Internet oferit de ROMTELECOM S.A. și CONY SAT SA.

D. Piața CATV

La nivelul județului Tulcea există următorii furnizori: CONY SAT SA, ELECTRON M-BIT și ASTRAL TELECOM.

I.1.9. SERVICII FINANCIARE

Pe teritoriul județului Tulcea, își desfășoară activitatea 21 sucursale și agenții aparținând de 12 bănci comerciale: Banca Comercială Română (Sucursala Tulcea și 4 agenții: Tulcea Delta, Grigore Moisil, Măcin , Sulina), Raiffeisen Bank (Sucursala Tulcea și 2 agenții: Babadag și Dunărea), BRD – Group Societe Generale (Sucursala Tulcea și agenția Delta), Unicredit (Sucursala Tulcea), Banc Post (Sucursala Tulcea), Credit Europe Bank (Sucursala Tulcea), Banca Transilvania (Sucursala Tulcea și 2 agenții Danubius și Măcin), Romextera Bank (Sucursala Tulcea), Piraeus Bank (agenția Tulcea), Casa de Economii și Consemnațiuni (Sucursala Tulcea), Banca Comercială „Carpatica” (Sucursala Tulcea), Volksbank (Sucursala Tulcea) .

Comportamentul financiar al populației și al agenților economici din județ (conform situației din luna ianuarie 2007, prezentată de BNR) este dat de structura creditelor și depozitelor clienților, după cum urmează:

- credite în lei – total credite acordate de băncile de pe teritoriul județului: 402 milioane lei, din care 400 milioane lei sunt credite curente și 2 mil. lei reprezintă credite restante. Din punct de vedere al structurii persoanelor cărora le sunt acordate aceste credite, 67% sunt credite acordate populației (respectiv 271 mil. lei) și 33% din total sunt acordate agenților economici (131 mil. lei).
- credite în valută – total 160 mil. lei. Și la acest tip de credit ponderea principală o constituie creditele acordate populației, respectiv 61%, reprezentând 97 mil. lei, iar creditele acordate

agenților economici reprezintă 39%, respectiv 62,5 mil. lei.

Din punct de vedere al economiilor în lei, structura diferă în funcție de categoria analizată, respectiv disponibilități sau depozite în lei și valută.

- disponibilitățile la vedere sunt de 132 mil. lei, din care în conturi curente constituite de agenții economici – 81 mil. lei, conturi curente constituite de populație – 46 mil. lei și diferența de 5 mil. lei se află în conturi constituite de alte categorii.

- depozitele la termen sunt de 208 mil. lei, din care agenții economici au 41 mil. lei, populația - 165 mil. lei și alții – 2 mil. lei.

Din punct de vedere al economiilor, în valută, situația se prezintă astfel:

- disponibilități la vedere – 44 mil. lei, din care – agenți economici – 20 mil. lei, populație – 24 mil. lei
- depozite la termen – 65 mil. lei, din care – agenți economici -14 mil. lei și populația 51 mil. lei.

I.1.10 ANALIZA SWOT GENERALĂ

Puncte tari

- Turism în expansiune;
- Infrastructura de primire în considerabilă creștere;
- Unități din industria alimentară (procesare carne, peste, lapte) aduse la standarde UE;
- Resurse regenerabile importante de exploatat;
- Resurse importante de piatră pentru construcții;
- Potențial important de energie eoliană și solară;
- Existența unui aeroport modernizat;
- Industria de construcții navale performantă;
- Suprafețe agricole cu potențial ridicat;
- Existența unor podgorii importante în județ (Niculițel, Babadag);
- Sistem bancar competitiv;
- Sectorul construcțiilor în dezvoltare semnificativă;
- Forța de muncă cu nivel ridicat de calificare în industrie;
- Fond muzeistic, arheologic și cultural relevant;
- Număr important de ovine.

Oportunități

- Existența finanțărilor nerambursabile UE;
- Construcția podului peste Dunăre între Brăila și Tulcea;
- Introducerea Aeroportului “Delta Dunării” în circuitul internațional;
- Schimbarea structurii culturilor agricole funcție de cerințele pieței;
- Concentrarea terenurilor agricole în ferme performante;
- Extinderea cooperării transfrontaliere cu Ucraina în domeniul economic;
- Construcția de noi structuri turistice;
- Dezvoltarea activităților de acvacultură.

Puncte slabe

- Infrastructura de acces precară;
- Infrastructura de mediu (alimentare cu apă, canalizare-epurare) absența în multe localități;
- Unități industriale energofage și poluante necesar a fi re tehnologizate;
- Număr mare de firme de confecții care lucrează în sistem lohn;
- Număr redus de centre comerciale;
- Valorificare redusă a meșteșugurilor tradiționale;
- Fond forestier redus;
- Zone de litoral neexploatate turistic;
- Mijloace de transport naval învechite;
- Sistem de vinificație și îmbuteliere încă neperformante;
- Număr scăzut de complexe zootehnice;
- Forța de muncă insuficientă și slab calificată în turism.

Amenințări

- Reducerea activității economice prin includerea unor importante suprafețe din județ în Programul “Natura 2000”;
- Declinul sistemului lohn în industria confecțiilor;
- Intrarea pe piața a unor produse mai competitive din alte state UE;
- Emigrația forței calificate de muncă.

I.1.11 ANALIZA SWOT PE DOMENII

INDUSTRIE	
Puncte tari	Puncte slabe
1. Creșterea economică din ultimii ani, datorată în special înlocuirii unităților mamut, energofage, poluante și cu productivitate scăzută de IMM-uri flexibile care utilizează eficient resursele și forța de muncă locale. 2. Evoluția ascendentă a producției industriale navale. 3. Forța de muncă calificată. 4. Costurile cu forța de muncă sunt relativ reduse. 5. Prezența unor investitori importanți în județul Tulcea (AKER BRAATVAAG, CAMPOFRIO, MARCO GROUP INTERNATIONAL). 6. Industria alimentară este foarte bine (reprezentată la nivelul județului în special în sectorul preparatelor din carne, cei 2 producători, CARNIPROD S.A. și TABCO CAMPOFRIO S.A. situând județul pe podiumul producătorilor din cadrul sectorului). 7. Dezvoltarea pescuitului în sistem industrial. 8. Industria extractivă este reprezentată, cu preponderență, de extracția pietrei pentru construcții, unele dintre cele mai bune cariere de piatră din România fiind pe raza județului Tulcea.	1. Ramuri industriale energofage. 2. Zone monoindustriale sau cu mai multe ramuri industriale aflate în declin. 3. Competitivitate scăzută a multor ramuri industriale. 4. Neaplicarea managementului calității totale de către toți întreprinzătorii. 5. Inexistența parcurilor tehnologice. 6. Bază antreprenorială insuficient dezvoltată. 7. Criza imobiliară – preț mare al terenurilor și imobilelor, precum și al chirii. 8. Prăbușirea sistemului de producție lohn în industria textilă. 9. Insuficiența informațiilor de piață. 10. Capital insuficient pentru re tehnologizare. 11. Tehnologii depășite. 12. Ramuri industriale cu valoare adăugată mare prea puțin reprezentate (telecomunicații, IT). 13. Investiții autohtone și străine insuficiente; 14. Infrastructura necorespunzătoare, absența alimentării cu apă, a canalizării, stare improprie a multor drumuri comunale și parțial a drumurilor județene, ceea ce permite accesul la anumite localități ale județului.
Oportunități	Amenințări
1. Realizarea de parcuri industriale pe fostele platforme industriale și parcuri industriale de tip green field. 2. Atragerea de investitori strategici, a companiilor mari, cu renume mondial, odată cu intrarea în Uniunea Europeană. 3. Dezvoltarea de parteneriate între întreprinzătorii locali și cei străini. 4. Constituirea de parteneriat public-privat 5. Dezvoltarea sectorului IMM.	1. Cerere redusă de produse și servicii din partea Uniunii Europene. 2. Presiunea produselor din UE asupra pieței interne. 3. Lipsa piețelor de desfacere. 4. Interes scăzut pentru introducerea de noi tehnologii. 5. Falimentarea unui număr mare de firme care nu vor face față competiției după integrare.
AGRICULTURĂ	
Puncte tari	Puncte slabe
1. Condiții pedoclimatice favorabile culturilor de cereale (grâu, orz, orzoaica, porumb, floarea soarelui) și plante tehnice. 2. Zone recunoscute pentru podgorii: Sarica Niculițel și Babadag.	1. Tehnica agricolă învechită (utilaje și mijloace de depozitare a recoltei). 2. Suprafață irigată redusă. 3. Nivel redus de accesare a finanțărilor pentru agricultura (intern sau extern).

3. Condiții favorabile pentru dezvoltarea zootehniei (bovine, ovine, porcine, păsări, cabaline). 4. Piscicultura reprezintă un punct forte al economiei tulcene datorita suprafețelor mari de luciu de apă. 5. Sistem instituțional bine organizat (Dir. Agricolă, APIA, Oficiul Județean de Consultanță Agricolă etc.).	4. Sistem de valorificare tradițional – depășit – fără contracte pe produs, lipsa unei burse agricole. 5. Exploatațiile sunt de dimensiuni mici. 6. Lipsa de pregătire profesională a celor care cultivă pământul. 7. Îmbătrânirea forței de muncă în domeniu. 8. Asociații ale producătorilor slab reprezentate.
Oportunități	Amenințări
1. Lucrări agro – pedo - ameliorative la solurile existente. 2. Infuzie de capital în re tehnologizarea agriculturii: mașini și utilaje agricole pentru culturile de câmp și zootehnie și în depozitele de produse agricole. 3. Facilități în obținerea de credite de producție și investiții. 4. Organizarea bursei și a pieței agricole. 5. Cererea de produse ecologice. 6. Creșterea cererii pentru culturi tehnice destinate în special obținerii bio-combustibililor. 7. Organizarea de cursuri de instruire intensivă pentru prelucrătorii agricoli. 8. Concentrarea suprafețelor de teren agricol prin acordarea rentei viagere.	1. Extinderea fenomenului de depopulare a unor teritorii agricole 2. Pierderea din cultură a unor plante tradiționale 3. Pierderea unor specii de animale datorită neadaptării tehnologiilor la cerințele și standardele UE 4. Restricții impuse de includerea a aproximativ 80% din teritoriul județului în Rețeaua de arii protejate Natura 2000.

TURISM	
Puncte tari	Puncte slabe
1. Unicitatea și diversitatea cadrului natural oferit de Delta Dunării și Munții Măcinului. 2. Existența unor plaje sălbatice pe litoralul Marii Negre (Sulina, Sf. Gheorghe). 3. Patrimoniul cultural-istoric, alcătuit din obiective variate ce au și o certă valoare turistică: cetățile Enisala, Halmyris, Dinogetia etc., “triumful manăstirilor ortodoxe” tulcene - Celic-Dere, Saon și Cocos, Basilica paleo-creștină de la Niculițel - monumente istorice și de artă, tradiții și obiceiuri ale diferitelor naționalități (lipoveni, ucraineni, turci, tătari, aromâni), situri etnografice, arheologice, biserici, muzee. 4. Diversitatea floristică și faunistică acvatică și terestră, atracția pentru practicarea diferitelor forme de turism: peisagistic, științific, bird watching, de vânătoare și	1. Număr redus de centre de informare turistică. 2. Durata redusă a sejurului. 3. Lipsa serviciilor de ghid turistic în multe zone ale județului. 4. Număr redus de organizații de promovare a turismului. 5. Prezența scăzută a operatorilor în turism din județul Tulcea la târgurile naționale și internaționale. 6. Condiții neatractive de creditare pentru proiectele în turism. 7. Infrastructura de acces precară. 8. Grad redus de cunoaștere a noțiunilor de management, legislație și necunoașterea limbilor de circulație internațională de către cei implicați în turism. 9. Oferta redusă de pachete turistice complexe.

pescuit sportiv. 5. Gastronomie tradițională specifică. 6. Diversitatea tradițiilor culturale multietnice. 7. Posibilitatea practicării turismului pe parcursul întregului an.	10. Lipsa unei strategii de dezvoltare a turismului. 11. Lipsa unor studii de marketing specifice zonelor turistice. 12. Lipsa serviciilor de urgență specializate în zonele turistice (ambulanță, pompieri). 13. Gradul scăzut de certificare a calitatii serviciilor în turism. 14. Grad scăzut de acoperire a capacităților de cazare în extrasezon.
Oportunități	Amenințări
1. Reintroducerea Aeroportului Delta Dunării în circuitul curselor regulate interne și intrarea aeroportului în circuitul internațional prin atragerea unor companii aeriene low-cost. 2. Realizarea de miniporturi turistice. 3. Amenajarea plajelor. 4. Interesul administrației publice pentru dezvoltarea turismului. 5. Realizarea de parteneriate public-private în scopul promovării turismului durabil 6. Inițiative locale și centrale pentru dezvoltarea infrastructurii turistice. 7. Înființarea de noi centre de informare turistică în localitățile județului cu potențial turistic . 8. Reabilitarea monumentelor și ansamblurilor culturale, istorice și de arhitectură din județul Tulcea. 9. Utilizarea programelor de finanțare ale UE și a altor programe inițiate de autoritățile locale sau naționale. 10. Includerea a aproximativ 80% din teritoriul județului în Rețeaua de arii protejate Natura 2000.	1. Reducerea sau eliminarea unor facilități fiscale. 2. Managementul defectuos al patrimoniului natural și cultural. 3. Insuficienta folosire a oportunităților acordate turismului rural. 4. Subestimarea importanței pregătirii de specialitate în turism. 5. Concurență puternică din partea turismului din țările vecine. 6. Apariția unor epidemii sau epizootii (gripa aviară, antrax, holera etc.).
INFRASTRUCTURĂ	
Puncte tari	Puncte slabe
1. Drumul european E87, drumurile naționale DN 22, DN 22a și DN 22d, rețea de transport feroviar de marfa și călători. 2. Aeroportul „Delta Dunării”. 3. Existența rețelei de distribuție a energiei electrice în toate localitățile. 4. Existența echipamentelor moderne de telecomunicații (digitale) în majoritatea zonelor din județ. 5. Acoperirea cvasitotală a suprafeței județului de servicii de telefonie mobilă.	1. Starea tehnică necorespunzătoare a rețelei rutiere. 2. Rețea feroviară nemodernizată (neelectrificată și pe un singur fir de circulație). 3. Infrastructură portuară și de acostare inadecvată. 4. Existența unor localități fără sisteme de alimentare cu apă potabilă. 5. Rețea de canalizare-epurare aproape inexistența în mediul rural. 6. Relele de distribuție a gazelor naturale doar în Tulcea, Macin, Isaccea și Jijila. 7. Distrugerea infrastructurii rutiere din cauza mijloacelor de transport greu. 8. Inexistența unei infrastructuri moderne de

	management al deșeurilor. 9. Trafic comercial scăzut prin punctul de trecere frontieră internațional Tulcea – Izmail, pe relația cu Ucraina. 10. Inexistența unor porturi turistice amenajate corespunzător. 11. Inexistența unui pod peste Dunăre între Tulcea și Brăila îngreunează traficul de mărfuri și călători.
Oportunități	Amenințări
1. Construcția unui pod peste Dunăre între Tulcea și Brăila. 2. Programe comunitare ale Uniunii Europene pentru sprijinirea dezvoltării infrastructurii în mediul rural prin fondurile structurale. 3. Realizarea infrastructurii aferente unui nou punct de trecere frontieră între Isaccea (România) și Orlovca (Ucraina) cu finanțare din Programul Operațional Comun România – Ucraina – Moldova 2007-2013. 4. Programe guvernamentale pentru încurajarea inițiativelor locale. 5. Realizarea de miniporturi turistice cu fonduri din cadrul Programului Operațional Regional și/sau Programul Operațional Sectorial de Transport. 6. Utilizarea fondurilor structurale (POS Transport) pentru modernizarea liniei feroviare Tulcea – Medgidia. 7. Programe județene de modernizare a infrastructurii rutiere.	1. Fonduri insuficiente pentru dezvoltarea infrastructurii. 2. Restricții impuse de includerea a aproximativ 80% din teritoriul județului în Rețeaua de arii protejate Natura 2000. 3. Renunțarea la utilizarea sectorului de cale ferată Medgidia – Tulcea datorită numărului redus de călători.

I.1.12 OBIECTIVE

DIRECȚII STRATEGICE ÎN DOMENIUL ECONOMIC

- **Dezvoltarea turismului**
- **Modernizarea agriculturii și sprijinirea producției de produse ecologice**
- **Modernizarea infrastructurii de bază și asigurarea accesului populației la aceasta**
- **Conectarea județului Tulcea la coridoarele europene și naționale de comunicații**
- **Dezvoltarea sectorului serviciilor**
- **Valorificarea potențialului energetic neconvențional**
- **Dezvoltare industrială nepoluantă**

OBIECTIVE SPECIFICE

- Dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului științific, religios, cultural, gastronomic, de afaceri și de agrement;
- Atragerea marilor operatori turistici internaționali;
- Sprijinirea înființării de asociații de producători;
- Dezvoltarea formelor asociative în agricultură;
- Creșterea suprafețelor agricole irigate;
- Crearea și promovarea unor branduri locale;
- Stimularea dezvoltării unor servicii slab reprezentate;
- Asigurarea accesului la apă potabilă și canalizare-epurare în toate localitățile;

- Continuarea modernizării aeroportului;
- Construcția podului peste Dunăre între Brăila și Tulcea;
- Modernizarea infrastructurii rutiere;
- Construcția de porturi turistice;
- Modernizarea/reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare;
- Extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale;
- Modernizarea rețelei de transport a energiei electrice;

- Înnoirea parcului de transport naval;
- Atragerea de investiții pentru exploatarea surselor de energie regenerabilă;
- Dezvoltarea IMM-urilor care prelucrează resurse locale;
- Dezvoltarea activităților meșteșugărești și artisanale.

I.2. EVALUAREA CAPITALULUI NATURAL

I.2.1. PREZENTAREA GENERALĂ A JUDEȚULUI TULCEA

Caracterizare fizico–geografică

Județul Tulcea este situat în partea de nord a provinciei istorice Dobrogea, în sud-estul României. Județul este străbătut de paralela 45°, latitudine nordică, în dreptul localității Rândunica. Orașul Sulina, aflat la 29°41'24" latitudine estică, reprezintă extremitatea estică a județului și a țării.

Suprafața județului este de 8.499 kmp și reprezintă 3,5 % din suprafața țării, ceea ce îl situează printre județele mari ale țării (al treilea județ după Timiș și Suceava). O caracteristică importantă o reprezintă prezența Deltei Dunării și a Complexului Lagunar Razim-Sinoie care ocupă împreună, 4.340 kmp, ceea ce reprezintă circa 51% din suprafața totală a județului.

O altă caracteristică importantă o reprezintă prezența unei varietăți mari de forme de relief ce îi conferă o distincție aparte între celelalte județe ale țării: cele mai vechi formațiuni geologice ale Europei (munți, podișuri și dealuri, formațiuni de vârstă precambriană din lanțul Munților Hercinici, întrerupte de depresiuni), alături de cele mai noi formațiuni geomorfologice (Delta Dunării și Complexul Razim – Sinoie).

Principalele formațiuni geologice sunt: Munții Măcinului, Platoul Niculițel, Colinele Tulcei, Platoul Babadag, Podișul Casimcei.

Principalele cursuri de apă din județul Tulcea

Nr.	Denumire	Lungime (km)	Debit mediu anual mc/sec	Bazin hidrografic
1.	Telița	48	0,06	Marea Neagră
2.	Taița	57	0,33	Marea Neagră
3.	Tabana	9	0,50	Marea Neagră
4.	Slava	38	0,01	Marea Neagră
5.	Hamangia	33	0,02	Marea Neagră
6.	Lodzova	15	0,01	Marea Neagră

Județul Tulcea este înconjurat din trei părți de apă: Dunărea în partea de nord și vest, Marea Neagră și Complexul lagunar Razim – Sinoie la est.

Rețeaua hidrografică interioară este reprezentată de pârauri, cu cursuri scurte și regim foarte neregulat al debitului de apă: Taița (cursul cel mai lung – 47 km), Telița (41 km), Slava (41 km), Ceamurlia, Topolog, Casimcea. Dunărea mărginește județul pe o lungime de 276 km .

Cele mai importante lacuri situate în Lunca Dunării sunt: Carcaliu, Jijila, Crapina în nord – vest și Rotund, Telincea, Saun, Parcheș și Somova în partea de nord. Cea mai nouă unitate geomorfologică a județului și a țării este Delta Dunării, cuprinsă între cele trei brațe ale Dunării:

- Chilia, la nord, în lungime de 116 km
- Sfântu Gheorghe, la sud, în lungime de 109 km.
- Sulina, median, în lungime de 63 km

La sud de brațul Sf. Gheorghe se află complexul lagunar Razim-Sinoie, alcătuit din lacurile Razim, Babadag, Golovita, Zmeica, Sinoie caracterizate prin suprafețe întinse și adâncimi mici.

I.2.2. RESURSELE DE APĂ

Resursele de apă potențiale și tehnic utilizabile de pe teritoriul județului Tulcea sunt reprezentate de cele subterane, (insuficient explorate și exploatate) și cele de suprafață, dominate în mare măsură de prezența fluviului Dunărea. Celelalte ape curgătoare din județ sunt de importanță mică, tributare Dunării, puține ca număr și cu debit redus sau tributare Mării Negre cu lungimi și debite mai mari. Toate apele curgătoare din județ sunt grefate de viiturile pluviale.

7.	Tăița	17	0,01	Marea Neagră
8.	Casimcea	22 (din 69 km)	0,02	Marea Neagră
9.	Ciucurova	24	0,01	Marea Neagră
10	Valea Tulcii	14	0,01	Dunăre
11	Topolog	26 (din 50 km)	0,01	Dunăre

Apele stătătoare sunt reprezentate de lacurile situate de-a lungul Dunării, în Delta Dunării și pe litoralul Mării Negre. Dintre lacurile din Lunca Dunării cele mai importante sunt Jijila, Rotund, Saon, Somova, Parcheș. În Delta Dunării există un număr însemnat

de lacuri, de regulă cu suprafețe întinse și cu adâncimi mici. Complexul Razim-Sinoie este cea mai importantă zonă lacustră a țării, având o suprafață de circa 60.000 ha.

I.2.3. RESURSELE MINERALE

Horstul dobrogean a constituit o sursă importantă de roci de construcție, *granite, porfire, calcare ornamentale de diferite vârste, gresii, caolin*, etc. În afara rocilor de construcții, au mai fost exploatare zăcămintele ale unor minerale (*pirita cuprifera, calcopirita, sulfuri, baritină*, etc.) dar, în prezent, aceste exploatare sunt închise datorită ineficienței economice.

Calcarul industrial și de construcții se exploatează din municipiul Tulcea (Bididia), Zebil (Dealul Congaz), Mahmudia (Cearacul Mare, și Dealul Hârtop), Babadag (Codru), Nufăru (Dealul Malcoci), Dorobanțu, Ciucurova, Baia, Nalbant.

În zonele Cerna, Măcin, Greci și Baia se exploatează *granitul, granidiorit și riolil*. În zona Turcoaia se exploatează *porfir, diabaz* în zona Isaccea, *gresie* în zona Nalbant, *amfibolit* în zona Jijila.

În perimetrul Rezervației Biosferei Delta Dunării au fost identificate diferite resurse naturale neregenerabile: nisip cuarțifer pentru siderurgie, minereuri de metale grele în nisipurile grindurilor litorale, turbă, etc.

Nisipurile din grindurile fluvio-marine au constituit obiect de exploatare, cele din grindul Caraorman (nisip cuarțos – 90,8 % SiO) pentru a fi folosite la

fabricarea sticlei și în procesul tehnologic la Combinatul Siderurgic de la Galați. După declararea Deltei Dunării, rezervație a biosferei, au fost stopate lucrările de exploatare și au fost abandonate instalațiile și construcțiile neterminate care, în prezent, nu se integrează în peisajul Deltei și ar trebui eliminate.

Nisipurile din cordoanele litorale au fost exploatare pentru extragerea unor metale grele. Activitatea de extragere și prelucrare industrială a metalelor grele din nisipurile grindului Chituc, a fost oprită în anii '90, datorită incompatibilității acestor activități cu statutul de rezervație al Deltei.

I.2.4. RESURSELE NATURALE REGENERABILE

Speciile de floră sălbatică (floră spontană medicinală și aromatică) și speciile de faună sălbatică reprezintă și importante resurse naturale regenerabile utilizate pentru valorificare economică. Din flora sălbatică sunt valorificate: stuful (*Phragmites australis*), ce acoperă o suprafață totală de circa 170.000 ha și are un potențial de producție de circa 50.000 tone/an, papura (*Typha angustifolia*), floarea de tei argintiu și pucios (*Tilia tomentosa, T. cordata*), circa 50 tone/an, flori fructe și frunze de păducel (*Crataegus monogyna*), circa 5,7 tone/an, flori de soc (*Sambucus nigra*), circa 0,4 tone/an, sunătoare (*Hypericum perforatum*), circa 0,72 to/an, fructe de măceș (*Rosa canina*), circa 2,5 tone/an, coada șoricelului (*Achillea millefolium*), circa 0,8 tone/an, flori de salcâm (*Robinia pseudocacia*), frunze de nuc (*Juglans regia*), pelin (*Artemisia absinthium*), flori de mușetel (*Matricaria chamomilla*), frunze de dud alb (*Morus alba*), frunze de pelin (*Artemisia absinthum*), traista ciobanului (*Capsella bursa pastoris*), păpădie (*Taraxacum officinale*). Speciile de plante medicinale prezentate mai sus sunt doar câteva din cele 95 de specii inventariate în zonă.

Este cunoscut, de asemenea, faptul că județul Tulcea este o zonă foarte importantă meliferă, flora sălbatică spontană cu valoare meliferă cuprinzând 64 de specii.

Din fauna sălbatică a județului, peștele reprezintă o resursă importantă, din cele 133 de specii inventariate în apele Dunării, Deltei Dunării și zonei costiere a Mării Negre, valorificându-se economic circa 30 specii. Anual se înregistrează capturi de circa 3.000-4.000 tone de pește atât din speciile dulcicole cât și din cele salmastre și marine, susținând o activitate economică tradițională, specifică. Unele specii de mamifere și de păsări, constituie faună sălbatică de interes cinegetic. În Delta Dunării sunt organizate 15 fonduri de vânătoare iar în restul județului sunt organizate 30 de fonduri de vânătoare, (13 fonduri de vânătoare gestionate de RNP și 17 de AJVPS), în suprafață totală de 129.258 ha.

Foarte importante sunt resursele energetice regenerabile, județul Tulcea fiind evaluat ca având un potențial energetic considerabil. Dintre formele de energie regenerabilă, cea mai importantă o reprezintă cea eoliană, Dobrogea fiind zona cu potențialul cel mai ridicat din România.

I.2.5. RESURSELE DE SOL

Suprafața agricolă a județului Tulcea este de 362.860 ha din care: suprafață arabilă 290.839 ha, pajiști naturale 60.741 ha, livezi 1.608 ha și vii 9.612 ha.

Repartiția terenurilor pe clase de pretabilitate intră în obiectul de activitate al O.J.S.P.A. Tulcea, dar, întrucât Programul de elaborare și reactualizare a studiilor pedologice și agrochimice 2003-2011 este abia la început (un studiu pe un teritoriu cadastral al unei primării desfășurându-se conform metodologiei pe parcursul a 2 (doi) ani calendaristici) OJSPA Tulcea nu deține o situație concludentă a repartiției terenurilor pe clase de pretabilitate, pe folosințe și culturi, multe din studiile din arhiva pierzându-și valabilitatea, după 10 ani.

În județul Tulcea există o suprafață de 97.648 ha de terenuri degradate datorită: excesului de umiditate (10.805 ha), sărăturate (15.253 ha), nisipoase (3.000 ha), erodate (48.546 ha), eroziunii de suprafață

(18.339 ha), eroziunii de adâncime (1.072) sau din alte motive (419 ha).

Principalele tipuri de soluri din județul Tulcea sunt:

Cernoziomurile, se găsesc în majoritatea terenurilor din Podișul Nord Dobrogean. Condițiile de solificare în cadrul stepei sunt pe deplin întrunite atât din punct de vedere climatic cât și al vegetației. În Delta Dunării, aceste soluri sunt puțin răspândite, în partea de sud a zonei Chilia, unde se sfârșește câmpia de loess a Chiliei. Teritoriul ocupat de cernoziomuri este folosit în principal la pășunat; doar o mică parte este folosit la fermele piscicole. Din punct de vedere ecologic există pericolul creșterii salinității solului, datorită creșterii nivelului apei freactice, toate acestea ca urmare a vecinătății crescătoriilor de pește, ce au înrăutățit drenajul natural al zonei.

Solurile aluviale sunt soluri foarte tinere, caracteristice în principal Luncii Dunării și grindurilor din partea fluvială (vestică) a Deltei, care primesc în mod regulat aluviuni proaspete. Aceste grinduri sunt suficient de înalte (2-5mrMN) pentru a fi moderat drenate și aerate, cel puțin în partea superioară a profilului de sol (după inundații, apa freatică coboară la adâncimi de 2-3m). Aproximativ 35.000 ha de zone cu soluri aluviale din Delta Dunării sunt îndiguite și cultivate. În condițiile unui management adecvat aceste soluri sunt productive pentru o gamă largă de tipuri de culturi specifice terenului uscat, dar, din cauza climei uscate și lipsei de irigații, producțiile sunt mici. Orzul, lucerna, floarea soarelui și mai puțin grâul de toamnă, sunt cele mai potrivite culturi. În ecosistemele naturale, solurile aluviale au un procent relativ redus de acoperire cu vegetație, aceasta constând în principal din pajiști mezo-xerofile pe grindurile înalte, sau pajiști mezofile și sălcete pe grindurile umede. Aceste soluri, însă, sunt foarte potrivite pentru pădurile de plop.

Limnosolurile, includ depozitele lacustre/lagunare de pe fundul lacurilor. Aceste sedimente sunt în marea lor majoritate alcătuite din suspensii minerale aduse de apele Dunării și din cele provenite în urma proceselor chimice și biologice care au loc la nivelul masei de apă și sedimentelor. Biofuncțiile limnosolurilor în cadrul ecosistemelor acvatice sunt

similare solurilor din cadrul ecosistemelor terestre, având rol de:

- mediu de creștere și suport pentru vegetația acvatică;
- habitat pentru fauna bentonică;
- stocarea și înmagazinarea metalelor grele aduse de apele fluviului;
- filtru, ajutând la protejarea apelor lacurilor și a celor freatice împotriva poluării chimice, dar cu efect asupra apei din lacuri, prin producerea carbonului organic volatil (CH_4 - CO_2) și emisii de H_2S .

Gleisolurile, reprezintă principalul component al învelișului de sol caracteristic formelor de relief cuprinse între 0,0 și 0,5mrMN. Sunt dezvoltate pe depozite aluviale, dar câteva dintre ele s-au format și pe depozite de loess (Câmpia Chiliei). Dacă nu sunt drenate și cultivate, gleisolurile sunt acoperite, predominant, cu stufărișuri, păpurișuri și rogozuri. Pe grindurile fluviale, acestea se găsesc sub păduri de *Salix alba*, *Salix fragilis* și pajiști cu *Agrostis stolonifera* și *Carex* sp.

Psamosolurile și nisipurile sunt asociate cu grindurile și dunele de nisip din delta maritimă și din Complexul lagunar Razim-Sinoie. Psamosolurile sunt definite prin textura lor nisipoasă și de un profil de sol slab dezvoltat. Nivelul general de fertilitate al psamosolurilor este foarte scăzut. Sunt folosite în special pentru pășuni și plantații de plop. Numai pe porțiuni de teren foarte mici, în curțile caselor și pe lângă sate, sunt cultivate cu porumb, cartofi, secară, orz.

Solonceacurile includ toate tipurile de sol, care au limita superioară a orizontului salic în primii 20 cm de la suprafața solului. Solonceacurile suportă un covor vegetal sărac, care constă din pajiști halofile de calitate inferioară pentru vite. Prin natura lor, acestea au o biodiversitate scăzută. Pentru agricultură (exceptând pășunatul extensiv) este imposibil a fi folosite fără un drenaj artificial și spălarea sărurilor. O problemă specială a solonceacurilor nisipoase, care au fost odată drenate, este faptul că prezintă un risc ridicat de eroziune eoliană.

Soluri bălane sunt caracteristice, prin definiție, stepelor cu climat continental uscat, sunt singurele

soluri zonale din Delta Dunării. Cea mai mare parte a solurilor bălane este folosită ca teren arabil de către locuitorii comunei Chilia Veche. Cele alcalizate sunt folosite ca pășuni. Cele de la Stipoc au fost incluse în fermele piscicole.

Cu toate că solurile bălane sunt bune din punct de vedere fizic, ele au un nivel de fertilitate moderat din cauza conținutului relativ redus de materie organică, N și P. Dar principala cauză a obținerii de recolte scăzute este lipsa umidității din sol. De aceea, irigarea este întotdeauna necesară pentru obținerea unor recolte satisfăcătoare de pe terenurile arabile.

Histosolurile constituie principala componentă nivelului pedologic al RBDD. Conform SRCS, solurile clasificate cu acest nume conțin un orizont organic de peste 50 cm grosime, cu limita superioară în primii 25 cm de la suprafața solului.

Modul de utilizare. În stare naturală, histosolurile sunt suport de bază pentru ecosistemele umede: stufărișuri, vegetația acvatică, submersă. Suprafețe mari sunt utilizate pentru agricultură în incinte amenajate.

Antroposolurile și non-solurile sunt rezultatul diferitelor activități umane. Sunt în principal reprezentate de grămezi de pământ sau alte materiale rezultate din săparea de canale, pentru desecare în incintele agricole, pentru deschiderea unor căi navigabile (ex. Caraorman și Mila 23) și canalelor pentru îmbunătățirea circulației apei în părțile mai izolate ale deltei. Antroposolurile sunt constituite în principal din depozite aluviale, uneori amestecate cu materii organice. Suprafețe mici - circa 500 ha - sunt folosite de locuitori pentru cultura legumelor, pepeni și alte culturi de subzistență. Suprafețe mai mari ce s-au înierbat natural sunt folosite ca pășune.

I.2.6. BIODIVERSITATE ȘI ARII PROTEJATE

I.1.6.1. Habitatele naturale

Județul Tulcea beneficiază de o diversitate biologică deosebită datorită climatului specific Dobrogei de Nord (continental excesiv de tip pontic) care a favorizat dezvoltarea numeroasele tipuri de habitate și ecosisteme. Suprafața județului este acoperită în proporție de 60% de ecosisteme naturale și seminaturale, identificându-se un număr de 24 de

tipuri de habitate naturale, dintre care: stepele, pajiștile, pășunile forestiere, stâncăriile, grohotișurile, râurile, lacurile, apele stagnante dulci, vegetația de țârm, stufăriile, turbăriile, canalele și lagunele, dunele costiere de nisip, zonele agricole, mlaștinile și plajele nisipoase.

Delta Dunării are anumite particularități datorate influenței majore a apelor Dunării și a aluviunilor depuse de acestea, aici existând habitate sedimentare unice în zona litoralului românesc. Este de remarcă frumusețea și bogăția zonei, cu o varietate de biotopuri și resurse, care o fac unică nu numai în Europa ci și în cadrul ecosistemelor deltaice ale lumii. Acest sit găzduiește efective importante ale unor specii protejate, dar în mod deosebit, tipuri speciale de habitate. Conform datelor existente, au fost inventariate 29 tipuri de habitate protejate, 5 specii de mamifere protejate, 5 specii de amfibieni și reptile protejate, 14 specii de pești protejate, 8 specii de nevertebrate protejate și 5 specii de plante protejate. Zona marină a Deltei Dunării găzduiește 3 tipuri de habitate protejate, 2 specii de mamifere protejate, 2 specii de pești protejate și 1 specie de nevertebrate, protejată.

1.2.6.2. Flora și fauna sălbatică

Bogata diversitate a habitatelor naturale ce caracterizează zona Dobrogei de Nord, determină existența unui număr mare de specii de floră și faună sălbatică, multe dintre ele fiind endemice, rare, vulnerabile sau periclitate. În conspectul florei Dobrogei se enumeră 1770 specii de plante pentru aceasta provincie, ceea ce reprezintă 52 % din flora României și aproape 19 % din flora europeană. În statistici ulterioare se consideră că Dobrogea concentrează 1911 specii, ceea ce înseamnă că flora acestei provincii este foarte bogată, fiind comparabilă cu cea a insulelor mediteraneene Creta și Corsica. Reprezentative pentru diversitatea biologică a județului sunt ariile naturale protejate și în special Rezervația Biosferei Delta Dunării și Parcul Național Munții Măcinului.

Valoarea ecologică remarcabilă a munților Măcin este conferită de identificarea până în prezent a 72 de fitotaxoni ce reprezintă 5% din speciile amenințate, incluse în Lista roșie a plantelor superioare din România. Specificitatea acestor taxoni, în comparație

cu alte zone de concentrare a plantelor rare din România, constă în dominația speciilor pontico-balcanice (26,4%) și pontice (16,7%), urmate de cele eurasiatice (12,5%), balcanice (11,1%), mediteraneene (8,3%), mediteraneano-pontice (6,9%), celelalte fiind de importanță redusă. Dintre acești fitotaxoni, 5 sunt incluși în Lista roșie europeană, în categoria vulnerabili: *Campanula romanica* (clopoțelul dobrogean), *Galanthus plicatus* (ghiocelul dobrogean), *Moehringia grisebachii* (moeringie), *M. jancae*, *Dianthus nardiformis* (garofița), iar conform categoriilor IUCN, 45 sunt endemici și 6,9% subendemici. De asemeni 1,4% din acești taxoni se încadrează în categoria “dispărut” (Ex), 2,8% în categoria “vulnerabil” (V), 13,9 % “vulnerabil și rar”(V/R) și 81,9% “rar” (R).

Din punct de vedere faunistic putem preciza faptul că un număr important de specii de insecte din zona Munților Măcin sunt noi semnalări pentru fauna României, majoritatea lor fiind observate până în prezent doar în aceasta zonă. Astfel de specii sunt: *Menaccarus arenicola* și *Nabis provencalis* (dintre heteroptere), *Hypantopa segnelle*, cunoscută anterior numai în zona Alpilor, *Bryotropha tachyptilella*, răspândită în zonele silvostepice din Ungaria, Slovacia, Italia, Bulgaria și Ucraina; *Bryotropha domestica*, adaptată la habitate de tufărișuri, *Caryocolum alsinella* prezentă în medii nisipoase și xeroterme; *Caryocolum mucronatella* cunoscută doar în câteva țări din sudul și centrul Europei; *Anacampsis timidella* și *Dyspessa salicicola*, ambele observate la Greci și Pricopan; *Exophila rectangularis* este răspândită în Asia Mică și estul regiunii mediteraneene iar *Cuculia dracunculi* a fost semnalată pentru prima dată la noi în țară în Pricopan.

Dintre Amfibieni, speciile care prezintă importanță științifică sunt: *Bufo bufo* (broasca râioasă) ca relict glaciatic în zona Măcin, și *Rana dalmatina* (broasca roșie de pădure) tot un relict ce demonstrează vechimea pădurilor din zonă. Dintre reptile menționăm *Testudo graeca* (broasca testoasă dobrogeană), *Ablepharus kitaibelii*, *Lacerta trilineata* (gușterul vârgat), *Lacerta viridis* (gușterul), *Elaphe quatorlineata* (balaurul dobrogean), *Elaphe longissima*, *Coronella austriaca* și *Vyperra ammodytes ssp. montandoni* (vipera cu corn).

Ornitofauna se bucură de o mare varietate specifică în zona Munților Măcin. Multe dintre specii sunt protejate, fiind considerate rare sau vulnerabile. Dintre aceste specii amintim: *Apus apus*, (drepnea neagră), *Caprimulgus europaeus* (caprimulg), *Coracias garrulus* (dumbraveancă), *Lanius senator* (sfrâncioc cu cap roșu), *Merops apiaster* (prigorie), *Monticola saxatilis* (mierla de piatră), *Oenanthe isabellina* (pietrar răsăritean), *Oenanthe pleschanka* (pietrar negru), *Passer hispaniolensis* (vrabie negricioasă). Toate acestea sunt specii de interes științific mai ales pentru faptul că sunt rare pe teritoriul României, sunt adaptate la viața în habitate deosebite sau ajung la limita arealului în această regiune. Dintre speciile de mamifere protejate sunt: *Citellus citellus* (popandău), *Felis silvestris* (pisica sălbatică), *Putorius eversmanni* (dihorul de stepă), *Martes foina* (jderul de piatră) etc.

Teritoriul Rezervației Biosferei Delta Dunării găzduiește, în cele 30 de tipuri ecosisteme, **5.380**

specii de floră și faună. Dintre acestea, **flora** este reprezentată de **1.839 specii**, cuprinzând **678 specii de alge planctonice, 107 specii de licheni, 38 specii de macromicete și 1.016 specii de plante vasculare.**

Fauna este reprezentată de **3.541 specii**, incluzând **3.061 specii de nevertebrate** (Rotifere – 182, Viermi – 253, Moluște – 91, Crustacee – 115, Arahnide – 168, Diplopode – 8 și Insecte – 2.244) și **480 specii de vertebrate** (Pești – 86 specii, Amfibieni – 10 specii, Reptile – 11 specii, Păsări – 331 specii, Mamifere – 42 specii). Dintre acestea, au fost inventariate **1.382 specii și subspecii noi** (285 specii de floră și 1.097 specii de faună) incluzând **294 specii noi pentru România** (35 specii de floră și 260 specii de faună) și **39 specii noi pentru știință** (2 specii de floră și 37 specii de faună).

Repartiția numerică a speciilor nou înregistrate în RBDD

Grup Investigat	Număr specii noi pentru :		
	RBDD	România	Știință
FLORĂ			
Alge planctonice	9	2	-
Macromicete	35	3	-
Licheni	91	5	-
Cormofite	150	24	2
FAUNĂ			
Viermi	161	46	1
Crustacee	16	-	-
Arahnide	92	18	5
Doplopode	8	-	-
Insecte	816	192	30
Pești	-	4	1
Amfibieni	1	-	-
Mamifere	3	-	-

Lista speciilor noi pentru știință inventariate în RBDD

CORMOFITE	19. <i>Homoporus sp.n.</i>
1. <i>Centaurea pontica</i>	20. <i>Lampoterma grahami sp.n.</i>
2. <i>Elymus pycnanthus ssp. deltaicus*</i>	21. <i>Tetramesa propodealis sp.n.</i>
VIERMI	22. <i>Invreia rufipes sp.n.</i>
3. <i>Proleptobchus deltaicus</i>	23. <i>Discodes myartsevae sp.n.</i>
ARAHNIDE	24. <i>Discodes psammophilus sp.n.</i>
4. <i>Mediopia halmiriana</i>	25. <i>Discodes termophilus sp.n.</i>
5. <i>Oppiella palustris</i>	26. <i>Discodes sp.n.</i>
6. <i>Graptoppia paradoxa</i>	27. <i>Chrysocharis sp.n.</i>
7. <i>Trachyuropoda dobrogensis</i>	28. <i>Sympiesis storজেব্‌ae sp.n.</i>
8. <i>Trachyuropoda similicristiceps</i>	29. <i>Sympiesis sp.n.</i>
INSECTE	30. <i>Cirrospilus sp.n.</i>
9. <i>Pseudostachia sp. (Collembola)</i>	31. <i>Diaulinopsis deltaicus sp.n.</i>
10. <i>Isophya dobrogensis (Orthoptera)</i>	32. <i>Hemiptarsenus sp.n.</i>
11. <i>Mesopolobus salius (Hymenoptera)</i>	33. <i>Pronotalia oteli</i>
12. <i>Spalangia sp.n.</i>	34. <i>Pronotalia psamophila</i>
13. <i>Sphegigaster curticornis</i>	35. <i>Diachrysia chryson deltaica</i>
14. <i>Panstenon sp.n.</i>	36. <i>Gabrius sp. (Coleoptera)</i>
15. <i>Dinarmus cupreus</i>	37. <i>Philonthus sp.</i>
16. <i>Gastrancirtus sp.n.</i>	38. <i>Xantholiunus sp.</i>
17. <i>Halticoptera psammophila</i>	PEȘTI
18. <i>Homoporus deltaicus</i>	39. <i>Knipowitschia cameliae</i>

NOTĂ: * Subspecie a genului *Elymus* identificată în RBDD.

De remarcat că majoritatea speciilor noi din rândul insectelor aparțin ordinului himenoptere (Familia Calcidoidae), insuficient investigate în această parte a Europei.

1.2.6.3 Specii din floră și faună sălbatică valorificate economic, inclusiv ca resurse genetice

Speciile de floră sălbatică (floră spontană medicinală și aromatică) și speciile de faună sălbatică reprezintă și importante resurse pentru valorificare economică. Din flora sălbatică sunt valorificate: stuful (*Phragmites australis*), papura (*Typha angustifolia*), floare de tei argintiu și pucios (*Tilia tomentosa*, *T. cordata*), flori, fructe și frunze de păducel (*Crataegus monogyna*), flori de soc (*Sambucus nigra*), sunătoare (*Hypericum perforatum*), fructe de măceș (*Rosa canina*), coada șoricelului (*Achillea millefolium*), flori de salcâm (*Robinia pseudocacia*), frunze de nuc (*Juglans regia*), pelin (*Artemisia absinthium*), flori de mușetel (*Matricaria chamomilla*), frunze de dud alb (*Morus alba*), frunze de pelin (*Artemisia absinthum*), traista

ciobanului (*Capsella bursa pastoris*), păpădie (*Taraxacum officinale*), etc.

Din fauna sălbatică a județului, peștele reprezintă o resursă importantă, din cele circa 133 de specii inventariate în apele Dunării, Deltei Dunării și zonei costiere a Mării Negre, valorificându-se economic circa 30 specii.

Din cele peste **250 de specii de ciuperci** identificate în deltă, cele care pot face obiectul colectării pentru consum în stare proaspătă sau conservate sunt în număr mult mai redus. Din punct de vedere taxonomic, ciupercile recoltate pe teritoriul RBDD se încadrează în **familia Agaricaceae, genul Agaricus**. Sunt ciuperci superioare saprofite tericole (cresc pe sol) ce preferă locații cu material organic (celulozic) în descompunere. Dintre ele menționăm: **Ciuperca de câmp** sau Ciuperca oilor (*Agaricus arvensis* Schaeff. ex Fr., syn. *Psalliota arvensis* Schaeff Fr.), **Ciuperca**

de bălegar sau Ciuperca albă, **Ciuperca de gunoi** sau Șampinion (*Agaricus campestris* L. ex Fr.); Ciuperca de pădure (*Agaricus silvaticus* Schaeff., ex Secr.; syn. *Psalliota silvatica* Schaeff. Quél), **Ciuperca Păstrăv** *Pleurotus ostreatus* var. *salignus* Pers. ex. Fr. Konr. et Maubl.

I.2.6.4. Ariile naturale protejate

Ariile protejate constituite pe teritoriul județului Tulcea și recunoscute la nivel național prin intermediul Legii 5/2000 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național, Secțiunea a-III-a – Zone protejate, sunt:

- A. Rezervația Biosferei Delta Dunării** (580.000 ha);
- B. Parcul Național – Munții Măcinului** (11.321 ha);
- C. Pădurea “Valea Fagilor”** (154 ha), inclusă în Parcul Național Munții Măcinului;
- D. Rezervația naturală “Dealul Bujorului”** (50,8 ha);
- E. Rezervația de liliac “Valea Oilor”** (0,35 ha);
- F. Rezervația de liliac “Fântâna Mare”** (0,3 ha);
- G. Rezervația botanică “Korum Tarla”** (2,4 ha);
- H. Rezervația paleontologică “Vârful Secaru”** (34,5 ha);
- I. Locul fosilifer “Dealul Bujoarele”** (8 ha);
- J. Rezervația geologică “Agighiol”** (9,7 ha);
- K. Pădurea Niculițel** (11 ha).
- L.**

A. REZERVAȚIA BIOSFEREI DELTA DUNĂRII

Sit cu valoare de patrimoniu natural universal și zonă umedă de importanță internațională (Ramsar), Rezervația Biosferei Delta Dunării include trei categorii de zone: **zone cu regim de protecție integrală** (50.600 ha) din care 15 în județul Tulcea: *Roșca Buhaiova* (9.625 ha), *Pădurea Letea* (2.825 ha), *Lacul Răducu* (2.500 ha), *Lacul Nebunu* (115 ha), *Vătafu–Lunguleț* (1.625 ha), *Pădurea Caraorman* (2.250 ha), *Arinișul Erenciuc* (50 ha), *Insula Popina* (98 ha), *Sacalin-Zătoane* (21.410 ha), *Periteașca–Leahova* (4.125 ha), *Capul Doloșman* (125 ha), *Lacul*

Rotundu (228 ha), *Lacul Potcoava* (652 ha), *Lacul Belciug* (110 ha) și 3 în județul Constanța: *Grindul Lupilor*, *Grindul Chituc* zone tampon (ha) și zone economice (ha).

Repartizarea suprafețelor din Rezervația Biosferei Delta Dunării este arătată mai jos:

1. Suprafață totală:	580.000 ha, din care:
Suprafață terestră:	439.508 ha
Suprafață marină	140.492 ha
2. Suprafață totală:	580.000 ha, din care:
În județul Tulcea, total:	508.851 ha, (87,73%)
	din care:
Suprafață terestră (continentală):	410.359 ha
Suprafață marină:	98.492 ha
În județul Constanța, total:	70.313 ha, (12,13%)
	din care
Suprafață terestră:	28.313 ha
Suprafață marină:	42.000 ha
În județul Galați, total:	836 ha, (0,14%)
	din care
Suprafață terestră, inclusiv Ostrovul Prut (62 ha):	836 ha.

Păstrând caracteristica deltelor, teritoriul RBDD este o regiune plană (câmpie aluvială în formare) cu o înclinare mică de la vest la est (0,006%) din care răsar mai pronunțat câmpul Chiliei, un martor de eroziune din Câmpia Bugeacului (sudul Basarabiei), grindul continental Stipoc și grindurile marine Letea și Caraorman. În raport cu nivelul „0” al Mării Negre, din teritoriul Deltei Dunării, 20,5% se găsește sub acest reper, iar 79,5% deasupra acestuia. Cea mai mare extindere o au suprafețele situate între 0 și 1 m. Cele mai mari „înălțimi” se găsesc pe grindurile marine (Letea, 12,4 m, Caraorman, 7 m), iar adâncimile cele mai mari se întâlnesc pe brațele Dunării (-39 m pe brațul Chilia, -34 m pe brațul Tulcea, -26 m pe brațul Sf.Gheorghe, 18 m pe brațul Sf. Gheorghe). În depresiunile lacustre adâncimea nu depășește 3 m, cu excepția lacului Belciug, care are 7 m. Altitudinea medie a deltei este de +0,52 m.

Principalele categorii morfohidrografice sunt reprezentate de:

- **grindurile marine** (circa 8% din suprafața deltei), reprezentate prin Letea, Caraorman, Sărăturile, Crasnicol și altele, se găsesc în partea estică a deltei și au o poziție aproape perpendiculară pe brațele Dunării;

- **grindurile fluviatile** (circa 6%) însoțesc brațele Dunării, gârlele principale și au o desfășurare mai mare la vârful deltei cu aspect de câmpuri aluviale de 2-5 m înălțime, ce se subțiază către mare;

- **câmpurile continentale** (circa 6%) sunt martori de eroziune din Câmpia Bugeacului constituite din depozite loessoide, fiind reprezentate prin Câmpul Chiliei și partea centrală a grindului Stipoc;

- **terenuri mlăștinoase**, acoperite cu apă, în funcție de nivelul Dunării, și de vegetație palustră, sunt situate între -0,5 – 1,0 m și ocupă, în condiții naturale, neamenajate circa 67,2%;

- **lacurile** ocupă depresiunile situate sub 0 m în partea vestică (delta fluviatilă) și sub 0,5 m în parte estică (delta maritimă), unde se asociază în complexe lacustre; acestea ocupau la nivelul anului 1964, 31.260 ha (9,3%) iar după desecarea unora, ca urmare a unor amenajări agricole și silvice, în 1990 mai însumau doar 25.800 ha (8%);

- **brațele, gârlele și canalele principale** acoperă o suprafață de 9.959 (2,5%);

- **Dunărea și brațele ei Chilia, Sulina și Sf. Gheorghe;** Dunărea drenează un bazin hidrografic de peste 805.000 kmp, cu 120 de afluenți și cu un debit mediu de 6.453 m³/sec; **brațul Chilia**, cu multe ramificații și ostroave, este cel mai tânăr și mai lung (120 km) și mai viguros prin faptul că transportă cea mai mare cantitate de apă și aluviuni (58%); **brațul Sulina** a fost preferat de către Comisia Europeană a Dunării (1856) pentru navigația maritimă și a fost scurtat (de la 92 km la 63,7 km) prin corectarea unor meandre și adâncit în perioada 1862-1902, fapt ce a condus la creșterea debitului de la 7-8% la 18-20%; **brațul Sf. Gheorghe**, cel mai sudic și mai vechi cu o lungime de 108,2 km, a suferit, în ultimii ani, modificări prin rectificarea meandrelor în număr de șase, scurtându-se la 69,7 km fapt ce a condus, deasemenea la creșterea debitului tranzitat până la 23-24%; înainte de vărsare, brațul Sf. Gheorghe formează o deltă proprie, asemeni deltei formate de brațul Chilia aflată astăzi pe teritoriul Ucrainei.

Condițiile geografice și climatice deosebite din Delta Dunării au favorizat dezvoltarea unor importante resurse naturale regenerabile: pește, stuf, pășuni, păduri, plante medicinale, ciuperci, etc., care sunt valorificate prin activități economice tradiționale de către populația locală. O resursă naturală importantă o constituie peisajul deltaic care are caracteristici specifice și este deosebit de atrăgător. Resursa peisagistică este valorificată prin activități de turism, atât de către agenți economici specializați cât și de populația locală.

Exploatarea resurselor naturale este reglementată de legi și norme de aplicare a acestora, de către instituții locale, județene și naționale. Conform reglementărilor în vigoare, populația locală beneficiază de dreptul de utilizare a resurselor naturale pentru consum propriu. Localnicii folosesc o cotă de pește pentru consum familial, de circa 3 kg/familie/zi, precum și o cotă de stuf de 2t/gospodărie pentru construcții specifice (garduri, acoperișuri și anexe gospodărești).

Terenurile de pășunat sau terenurile agricole sunt folosite pentru creșterea animalelor și agricultură. În satele fără terenuri agricole (Mila 23, Crișan, Sfântu Gheorghe, etc.), localnicii folosesc terenul din gospodărie pentru grădinărit. Produsele obținute nu sunt suficiente, însă contribuie la subzistența gospodăriei.

În **Delta Dunării și Complexul Razim-Sinoie**, habitatele lacustre și cele caracteristice grindurilor constituie suportul existenței unei faune de vertebrate extrem de diverse, cu numeroase specii ocrotite la nivel național și internațional. Delta Dunării, partea de avant-deltă din dreptul localității Grindu și până la Tulcea, cu tot complexul de lacuri Crapina – Parcheș – Somova, și complexul de lacuri Razim – Sinoie, inclusiv Grindul Chituc, găzduiesc efective importante ale unor specii de păsări protejate. Au fost inventariate **97 specii** din Anexa 1 a Directivei Păsări, **151 specii** din categoria “alte specii migratoare” din anexele Convenției asupra speciilor migratoare și **17 specii** periclitare la nivel global.

Situl este important pentru:

- **populațiile speciilor cuibăritoare** (*Pelecanus crispus*, *Aythya nyroca*, *Falco vespertinus*, *Phalacrocorax pygmeus*, *Gelochelidon nilotica*, *Plegadis falcinellus*, *Egretta garzetta*, *Nycticorax nycticorax*, *Egretta alba*, *Recurvirostra avosetta*, *Ardeola ralloides*, *Sterna albifrons*, *Porzana porzana*,

Haliaeetus albicilla, *Sterna hirundo*, *Larus melanocephalus*, *Himantopus himantopus*, *Glareola pratincola*, *Pelecanus onocrotalus*, *Platalea leucorodia*, *Ixobrychus minutus*, *Charadrius alexandrinus*, *Chlidonias hybridus*, *Circus aeruginosus*, *Ardea purpurea*, *Botaurus stellaris*, *Asio flammeus*, *Coracias garrulus*, *Alcedo atthis*);

- **populațiile speciilor migratoare** (*Phalacrocorax pygmeus*, *Gelochelidon nilotica*, *Larus minutus*, *Sterna caspia*, *Sterna sandvicensis*, *Philomachus pugnax*, *Recurvirostra avosetta*, *Himantopus himantopus*, *Charadrius alexandrinus*, *Puffinus yelkouan*, *Aquila pomarina*, *Phalaropus lobatus*, *Larus genei*, *Pluvialis apricaria*, *Tringa stagnatilis*, *Tringa erythropus*, *Limosa limosa*, *Larus ridibundus*, *Numenius arquata*, *Calidris minuta*, *Anas clypeata*, *Calidris alpina*, *Calidris ferruginea*, *Phalacrocorax carbo*, *Tringa totanus*, *Phalaropus fulicarius*, *Tringa nebularia*, *Vanellus vanellus*, *Larus canus*, *Gallinago gallinago*, *Calidris alba*, *Anas crecca*, *Calidris temminckii*, *Arenaria interpres*, *Chlidonias leucopterus*, *Charadrius hiaticula*, *Charadrius dubius*, *Anser fabalis*, *Anas querquedula*, *Tringa ochropus*, *Anas acuta*, *Larus cachinnans*, *Larus fuscus*, *Lymnocyptes minimus*, *Mergus serrator*, *Limicola falcinellus*);

- **populațiile speciilor care iernează** (*Anser erythropus*, *Aquila clanga*, *Branta ruficollis*, *Phalacrocorax pygmeus*, *Cygnus cygnus*, *Egretta alba*, *Mergus albellus*, *Falco columbarius*, *Netta rufina*,

Aythya ferina, *Aythya fuligula*, *Anser anser*, *Anas strepera*).

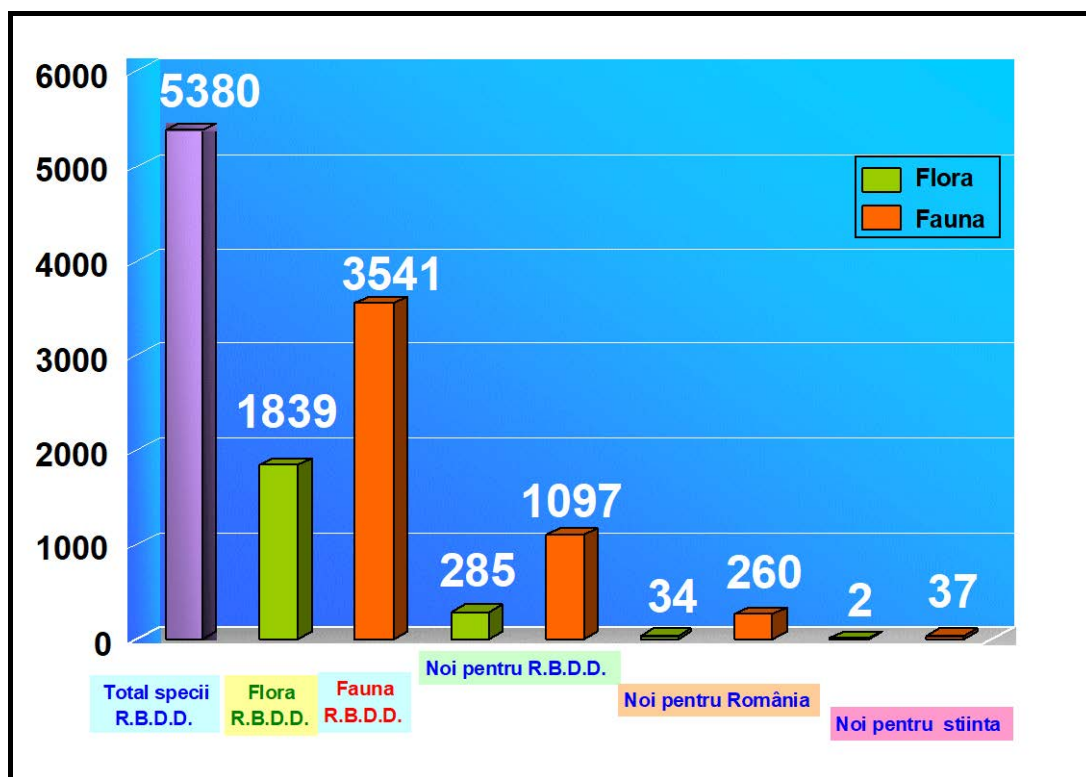
În perioada de migrație, situl gazduiește mai mult de 20.000 de exemplare de păsări de baltă, fiind zonă **Ramsar**.

Zona Mării Negre, aferentă Deltei Dunării și Complexului Razim-Sinoie, constituie un culoar important de migrație și de iernare pentru păsările din nordul Europei, în apele marine de-a lungul coastei. Viața bentică și pelagică extrem de bogată constituie suportul pentru populațiile de păsări migratoare, sedentare și de pasagere.

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Delta Dunării-Tulcea a elaborat un program de analiză a biodiversității specifice teritoriului RBDD, necesar furnizării informațiilor privind managementul ecologic al RBDD privind:

- clasificarea sistematică (de la regn la subspecie);
- obținerea unei viziuni asupra repartiției teritoriale (corologie, mărimea și valoarea biodiversității pe zone și tipuri de habitate, liste de specii etc.);
- compararea cu datele anterioare, precum și obținerea datelor asupra speciilor noi și a celor alohtone, asupra speciilor endemice, protejate, periclitare și răspândirea lor geografică generală.

Starea biodiversității în RBDD

Situația numerică a plantelor de pe teritoriul RBDD

	Nr. Specii inventariate înainte de 1991	Nr. specii inventariate după 1991
Alge	1159	678
Macromicete	8	38
Licheni	21	107
Plante vasculare	927	1018

Situația numerică a faunei de nevertebrate de pe teritoriul RBDD

	Nr. specii inventariate înainte de 1991	Nr. specii inventariate după 1991
Viermi și rotifere	135	435
Moluște	150	91
Crustacee	61	115
Arahnide	0	168
Diplopode	0	8
Insecte	2.219	2.244

Situația numerică a faunei de vertebrate de pe teritoriul RBDD

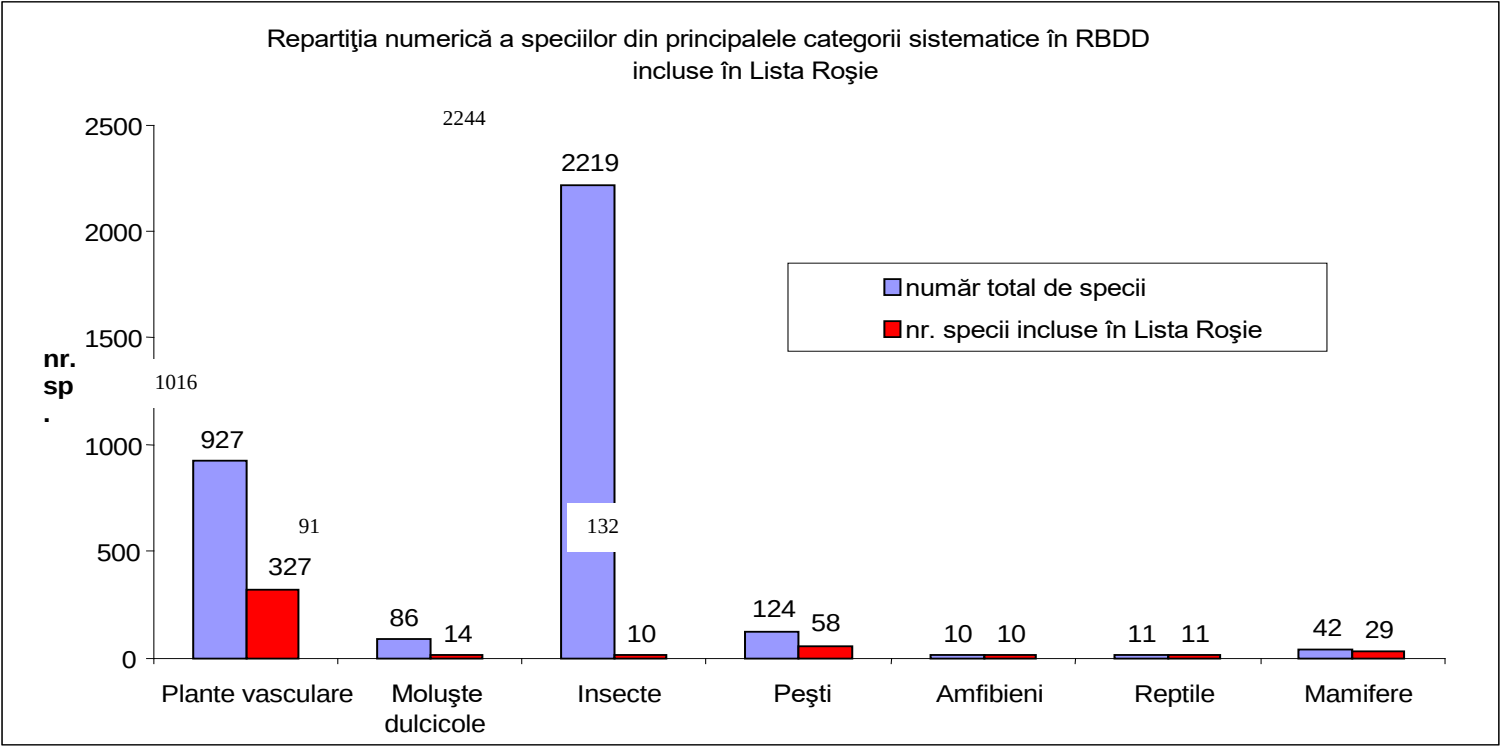
	Nr. specii înainte de 1991	Nr. specii după 1991
Pești	132	86
Amfibieni	8	10
Reptile	11	11
Păsări	325	331
Mamifere	39	42

Specii și subspecii periclitate

Pe baza inventarului calitativ și cantitativ al speciilor din teritoriul RBDD s-a putut aprecia gradul de periclitare al acestora. De menționat că, în anul în curs, s-a finalizat Lista Roșie pentru acest teritoriu, în care elementele necesare sunt prezentate în detaliu.

Criteriile de încadrare în diferitele grade de periclitare s-au elaborat după recomandările IUCN. În Lista Roșie au fost incluse și speciile ce nu sunt deocamdată amenințate în teritoriul RBDD, dar sunt protejate pe plan european și mondial, prin convenții la care România a aderat (Berna, Bonn), figurând în situația noastră în categoria „nt” (nepericlitat).

Principalele categorii sistematice de specii incluse în Lista Roșie

Numărul de specii protejate prin Convenția de la Berna

Grupa sistematică	Anexa I	Anexa II	Anexa III	Total
Plante superioare	4	-	-	4
Insecte	-	5	-	5
Pești	-	1	22	23
Amfibieni	-	6	3	9
Reptile	-	9	2	11
Păsări	-	224	89	313
Mamifere	-	7	15	22
Total	4	252	131	387

Se poate observa, numărul mare de păsări (313) ocrotite prin această convenție, din totalul de 331 câte s-au semnalat în deltă, urmând apoi un număr de 22 de specii de mamifere dintre care 15 specii sunt strict protejate, și de asemenea un număr de 23 de specii de pești din care 22 specii sunt strict protejate.

În urma analizării detaliate a tuturor speciilor de plante inventariate din anul 1991 și până în prezent, în teritoriul RBDD, coroborat cu datele inventarierilor anterioare, cu prevederile și listele de specii din Anexa I (plante) ale Convenției de la Berna, s-au selectat și propus pentru includerea în această convenție a unui număr de opt taxoni de plante vasculare.

Speciile propuse pentru includerea în cadrul Convenției de la Berna și localizarea lor pe teritoriul RBDD

Nr. Crt.	Taxon	Încadrare geografică	Areal în România	Denumirea locului în RBDD
1	<i>Artemisia tschernieviana</i>	Endemit pontic	Numai în RBDD	Grindul Palade Padurea Letea Brațul Sulina la vărsare Grindul Chituc Grindul Saele Grindul Lupilor
2	<i>Astragalus dolichophylus</i>	Endemit pontic	Numai în RBDD	Cap Doloșman
3	<i>Astragalus versicarius pseudoglaucos</i>	Endemit pontic	Numai în RBDD	Cap Doloșman
4	<i>Astrodaucus litoralis</i>	Pontic	Numai în RBDD	Grindul Saele Grindul Chituc Gura Portița
5	<i>Convolvulus persicus</i>	Endemit ponto-caspic	RBDD și jud Constanța	Letea - Cardon, Lângă Cardon Sacalinul Mare Plantația Sf. Gheorghe
6	<i>Silene thymifolia</i>	Mediterranean	Numai în RBDD	Plantația Sf. Gheorghe Sudul orașului Sulina
7	<i>Stachis maritima</i>	Mediterranean	Numai în RBDD	Gura Portița
8	<i>Trachomitum Venetum</i>	Mediterranean	Numai în RBDD	Periteașca

Specii de păsări din RBDD declarate Monumente ale Naturii

Nr. Crt.	Specie	Act normativ de bază
1	<i>Tadorna tadorna</i> (călifarul alb)	HCM 1625/1955
2	<i>T.ferruginea</i> (călifarul roșu)	Ibidem
3	<i>Corvus corax</i> (corbul)	JCM 734/1933
4	<i>Otis tarda</i> (dropia)	JCM 600/1933
5	<i>O.tetrax</i> (spurcaciul)	Ibidem
6	<i>Pelecanus onocrotalus</i> (pelicanul alb)	Ibidem
7	<i>P.crispus</i> (pelicanul creț)	Ibidem
8	<i>Himantopus himantopus</i> (piciorongul)	HCM 1625/1955
9	<i>Platalea leucorodia</i> (stârcul lopătar)	Ibidem
10	<i>Egretta alba</i> (egreta mare)	JCM 600/1933
11	<i>Egretta garzetta</i> (egreta mică)	Ibidem
12	<i>Neophron percnopterus</i> (vulturul hoitar)	Ibidem

Lista speciilor alohtone din RBDD

Nr. crt.	Specia	Originea	Localizare în RBDD	Impact estimat
PLANTE IERBOASE				
1	<i>Azolla caroliniana</i>	America de N.	Periprava, Împutița, Furtuna, Lacul cu Cotețe	Înlătură flora natantă indigenă
2	<i>Azolla filiculoides</i>	America de N.	Idem, mai rară	Idem
3	<i>Amaranthus albus</i>	America de N.	Culturi, diguri, rară	Nedăunătoare
4	<i>Amaranthus blitoides</i>	America de N.	Culturi	Intră în competiție cu flora indigenă
5	<i>Amaranthus emarginatus</i>	Tropice	Insula Sacalin, Sf. Gheorghe, Chilia Veche, foarte rară	Fără pericol
6	<i>Amaranthus crispus</i>	Argentina	În localități	Fără pericol
7	<i>Amaranthus deflexus</i>	America de S.	În localități, rară	Fără pericol
8	<i>Amaranthus hybridus</i>	America de N.	Culturi	Impact negativ asupra speciilor de cultură
9	<i>Amaranthus powellii</i>	America de N.	Culturi	Idem
10	<i>Amaranthus retroflexus</i>	America de N.	Culturi	Idem
11	<i>Helitropium curassavicum</i>	America de N.	Letea, Caraorman, Sulina	Fără pericol
12	<i>Chenopodium ambrosioides</i>	America tropicală	Locuri ruderales	Fără pericol
13	<i>Chenopodium pumilio</i>	Australia	Partizani, rară	Fără pericol
14	<i>Ambrosia coronopifolia</i>	America de N.	Sfiștofca	Fără pericol
15	<i>Bidens connata</i>	America de N.	Caraorman, Sireasa, rară	Fără pericol
16	<i>Bidens frondosa</i>	America de N.	RBDD, frecventă	?

17	<i>Brachyactis ciliata</i>	Asia	Nisipuri umede și sărăturate, foarte frecventă	Intră în competiție cu flora indigenă
18	<i>Conyza canadensis</i>	America de N.	Zone nisipoase, foarte frecventă	Idem
19	<i>Galinsoga parviflora</i>	America de S.	Culturi	Fără pericol
20	<i>Xanthium italicum</i>	Europa de S.	Zone inundabile, foarte frecventă	Dăunătoare mai ales pt. Agricultură
21	<i>Xanthium spinosum</i>	America de S.	Zone ruderales, foarte frecventă	Fără pericol
22	<i>Xanthium orientale</i>	America	Chilia Veche, Pardina, rară	Fără pericol
23	<i>Coronopus didymus</i>	America de S.	Sulina	Fără pericol
24	<i>Diploaxis erucoides</i>	Europa de S.V.	Sulina	Fără pericol
25	<i>Eruca sativa</i>	pl.de cultură mediteraneană	C.A.Rosetti	Fără pericol
26	<i>Cuscuta campestris</i>	America de N.	Culturi	Dăunătoare anumitor pl. de cultură
27	<i>Chamaesyce maculata</i>	America de N.	Ruderală	Fără pericol
28	<i>Oenothera biennis</i>	America de N.	Culturi, sporadică	Fără pericol
29	<i>Oenothera parviflora</i>	America de N.	Idem, rară	Idem
30	<i>Oxalis corniculata</i>	Specie ornamentală mediteraneană	Sulina	Idem
31	<i>Veronica persica</i>	Asia de S.V.	Culturi	Idem
32	<i>Datura stramonium</i>	America de N.	Zone bogate în nitrați (gunoaie)	Idem
33	<i>Petunia parviflora</i>	America de N.	Localități	Idem
34	<i>Solanum retroflexum</i>	Asia de S.E.	Zone umede	Idem
35	<i>Acorus calamus</i>	Asia de S.E.	Zone umede, rară	Idem
36	<i>Cyperus odoratus</i>	?	Letea, Sulina, Sf. Gheorghe	Idem
37	<i>Hordeum jubatum</i>	America de N. și Asia de E.	Grindul Letea, Stipoc, Periprava	?
38	<i>Panicum capillare</i>	America de N.	Culturi	Idem
39	<i>Paspalum distichum</i>	Tropice	Letea, foarte rară	Idem
40	<i>Elodea canadensis</i>	America de N.	Letea, Lacul Somova, Lacul Potica, Căzănel	s-a naturalizat
41	<i>Elodea nuttallii</i>	America de N.	RBDD, zone acvatice	s-a naturalizat și a înlocuit-o pr <i>E.canadensis</i>
42	<i>Vallisneria spiralis</i>	Tropice	RBDD, zone acvatice	s-a naturalizat, fără pericol
43	<i>Lindernia dubia</i>	America de N.	Insula Sacalin, foarte rară	Fără pericol
44	<i>Eclipta prostrata</i>	America tropicală	Insula Sacalin, foarte rară	Fără pericol

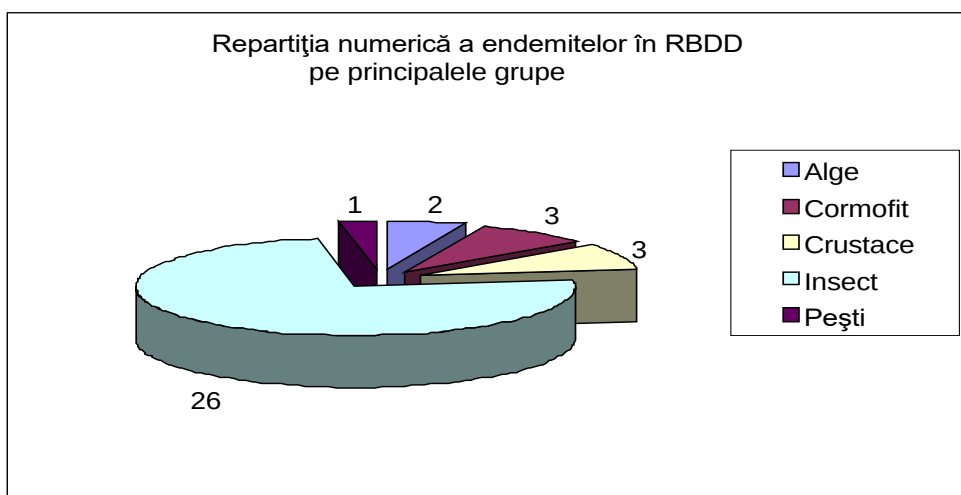
P L A N T E L E M N O A S E				
1	<i>Acer negundo</i>	America de N.	În jurul localităților, plantații forestiere	Idem naturalizat
2	<i>Alianthus altissima</i>	China	Localități, Insula Popina	Idem naturalizat
3	<i>Amorpha fruticosa</i>	America de N.	Marginea canalelor, plantații forestiere	Idem naturalizat
4	<i>Elaeagnus angustifolia</i>	Asia Cent. și de V.	Grinduri, Insula Popina	Idem naturalizat rol antierozional
5	<i>Fraxinus pennsylvanica</i>	America de N.	Zone inundabile	Idem naturalizat
6	<i>Lycium barbarum</i>	Asia de V.	Localități	Idem fixează nisipurile
7	<i>Morus alba</i>	China	Cultivat în localități	Idem naturalizat
8	<i>Robinia pseudacacia</i>	America de N.	Cultivat în localități	Idem fixează nisipurile
9	<i>Populus x canadensis</i>	Euro-americană	Culturi forestiere	Fără pericol
10	<i>Taxodium distichum</i>	SUA de E.	Uzlina, cultivat ornamental	Idem
11	<i>Amorpha fruticosa</i>	America de N.	În lungul canalelor, plantații de plop	Intră în competiție cu flora indigenă
12	<i>Phytolacca americana</i>	America de N.	Chilia Veche, Sf. Gheorghe	Idem
M O L U Ș T E G A S T R O P O D E				
1	<i>Rapana venosa</i>	Mările Japoniei, Coreei și China	Marea Neagră	se hrănește cu bivalve indigene
2	<i>Phisa acuta</i>	vest Mediterana, nord Africa	Meleaua Sacalin, Gârla Turcească, frecventă	
M O L U Ș T E B I V A L V E				
1	<i>Scapharca cornea</i>	mările Extremului Orient	Marea Neagră	
2	<i>Anodonta woodiana</i>	Bazinul fluviului Amur	Meleaua Sacalin	
3	<i>Mya arenaria</i>	Atlanticul de N.	Marea Neagră, foarte frecventă	înlătură bivalvele indigene
P E Ș T I				
1	<i>Carassius auratus gibelio</i>	Bazinul Amur	RBDD, foarte frecvent	efect benefic naturalizat
2	<i>Pseudorasbora parva</i>	E. Asia, bazinul Amur, Japonia	Unele ferme piscicole, unele bălți dulci (Murighiol)	rănește speciile indigene
3	<i>Hypophthalmichthys molitrix</i>	Idem	Ferme piscicole Dunăre, rar, unele lacuri și canale	efect benefic
4	<i>Aristichthys nobilis</i>	Idem		Idem
5	<i>Ctenopharyngodon idella</i>	Idem	Ferme piscicole Dunăre, rar, unele	Consumă intens vegetația acv. Macrofită

			lacuri și canale, rar	
6	<i>Lepomis gibosus</i>	America de N.	Lacuri și canale, relativ frecvent	fără pericol naturalizat
PĂSĂRI				
1	<i>Phasianus colchius</i>	Caucaz - Mongolia, până la fluviul Amur și Marea Japoniei	RBDD, frecvent	fără pericol naturalizat
MAMIFERE				
1	<i>Ondatra zibetica</i>	N.E. Americii de N.	RBDD, frecvent	distruge digurile naturalizat
2	<i>Nyctereutes procyonoides</i>	Estul Siberiei	RBDD, relativ frecvent	Dăunător pentru ornitofaună acvatică naturalizat

Specii și subspecii endemice

În tot teritoriul RBDD înregistrăm în perioada actuală de investigație un număr de 35 endemite.

Endemitele din RBDD

Lista endemitelor din RBDD

ALGE	17. <i>Homoporus deltaicus</i>
1. <i>Caetoceros insignis</i> (Bacillaryoph.)	18. <i>Homoporus sp.n.</i>
2. <i>Caetoceros similis solitarius</i>	19. <i>Lampoterna grahami sp.n.</i>
CORMOFITE	20. <i>Tetramesa propodealis sp.n.</i>
3. <i>Centaurea pontica</i>	21. <i>Invreia rufipes sp.n.</i>
4. <i>Centaurea jankae</i>	22. <i>Discodes myartsevae sp.n.</i>
5. <i>Elymus pycnanthus ssp. deltaicus</i> *	23. <i>Discodes psammophilus sp.n.</i>
CRUSTACEE	24. <i>Discodes termophilus sp.n.</i>
6. <i>Atheyella dentata</i> (Decapoda)	25. <i>Discodes sp.n.</i>
7. <i>Atheyella trispinosa</i>	26. <i>Chrysocharis sp.n.</i>

8. <i>Atheyella crassa</i>	27. <i>Sympiesis storoevae sp.n.</i>
INSECTE	28. <i>Sympiesis sp.n.</i>
9. <i>Isophya dobrogensis</i> (Orthoptera)	29. <i>Cirrospilus sp.n.</i>
10. <i>Mesopolobus salius</i> (Hymenoptera)	30. <i>Diaulinopsis deltaicus sp.n.</i>
11. <i>Spalangia sp.n.</i>	31. <i>Hemiptarsenus sp.n.</i>
12. <i>Sphegigaster curticornis</i>	32. <i>Pronotalia otei</i>
13. <i>Panstenon sp.n.</i>	33. <i>Pronotalia psamophila</i>
14. <i>Dinarmus cupreus</i>	34. <i>Diachrysia chryson deltaica</i>
15. <i>Gastrancirtus sp.n.</i>	PEȘTI
16. <i>Halticoptera psammophila</i>	35. <i>Knipowitschia cameliae</i>

NOTĂ: * Subspecie a genului *Elymus* identificată în RBDD.

Specii de faună sălbatică de interes cinegetic

Evoluția speciilor de faună sălbatică ajunse clasate ca fiind de interes cinegetic ca și activitatea de valorificare a acestor specii prin activitatea de vânătoare sportivă s-au încadrat în limitele impuse de condițiile ecologice specifice anului 2006. Nivelul ridicat și variațiile de nivel al apelor Dunării au afectat majoritatea speciilor de păsări cuibăritoare și mamifere de interes cinegetic și au determinat perturbarea cuibăritului la mai multe specii acvatice: rațe (rața mare pestriță, rața cu ciuf, rața cu cap castaniu ș.a.), lișițe și găinușe de baltă, fiind observați pui eclozați de câteva zile, în mijlocul lunii august. Această situație s-a constatat în zonele Sireasa, Șontea, Fortuna, Băclănești, Maliuc, Dunărea Veche, Canalul Caraorman, Lacul Roșu, Murighiol, etc.

Cu privire la situația tendințelor dinamicii mărimii populațiilor la principalele specii de vânat din RBDD, din cele 35 de specii (28 specii de păsări, 7 specii de mamifere), doar la 7 specii (5 specii de păsări și 2 specii de mamifere) se înregistrează creșteri, la 17 specii (14 specii de păsări și 3 specii de mamifere) se înregistrează descreșteri, 9 specii (8 specii de păsări și una de mamifere) au efective relativ stabile și două specii au variații mari de efective. Propunerile de specii pentru recoltare în sezonul de vânătoare 2006-2007 au fost modificate față de cele din sezonul precedent, fiind recomandate și alte două specii, becațina comună și rața lingurar. În total s-au propus pentru recoltare 15 specii de păsări (din 28) și 4 specii de mamifere (din 7), pentru restul de 13 specii de păsări și 3 specii de mamifere, din motivele expuse, recomandându-se oprirea lor de la recoltare pentru

sezonul de vânătoare 2006 -2007. Propunerile de cote de recoltare au fost modificate corespunzător modificării mărimii stocurilor de vânat evaluate în perioada de studiu. Inundațiile din ultimii ani au produs pe lângă mortalitățile directe ale vânatului terestru și perturbări grave ale produselor de reproducere ce au determinat scăderea stocurilor de vânat.

Biodiversitatea și specii periclitare marine

Indicatori de Biodiversitatea si habitate marine

Biodiversitatea și habitatele marine de la litoralul românesc au fost caracterizate prin valorile indicatorilor specifici, care nu au suferit modificări importante față de anul precedent. Starea biodiversității a fost definită prin numărul total de specii identificate la litoralul românesc, estimat la 2945 (bacterii – 113, ciuperci – 55, alge microfite – 615, macrofite – 138, nevertebrate – 1730, pești – 141, păsări – 150 și mamifere – 3) și 29 de specii amenințate (EN și VU). În ceea ce privește diversitatea habitatelor din dreptul litoralului românesc, în coloana de apă au fost identificate patru tipuri iar pe substrat, în funcție de comunitățile de organisme care le populează, 34 tipuri.

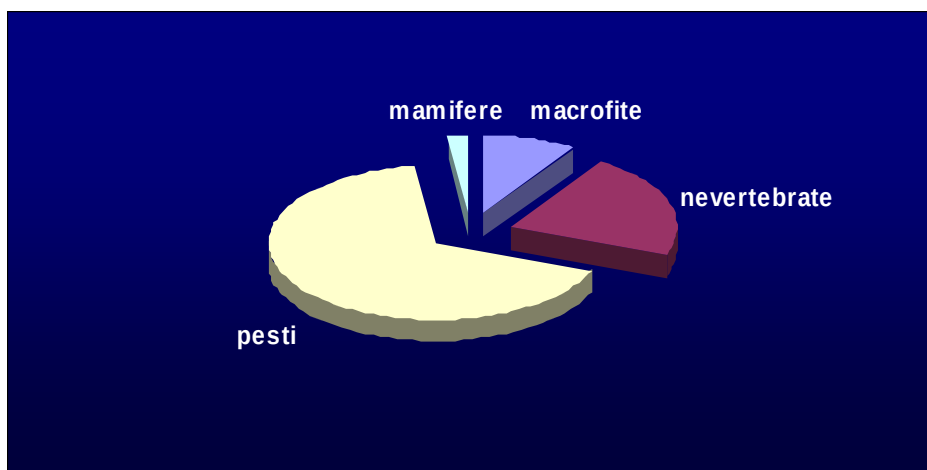
Presiunea asupra biodiversității și habitatelor s-a exprimat și prin existența a 20 de specii exotice, 8 specii care se exploatează în scop comercial (6 de pești și 2 de moluște) și 11 tipuri de activități antropice cu impact asupra stării de conservare a biodiversității și habitatelor. Suprafața zonelor umede este de 586.188 ha, din care 6.188 ha în județul Constanța.

Impactul asupra biodiversității și habitatelor marine a fost apreciat prin raportul dintre numărul speciilor periclitare/numărul total de specii, adică 29/2945 și prin numărul speciilor dispărute/numărul total de specii, adică 13/2945; singura specie autoaclimatizată a fost *Mugil soiuvi*; valorile acestor rapoarte s-au menținut constante în ultimii trei ani.

Situația speciilor periclitare

Lista Roșie a speciilor de macrofite, nevertebrate, pești și mamifere a cuprins un număr de 209 specii, dintre care 19 macrofite (9%), 45 nevertebrate (22%), 141 pești (67%) și 4 mamifere marine (2%) (Fig. 5.1.3.1.).

Principalele grupe de specii periclitare de la litoralul românesc înscrise în Lista Roșie

Dintre cele 45 de nevertebrate înscrise în Lista Roșie, 13 sunt considerate extinse (EX), 3 amenințate (EN), 6 vulnerabile (VU), o specie cu risc redus de periclitare (LC), iar pentru 22 de specii nu există date suficiente pentru încadrarea într-una din categoriile de periclitare (DD). Cea din urmă categorie cuprinde și

patru specii de copepode calanide *Anomalocera patersoni*, *Labidocera brunescens*, *Pontella mediterranea*, *Centropages ponticus*, primele trei fiind hiponeustonice; dintre acestea în 2006 au fost semnalate *Anomalocera patersoni* și *Centropages ponticus*

Statutul zoologic al speciilor înscrise în Lista Roșie

Grup de specii	Statutul conform categoriilor IUCN (v. 3.1, 2001)						Total
	EX	EN	VU	NT	LC	DD	
Macrofite	-	11	2	-	-	6	19
Nevertebrate	13	3	6	-	1	22	45
Pești	-	2	2	28	31	78	141
Mamifere	-	3	-	-	-	1	4
Total	13	19	10	28	32	107	209

Încadrarea speciilor de pești în Lista Roșie se prezintă astfel: dintre cele 141 de specii evaluate conform criteriilor IUCN, 2 sunt amenințate (EN), 2 vulnerabile (VU), 28 aproape amenințate (NT), 31 pentru care nu

există motive de îngrijorare (LC), iar pentru 78 de specii nu există date suficiente (DD). Dintre toate aceste specii, anual se identifică în capturi circa 20.

În ceea ce privește mamiferele marine, deși nu există un program special de monitorizare a delfinilor, pot fi observate cârduri formate din 2 până la 50 de indivizi atât în apropierea țărmului, cât și în zonele de larg. În prezent, obiectul preocupărilor îl constituie doar eșuările și capturile accidentale ale delfinilor. Dintre delfinii eșuați, cei mai mulți au fost *Phocoena phocoena*, urmați de *Tursiops truncatus* și *Delphinus delphis* cu câte două exemplare.

B. PARCUL NAȚIONAL MUNȚII MĂCINULUI

Altitudinal, Parcul Național Munții Măcinului, se încadrează între 7 și 467 m, reprezentând zona cea mai înaltă a Podișului Dobrogean, fiind situat în apropierea limitelor vestice ale Rezervației Biosferei Delta Dunării. Având un climat moderat-continental acești munți sunt caracterizați prin temperaturi medii anuale între 10,8°C și 9°C, respectiv precipitații între 480,4 mm și 600 mm, fiind cei mai arizi din România.

Parcul Național ocupă zona centrală cea mai înaltă a Munților Măcin, cuprinzând cea mai mare parte din culmea principală (cunoscută sub denumirea de Culmea Măcinului), precum și o culme secundară a acestora, respectiv Culmea Pricopanului. Este situat pe teritoriul administrativ al localităților: Măcin, Greci (situate în vestul parcului) comuna Cerna (amplasată în vestul și sud-vestul parcului), comunele Hamcearca și Luncavița (situate în estul acestuia) precum și Jijila (situată în partea de nord). Întreaga suprafață este administrată de Direcția Silvică Tulcea prin Ocoalele Silvice Măcin și Cerna, cu excepția a 30 ha aflate în administrarea Consiliului Local Măcin.

Parcul Național Munții Măcinului se întinde pe o suprafață de 11.321 ha, reprezentând cea mai întinsă suprafață disponibilă în prezent, în care se urmărește conservarea unui număr maxim de specii, indivizi din fiecare populație, clase de vârstă pentru plante și resurse de hrană, în special pentru prădători. Aceasta ar putea permite persistența pe termen lung a ansamblului florei și faunei, prin evitarea creșterii ratelor de dispariție datorită fragmentării.

Zonele speciale de conservare din parc au fost desemnate prin aprobarea Ordinului 552/2003 privind zonarea interioară a parcurilor naționale și a parcurilor

naturale, din punct de vedere al necesității de conservare. Cea mai întinsă și compactă zonă strict protejată se află în Culmea Pricopanului. Pe suprafețe ceva mai reduse acestea se regăsesc și în Culmea Măcinului, în zona comunei Greci și în zona Rezervației Valea Fagilor din partea nord-vestică a Culmii Măcinului. În sudul și mai ales în estul parcului, zonele strict protejate ocupă suprafețe mai restrânse, având un caracter fragmentat datorită faptului că sunt îndeosebi pajiști situate pe culmile stâncoase.

Ca morfologie, Dobrogea de Nord prezintă relief tipic de *penepelenă*, având ca element caracteristic *Munții Măcinului*, erodați, rămași ca un rudiment al sistemului cutat hercinic, cota maximă fiind de 458 m, în masivul Greci.

Rețeaua hidrografică este foarte săracă. Văile sunt foarte largi, unele având numai temporar apă. Produsele de eroziune sunt transportate foarte puțin până la baza pantei și sunt numai parțial antrenate în lungul unor văi cu apă. Văile largi sunt acoperite cu o cuvertură groasă de depozite loessoide și deluvial-proluviale, care maschează depozitele mai vechi. Din aceasta cauză, deschiderile se găsesc numai pe crestele dealurilor sau în lungul versanților abrupti.

Flora și vegetația

Din punct de vedere biogeografic, Munții Măcinului reprezintă limita nordică a părții submediteraneene a Peninsulei Balcanice, constituind o unitate distinctă a provinciei floristice macedo-tracice. Importanța biogeografică a Munților Măcinului constă, între altele, și în faptul că unele specii se află aici la limita extremă a arealului lor mondial, cum este cazul speciilor *Silene compacta* (militeaua), ajunsă la limita nordică sau *Potentilla bifurca* (*cinci degete*), specie relictă, aflată la limita vestică.

Nordul Dobrogei și implicit Munții Măcinului constituie o zonă în care interferează limita sudică a speciilor central-europene și caucaziene, limita nordică a celor mediteraneene, balcanice și pontice precum și limita vestică a unor specii asiatice. Din punct de vedere al speciilor de plante superioare, în această zonă se remarcă predominarea elementelor euroasiatice și europene, urmate de un procent ridicat de specii mediteraneene. Celelalte elemente floristice sunt

reprezentate prin grupele de areale pontice, continentale, balcanice, caucaziene, ilirice etc. Unul din principalele argumente pentru constituirea Parcului Național îl constituie numărul foarte ridicat de specii de plante amenințate cu dispariția, din care multe sunt întâlnite în România doar în Dobrogea, majoritatea nefiind protejate în alte rezervații naturale, cu excepția parcului Măcin. Valoarea ecologică remarcabilă a acestor munți, cel puțin la nivel național, este conferită de identificarea, până în prezent, a 72 de fitotaxoni ce reprezintă 5% din speciile amenințate incluse în Lista roșie a plantelor superioare din România. Specificitatea acestor taxoni, în comparație cu alte zone de concentrare a plantelor rare din țară, constă în dominanta speciilor pontico-balcanice (26,4%) și pontice (16,7%), urmate de cele eurasiatice (12,5%), balcanice (11,1%), mediteraneene (8,3%), mediteraneene-pontice (6,9%).

Valoarea internațională a acestor taxoni este subliniată de prezența în cadrul lor a 5 specii incluse în Lista roșie europeană (Dec. no. 46 /1991, adoptată de Comisia Economică pentru Europa) în categoria vulnerabil: *Campanula romanica* (clopoțelul Munților Măcin), *Galanthus plicatus* (ghiocelul dobrogean), *Moehringia grisebachii* (moeringie), *M. jankae*, *Dianthus nardiformis* (garofiță). Conform categoriilor IUCN, 4% din acești taxoni sunt endemici (A), 6,9% sunt subendemici (b), iar 4,2% sunt specii europene (B). Astfel, Parcul Măcin este singurul Parc Național din lume unde se conservă specia endemică pentru Dobrogea *Campanula romanica* (clopoțelul Munților Măcin)). Alături de aceasta, tot aici sunt protejați și taxoni subendemici cum ar fi *Corydalis solida* ssp *slivenensis* (brebenel), *Euphorbia nicaeensis* ssp *cadrlater* (laptele câinelui), *Moehringia grisebachii* (moeringie), *M. jankae*, *Silene cserei* (militea). La aceștia se adaugă taxonii europeni *Centaurea gracilentia* (scai), *Centaurea tenuiflora* (matura) și *Dianthus nardiformis* (garofiță). În ceea ce privește diversitatea ecosistemică, din cele 8 grupe de ecosisteme existente în Europa, conform clasificării Corine Biotopes Project, un număr de 6 sunt întâlnite în Munții Măcinului, acestea fiind reprezentate prin: păduri, tufărișuri și pajiști, râuri, mlaștini, stâncării și grohotișuri, situri arheologice (Europe's Environment 1995). Dobrogea este singura regiune din România în care se mai păstrează pe suprafețe importante vegetația stepică, reprezentată aici prin cea pontico-balcanică. Astfel, Munții Măcinului reprezintă unicul

parc național din țară ce protejează acest tip de vegetație foarte rar la nivel european.

Importanța internațională a Munților Măcin constă în faptul ca ei reprezintă singurul loc din lume unde sunt protejate asociații floristice endemice, cum este *Gymnospermio (altaicae)-Celtetum (glabratae)* (talpa leului și sambovina). De asemenea, parcul Măcin este una din puținele sau în unele cazuri singura arie protejată din Dobrogea, și implicit din lume, unde se conservă asociații floristice descrise și citate numai din aceasta provincie, ce pot fi considerate endemice, cum sunt *Teucro polii-Scleranthetum perennis*, *Tilio tomentosae-Carpinetum betuli*, *Nectaroscordo-Tilietum tomentosae*, *Galantho plicatae-Tilietum tomentosae* și *Querco pedunculiflorae-Tilietum tomentosae*, menționate și în clasificarea habitatelor palearctice (Devilleers, 1996) sau insula de fag relictar de la Luncavița, considerată specifică Dobrogei, etc.

Fauna

Rezultatele cercetărilor din ultimii 150 de ani concluzionează faptul că în regiunea Dobrogei de N-V au fost identificate până în prezent circa 2500 specii de nevertebrate, din care o serie de grupe cu diversitate specifică ridicată nu au fost investigate (arahnomorfele), iar majoritatea acestor specii au fost fost observate atât în Munții Măcinului, cât și în zonele limitrofe acestora (podșul Niculitel, Turcoaia, Atmagea, Horia etc).

În ceea ce privește speciile de vertebrate, lista faunistică preliminară a zonei include cca 256 de specii, dintre care 7 specii de amfibieni, toate aparținând ordinului Anura, 11 specii de reptile, 188 de specii de păsări și cca. 50 de specii de mamifere. Cifrele asupra diversității specifice a faunei de vertebrate sunt de asemeni orientative, atât datorită numărului redus de investigații asupra păsărilor și mamiferelor, cât și datorită insuficienței investigațiilor speciale asupra amfibienilor și reptilelor care duc o viață secretivă.

Dintre **amfibieni**, speciile care prezintă importanță științifică sunt următoarele:

- *Bufo bufo* (broasca râioasă), reprezintă un relict glaciatic în această zonă, și deși este relativ comună în zonele colinare și montane din România, a fost semnalată doar în patru puncte ale Dobrogei;

- *Rana dalmatina* (broasca roșie de pădure) este răspândită în Dobrogea numai într-o arie limitată din vecinătatea S-E a Munților Măcin, fiind un relict care demonstrează vechimea pădurilor din zonă.

Dintre **reptile**, speciile cele mai importante din punct de vedere științific sunt: *Testudo graeca* (broasca țestoasă dobrogeană), *Ablepharus kitaibelii*, *Lacerta trilineata* (șopârta dobrogeană), *Lacerta viridis* (gusterul vărgat), *Elaphe quatorlineata* (balaurul dobrogean), *E. longissima*, *Coronella austriaca*, *Vipera ammodytes ssp. montandoni* (vipera cu corn).

Diversitatea mare a ornitofaunei din Munții Măcinului se reflectă în multitudinea de tipuri de specii, atât din punct de vedere al preferințelor de habitat, cât și în ceea ce privește aspectele arealografice.

Zona Munților Măcinului reprezintă o verigă importantă pe căile de migrație care urmează cursurile râurilor Prut și Siret. Varietatea de ecosisteme terestre, forestiere sau stâncoase, combinate cu prezența unor sisteme acvatice din apropierea lanțurilor muntoase (Lacurile Jijila, Sărat, Slatina, etc.) oferă condiții favorabile pentru pasajul și iernarea unui număr mare de specii și exemplare. Răpitoarele de zi sunt deosebit de bine reprezentate în Munții Măcinului. În cursul investigațiilor itinerante sunt observate cu regularitate un număr mare de specii (*Acipiter brevipes*, uliul cu picioare scurte, *A. Nisus*, uliul păsărar, *Buteo buteo*, șorecar comun, *B. ruffinus*, șorecar mare, *Circaetus gallicus*, șerpar, diferite specii din genul *Falco*). Mai rar pot fi observate speciile genului *Aquila*, *Circus*, *Haliaeetus*, *Hieraetus* etc. Dintre speciile de **mamifere**, micromamiferele și chiropterele prezintă importanță științifică, precum și relativ recent pătrunsul în regiunea Măcin prin migrație pe cale naturală, *Canis aureus* (șacalul). Alte specii de mamifere cu importanță științifică sunt: *Citellus citellus* (popândău), *Felis silvestris* (pisica sălbatică), *Putorius eversmanii* (dihorul de stepă), *Martes foina* (jderul de piatră) etc.

C. REZERVAȚIA „PĂDUREA VALEA FAGILOR”

Rezervația Pădurea Valea Fagilor are o suprafață totală de 154 ha și este situată în perimetrul Parcului Național Munții Măcinului, în vecinătatea Comunei

Luncavița, pe drumul județean Luncavița-Nifon. Este o rezervație forestieră încadrată la categoria IV conform IUCN și este administrată de Direcția Silvică Tulcea prin Ocolul silvic Măcin.

Rezervația forestieră reprezintă o insulă relictară de fagi ascunsă într-o vale îngustă și umedă, la peste 300 km distantă de făgetele carpatice, exemplarele întâlnite aici atingând dimensiuni de 1 m grosime și 38 de m înălțime. Insula face parte din unitatea geologică și geomorfologică a Munților Măcin, rezultați în urma orogenezei hercinice. Din punct de vedere geomorfologic este amplasată pe un versant cu expoziție nordică. Din punct de vedere floristic, în compoziția pădurii este prezentă o specie unică, fagul tauric (*Fagus taurica*), care reprezintă o varietate meridională a fagului, provenită prin încrucișarea acestuia cu fagul oriental (*Fagus orientalis*), carpenul (*Carpinus betulus*) și teiul argintiu (*Tilia tomentosa*). Arboretele din cadrul rezervației cuprind atât păduri de șleau cu gorun și fag, cât și un tip de pădure specific cunoscut sub denumirea de făgeto-cărpinet dobrogean cu *Carex pilosa*. Acest din urmă tip de pădure este constituit din fag european și tauric (*Fagus sylvatica*, *F. taurica*) în proporție de 50%, carpen (*Carpinus betulus*) 40% și tei argintiu (*Tilia tomentosa*) 10%. Etajul inferior al arborilor este alcătuit din: *Tilia cordata* (tei), *Ulmus montana* (ulm), *Acer campestre* (jugastru), *Acer platanooides* (paltin de câmp), *Ulmus laevis*, *Quercus petraea* (gorun), *Fraxinus angustifolia* (frasin), *Populus tremula* (plop tremurător), *Sorbus aucuparia* (scoruș de munte). Subarboretul este alcătuit din: *Corylus avellana* (alun) și *Euonymus verrucosa* (salbă râioasă). Stratul ierbos este alcătuit din: *Dryopteris filix –mas* (feriga), *Cystopteris fragilis*, *Asarum europaeum* (pochivnic), *Mercurialis perennis* (breiul), *Pulmonaria officinalis* (mierea ursului), *Asperula odorata* (vinarița), *Carex pilosa* (leandru), etc.

Din punct de vedere faunistic, rezervația nu a fost studiată sistematic. A fost semnalată prezența a 7 specii de mamifere, căprior (*Capreolus capreolus*), iepure (*Lepus europaeus*), mistreț (*Sus scrofa*), vulpe (*Vulpes vulpes*), viezure (*Meles meles*), șacal (*Canis aureus*), pisica sălbatică (*Felis silvestris*). În zonă și-au făcut apariția și exemplare rare de lup, semnalându-se și treceri sporadice de cerbi carpatini.

În rezervație sunt interzise pășunatul și extracția de material lemnos.

D. REZERVAȚIA NATURALĂ “DEALUL BUJORULUI”

Rezervația este amplasată în zona central-nordică a Podișului Babadag, pe versantul sudic al Dealului Bujorilor ce face parte din podișul Babadag, la aproximativ 4 km N-E de satul Atmagea, com. Ciucurova și are o suprafață totală de 50,8 ha. Este o rezervație mixtă, încadrată în categoria IV, conform IUCN, fiind administrată de Direcția Silvică Tulcea prin Ocolul Silvic Ciucurova.

Din punct de vedere floristic, arboretul din cadrul rezervației se încadrează în etajul pădurilor xeroterme submediteraneene specific Dobrogei, respectiv în asociația floristică *Paeonio (peregrinae)*, *Carpinetum orientalis* (Doniță, 1970). Stratul arborescent are etajul superior format din *Quercus pubescens* (stejar pufos) iar cel inferior din *Carpinus orientalis* (carpen oriental), *Fraxinus ornus* (mojdrean). Stratul arbustiv este format din *Cornus mas* (corn), *Crataegus monogyna* (păducel). În stratul ierbos sunt caracteristice *Ornithogalum fibriatum*, *Veratrum nigrum*, *Paeonia peregrina* (bujor dobrogean), etc. În rezervație pe lângă acest tip de pădure se mai întâlnește și asociația caracteristică silvostepii *Galio(dasipodi)* – *Quercetum pubescentis*, caracterizată printr-un strat arborescent format aproape exclusiv din *Q. pubescens*.

Obiectivul principal al ocrotirii rezervației îl constituie prezența aici a uneia dintre cele mai reprezentative populații de *Paeonia peregrina*, specie ce figurează în Lista Roșie a plantelor superioare din România în categoria *vulnerabil și rar*, fiind ocrotită prin lege și declarată monument al naturii. Alături de aceasta, obiectivele ocrotirii se mai referă și la conservarea unui eșantion reprezentativ de păduri submediteraneene și de silvostepă împreună cu speciile caracteristice.

E. REZERVAȚIA DE LILIAȘ „VALEA OILOR”

Rezervația este amplasată în zona central-nordică a Podișului Babadag, pe direcția S-V, la circa 10 km de localitatea N. Bălcescu, respectiv la circa 2 km vest de

DN Tulcea-București, între localitățile Ciucurova și N. Bălcescu și are o suprafață de 0,35 ha. Tipul ariei este acela de rezervație botanică, încadrată în categoria IV, conform IUCN. Rezervația este amplasată pe un versant inferior, sudic cu înclinare de 30 grade pe substrat calcaros. Aceasta face parte din podișul Babadag, unitate sedimentară de vârstă cretacică și constituită din calcare marnoase, calcare grezoase și conglomerate.

Din punct de vedere floristic, vegetația este reprezentată printr-un arboret xeroterm submediteranean, având forma unui mic pâlci. Acesta se prezintă ca o rariște de stejar pufos (*Quercus pubescens*) cu *Fraxinus ornus* (mojdrean) și *Carpinus orientalis* (carpen oriental). Sub acest strat arborescent vegetează un pâlci de liliac (*Syringa vulgaris*) pe o suprafață de 0,15 ha, propus ca rezervație integrală, restul constituind zonă tampon. Pâlcul de liliac are o structură compactă, deasă cu drajonare perimetrală abundentă, stare de vegetație foarte bună. Diametrul maxim al exemplarelor de liliac este de 8 cm, iar înălțimea maximă de 3m.

Compoziția arborescentă este diversă, remarcându-se în mod deosebit speciile rare ca: *Pyrus eleagnifolia* (păr) și *Quercus virgiliana* (stejar) sau specii frecvente ca: *Sorbus torminalis* (sorb), *Quercus pedunculiflora* (stejar brumăriu), *Pyrus pyrausta* (păr sălbatic).

Stratul arbustiv, (în afară de liliac) se caracterizează prin prezența speciilor *Prunus spinosa* (porumbăr), *Euonymus europaea* (voniceriul), *Cornus mas* (corn), *Crataegus monogyna* (păducel). În stratul ierbos este reprezentativă specia pontic-mediteraneană *Asparagus tenuifolius* (asparagus).

Rezervația este administrată de Direcția Silvică Tulcea prin Ocolul Silvic Ciucurova.

F. REZERVAȚIA DE LILIAȘ “FÂNTÂNA MARE”

Rezervația este situată în zona central sudică a Podișului Babadag, la limita cu Podișul Casimcei, pe valea Topologului, la 3 km S-E de satul Fântâna Mare, are o suprafață de aproximativ 0,3 ha și face parte din Unitatea de Producție Dumbrava. Tipul ariei este de rezervație botanică, încadrată în categoria IV, conform IUCN.

G. REZERVAȚIA BOTANICĂ "KÖRUM TARLA"

Rezervația are o suprafață de 2,4 ha și este situată în partea de nord a Pădurii Babadag, într-o zonă de platou, la circa 1 km de orașul Babadag. La vest se învecinează cu popasul "Doi Iepurași" și DN Tulcea–Constanța, iar la est cu Pădurea Visterna. Rezervația este amplasată pe un platou ce face parte din podișul Babadag, unitate sedimentară de vârstă cretacică, deci constituită din calcare marnoase, calcare grezoase și conglomerate și este o arie de tip rezervație botanică, încadrată în categoria IV conform IUCN.

Administrarea rezervației se face de Ocolul Silvic Babadag din cadrul Direcției Silvice Tulcea.

H. VÂRFUL SECARU

Rezervația este situată în partea de vest a Podișului Babadag, la circa 4 km sud-vest de localitatea Atmagea, comuna Ciucurova, având o suprafață totală de 34,5 ha. Vârful Secaru reprezintă una din puținele zone granitice din podișul calcaros al Babadagului. Aici sunt prezente granitoide alcaline, reprezentate prin granite cu riebekit și granite micropegmatite.

Din punct de vedere geomorfologic, Vârful Secaru reprezintă cea mai mare altitudine din podișul Babadag (401m) fiind un martor de eroziune reprezentativ. În cuprinsul rezervației, unitățile geomorfologice predominante sunt versanții cu înclinări și expoziții diverse. Tipul ariei este de rezervație mixtă, încadrată în categoria IV, conform IUCN.

Din punct de vedere floristic, vegetația rezervației prezintă caracterul de "insulă" cu vegetație relativ mai acidofilă în comparație cu restul podișului Babadag, unde sunt caracteristice speciile calcofile. În poienile din zona strict protejată predomină asocierile ierboase de stepă *Pontic-balcanică de loess și/sau petrofilă* pe soluri superficiale, vegetație saxicolă sau arbustivă alături de arbori termofili izolați sau în pâlcuri. În zona tampon predomină vegetația forestieră reprezentată prin eșantioane relativ bine conservate încadrate în asociația *Nectaroscordo–Tilietum (tomentosae)* considerată endemică pentru Dobrogea .

I. LOCUL FOSILIFER „DEALUL BUJOARELE”

Rezervația este alcătuită dintr-un complex de dealuri cu altitudini mici, dealul Bujorul Românesc cu altitudinea maximă de 192 m și dealul Bujorul Bulgăresc cu altitudinea maximă de 222 m (Caracicula), amplasate în partea de SV a Munților Măcin, la 5 km de localitatea Turcoaia, între granitul de Iacobdeal la V și Culmea Priopcea la est, având o suprafață totală de 8 ha. Este o rezervație paleontologică, încadrată în categoria IV conform IUCN, administrată de Consiliul Local Turcoaia.

Din punct de vedere floristic, vegetația este formată din pajiști de stepă *Pontic-balcanică de loess și/sau petrofilă*, asupra căreia nu au fost făcute studii sistematice.

Din punct de vedere faunistic, obiectul protecției îl constituie fauna fosilă de vârstă devoniană. În Dealul Bujorul Românesc aparițiile faunistice sunt mult mai sărace decât în dealul Bujorul Bulgăresc. Rocile sunt puternic diagenizate și alterate, astfel încât suprafețele de strat cu urme de faună fosilă nu sunt bine conservate. Cantitativ predomină *crinoidele* și *tentaculitii*. În delușorul de legătură, în cuarțitele negre alterate puternic au fost descoperite puține și slabe impresiuni de *crinoide* și *tentaculiți* și fragmente prost conservate de *brahiopode*. Pe versantul estic *crinoidele* acoperă suprafețe întregi însă nu sunt foarte bine conservate, *brahiopodele* sunt foarte rare și greu de determinat specific.

J. REZERVAȚIA GEOLOGICĂ „AGIGHIOL”

Rezervația se situează în partea nordică a Lacului Razelm, la NV de localitatea Agighiol, între Dealul Redi și Agighiol, având o suprafață totală de 9,7 ha. Este o arie protejată de tip geologic și paleontologic, încadrată în categoria IV conform IUCN. Rezervația paleontologică este reprezentată printr-un celebru punct fosilifer din Dobrogea de Nord, care adăpostește o bogată faună mediotriasică. Aici se întâlnesc Triasicul mediu în dezvoltare complexă. Morfologic, caracteristica reliefului o constituie insularitatea masivelor calcaroase cu versanți prelungi, acoperiți cu loess și cu altitudini reduse (206 m). Vegetația este caracterizată prin existența pajiștilor asociației *Pontic-balcanice de loess și/sau*

petrofilă și vegetație saxicolă iar fauna este reprezentată de fauna fosilă de vârstă Triasic mijlociu (*Cephalopode, Brachiopode, Bivalve*). Nu au fost efectuate studii sau cercetări sistematice recente asupra zonei. Rezervația se află în administrarea Consiliului Local Agighiol.

I.1.7. VEGETAȚIA FORESTIERĂ

Fondul forestier al județului Tulcea este administrat de Regia Națională a Pădurilor prin Direcția Silvică Tulcea, iar după funcția economică a acestuia, se încadrează în două categorii: **păduri de producție și protecție** și **păduri de protecție**, fiind distribuit în două zone principale, pădurea din Dobrogea de Nord și vegetația forestieră din Delta Dunării, aflată în perimetrul Rezervației Biosferei Delta Dunării.

Pădurea din Dobrogea de Nord se grupează în principal în trei masive forestiere: masivul din munții Măcinului și Dealurile Tulcei, cel din podișurile Babadagului și Casimcei și masivul din sud-vestul Dobrogei.

Dacă în masivul păduros din nord predomină gorunul, teiul, carpenul, în cel situat în partea centrală a podișurilor Babadagului și Casimcei predomină teiul, stejarul brumăriu, la care se adaugă în proporție mai redusă carpenul. Speciile de bază, dar și unele subordonate din pădurile dobrogene, aparțin ca structură și componentă celor submediteraneene, mediteranean-balcanice, submediteraneean-orientale, tauric-caucaziene, mediu-europene.

Pentru Dobrogea de Nord au fost separate :

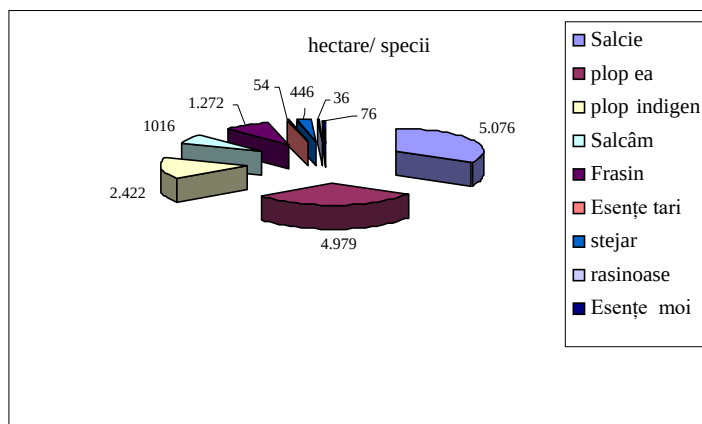
- **etajul pădurilor de foioase mezofile (tip balcanic)**, cu păduri de gorun, tei, frasin, carpen și arțar. Pădurile au o componență de amestec, fapt care a dat naștere pădurii de șleau. În componența acestora intră: stejar, frasin, tei, etc. Dintre plantele ierboase asociate perimetrelor împădurite se pot întâlni frecvent: *Carex hallerana*, *Limodorum*

arbotivum, *Allium rotundum*, *Galium odoratum* și *Brachyopodium sylvaticum*. Acest etaj ocupă suprafețe mai întinse în Munții Măcinului, Podișul Babadagului și Podișul Olteniei.

- **etajul pădurilor de foioase xeroterme (de tip submediteraneean)** cu păduri scunde și dese, formate din arbori (stejar, carpen, frasin) și arbuști. Acest etaj apare în podișul Babadagului, podișul Casimcei și podișul Olteniei, stejarul brumăriu ocupând suprafețe mari în comparație cu cel pufos. Prezența pădurilor mediteraneene reprezintă o continuare a celor din Peninsula Balcanică datorită condițiilor asemănătoare create pe suprafețe mai înalte ale reliefului, cât și a influenței Mării Negre. În sud-vestul Dobrogei este trasată limita nod-estică a zonei, existând o participare mai redusă a gorunului la alcătuirea asociațiilor.

Suprafața totală a fondului forestier din județul Tulcea este de 102.473 ha, din care 90.743 ha sunt suprafețe acoperite cu păduri și 11.730 ha sunt suprafețe fără vegetație forestieră. Din suprafața totală a fondului forestier, 71% o reprezintă pădurile dezvoltate în zonele colinare și deluroase, în timp ce pădurile din Delta Dunării au o pondere de circa 29%.

Fondul forestier din Delta Dunării se află în administrarea Regiei Naționale a Pădurilor, Direcția Silvică Tulcea și însumează o suprafață totală de 22.656 ha. Suprafața pădurilor (asociații de arbori sau arbuști reproduși natural sau plantați) este de 15.377 ha (8.845 ha sunt păduri plantate și 6.532 ha sunt păduri naturale). În arborete, ponderea este deținută de foioase (15.341 ha), rășinoasele fiind slab reprezentate (36ha) prin specii de pin negru și chiparos de baltă, care vegetează pe nisipuri și respectiv pe malurile brațului Sf. Gheorghe Km. 79 și Km. 63, fiind plantate artificial. Foioasele sunt reprezentate în special prin clone de plop euroamerican, plop alb, plop negru, salcie albă, stejar, frasin de Pennsylvania, salcâm, etc (Fig. 2.6.1)

Structura pădurilor din Delta Dunării

Ca urmare a condițiilor specifice de relief concretizate, geomorfologic, în depresiuni, conturate de grinduri, a căror altitudine variază între 0-12 m (în zonele dunelor înalte de pe grindurile Letea și Caraorman), pădurile sunt situate în două zone fitoclimatice: zona silvostepii umede ce cuprinde arborete de luncă și deltă fluvială, și zone de silvostepă uscată ce cuprind arborete de pe versanții imediați din vecinătatea Brațului Tulcea și în continuare pe Brațul Sf. Gheorghe (partea dreaptă) și numeroase trupuri mici de pădure în zona nisipurilor continentale de la Dunavățul de Sus și Dunavățul de Jos, foste perdele de protecție.

Pădurile din delta fluvială se găsesc în cea mai mare parte de-a lungul celor trei brațe ale Dunării, dar și pe gârlele și canalele de legătură dintre acestea. Păduri se găsesc și în unele areale din interiorul deltei. Acestea sunt reprezentate prin zăvoaie de salcie, care ocupă părțile mai joase și plopșuri sau amestecuri de plop și sălcii pe părțile mai înalte.

Speciile forestiere din pădurile deltei fluviale sunt: salcia albă (*Salix alba*), salcia plesnitoare (*Salix fragilis*), plopul alb (*Populus alba*), plopul cenușiu (*Populus canescens*), și cele mai extinse arborete de plop euroamericani de înaltă productivitate, realizate prin plantații (97% din totalul speciilor). Se găsesc și resturi ale vegetației naturale și sunt reprezentate prin exemplare de frasin comun (*Fraxinus angustifolia*) și de frasin pufos (*Fraxinus pallisae*).

Pădurile din delta fluvio-marină sunt deosebite față de cele din luncă și din delta fluvială. Aici se găsesc arborete naturale, pe grindurile Letea, Caraorman și în luncile brațelor Chilia și Sfântu Gheorghe, precum și plantații (plantații cu plop negri hibrizi și sălcii), dar și unele plantații realizate pe nisipurile fluvio-marine de pe grindurile Sărăturile în suprafață de 1.280 ha. Pe suprafețe restrânse, datorită diferențierilor morfologice (dune și depresiuni interdune) și ecologice, pe grindurile Letea și Caraorman, în repartitia vegetației sunt caracteristice trecerile bruște de la pădure la vegetația ierboasă psamofilă și chiar halofilă.

Aproape 57% din păduri sunt artificiale și 43% sunt naturale. Din pădurile naturale, 16% se găsesc pe terenurile joase din delta fluvială.

Sub aspect ecologic și economic, pădurile din Delta Dunării, aflate în perimetrul Rezervației Biosferei Delta Dunării au preponderent funcție de protecție (73% din suprafață), funcția de producție fiind reprezentată mai puțin (27% din suprafața totală). În ceea ce privește funcția de producție, pe primul plan este producerea de masă lemnoasă, iar pe plan secundar ciupercile, plantele medicinale, vânatul și altele. Pădurile de interes economic sunt concentrate în delta fluvială.

I.2.8. STAREA MEDIULUI ÎN JUDEȚUL TULCEA

I.2.8.1. Starea calității atmosferei

Starea generală de calitate a atmosferei este determinată, în general, de factori dintre care cei mai

importanți sunt: urbanismul, industrializarea, motorizarea, chimizarea, densitatea demografică.

Ca și la nivelul întregii țări, în județul Tulcea se fac simțite efectele schimbărilor climatice, precum schimbări bruște de temperatură, oscilații mari de temperatură diurne – nocturne, trecerea de la anotimpul rece la cel cald nemaifăcându-se treptat ci brusc, cu variații mari de temperatură. Prin ratificarea Protocolului de la Kyoto asupra schimbărilor climatice, România s-a angajat să respecte prevederile acestuia referitoare la limitarea cantitativă și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, în scopul promovării unei dezvoltări durabile.

În conformitate cu inventarul emisiilor atmosferice, la nivelul județului Tulcea se poate aprecia o diminuare a volumului acestor emisii și situația se poate îmbunătăți dacă se vor materializa măsurile de modernizare a tehnologiilor care conduc la producerea acestui fenomen.

În ceea ce privește prezența gazelor cu efect de seră, Agenția de Protecția Mediului Tulcea face evaluarea emisiilor acestora pe baza modelelor de estimare prevăzute în „Atmospheric Emission Inventory Guidebook-2000”- ghid CORINAIR și în baza Ordinului MAPPM nr. 524/2000. În județul Tulcea, s-au evacuat în atmosferă, în anul 2003, de exemplu, 888.524 tone de **CO₂**, 3.215 tone de **Nox**, 4.079 tone de **CH₄**.

Principalele surse generatoare gaze cu efect de seră sunt constituite de arderi în procesele industriale, producerea energiei termice pentru populație, în centrale termice de zonă, producerea energiei termice în centralele termice aferente activităților comerciale, instituționale și rezidențiale, transporturile auto și navale, depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor.

Acidifierea atmosferei la nivelul județului Tulcea este urmărită prin monitorizarea permanentă a următorilor poluanți gazoși: dioxid de sulf (SO₂); dioxid de azot (NO₂); amoniac (NH₃). Comparativ cu anii anteriori, emisiile anuale în atmosferă a gazelor cu efect acidifiant, au scăzut în anul 2006 cu 5% pentru dioxid de sulf și pentru dioxid de azot și cu 8% pentru amoniac. În anul 2003, în județul Tulcea au fost emise

în atmosferă circa 6.262 tone substanțe acidifiante (3.023 tone SO₂, 3.215 tone Nox și 24 tone NH₃).

Principalele surse de gaze cu efect acidifiant îl constituie arderile din procesele industriale, producerea energiei termice în centrale ce funcționează cu combustibili fosili, transportul și tratarea necorespunzătoare a deșeurilor. În anul 2006 nu s-au înregistrat depășiri de CMA (concentrații maxim admisibile) la nici un poluant atmosferic.

În ceea ce privește emisiile de pulberi în suspensie, Cr, Mn, metale grele (Hg, Pb, Cd), poluanți organici persistenți (POPs) sau ozon troposferic, aceștia au fost în scădere în anul 2006 comparativ cu anii anteriori. În municipiul Tulcea, sursa principală a județului în producerea acestor poluanți, este compusă din cinci agenți economici care, în procesul de producție, folosesc substanțe ce produc ozon troposferic: SC Servis Frig SRL, SC Giva SRL, SC Carniprod SRL, SC Aker SA, SC Iorgus SRL.

La nivelul județului Tulcea rămân de rezolvat două probleme ce **vizează poluanții organici persistenți**: neutralizarea/distrugerea pesticidelor expirate aflate în depozitele unor societăți, precum și eliminarea PCB-urilor din echipamentele ce au fost înlocuite și sunt depozitate la unitățile economice.

I.2.8.2. Calitatea apelor de suprafață

Rețeaua hidrografică interioară a județului se caracterizează din punct de vedere fizico-chimic prin ape a căror calitate se încadrează în clasele a II-a și a III-a. Din punct de vedere biologic, cursurile de apă analizate se încadrează în categoria de ape mezosaprobe.

Fluviul Dunărea pe teritoriul județului Tulcea, ecosistemul deltaic precum și ecosistemele costiere, sunt zone de confluență ale unor puternice presiuni ecologice, ca rezultat al multiplelor activități umane din interiorul județului, dar și din afara acestuia.

Conform Ordinului 1146/2002 care aproba Normativul privind obiectivele de referință pentru clasificarea apelor de suprafață, rezultatele analizelor pentru apa Dunării se încadrează la clasa a II-a de calitate, clasa

ce reflectă condiția de calitate pentru protecția ecosistemelor acvatice. Astfel, în ceea ce privește regimul nutrienților, se constată frecvente depășiri la indicatorul N- NH₄ pentru care 62,5% din probe prezintă valori peste cea a clasei a II-a de calitate. Depășiri accidentale se mai semnalează și la indicatorii fosfor total și azotați.

Pentru regimul oxigenului remarcăm încadrarea, în general în limitele clasei a II-a, depășiri semnalandu-se la indicatorul CCO-Cr. Pentru substanțele toxice s-au înregistrat depășiri la indicatorul fenoli. Pentru fracția dizolvată a metalelor au fost înregistrate depășiri la zinc și cupru și pentru nichel. În proporție mai mică au fost înregistrate depășiri și pentru cadmiu și plumb.

Pe teritoriul RBDD, din punct de vedere al chimismului apei, fluviul Dunărea se încadrează în clasa a-II-a de calitate cu excepția unor parametri specifici de poluare (metale grele Pb și Cd).

Activitatea de supraveghere a stării **ecosistemelor lacustre** din județul Tulcea (teritoriul RBDD) s-a concretizat prin monitorizarea evoluției parametrilor fizico-chimici și biologici în lacurile reprezentative din județ în general și din cele șapte complexe lacustre

din RBDD (Somova, Sireasa-Șontea, Matia-Merhei, Gorgova-Uzlina, Roșu-Puiu, Dunavăț-Dranov și Razim-Sinoie), acestea din urmă reprezentând ponderea cea mai mare în această categorie de ape de suprafață. Variațiile înregistrate pentru majoritatea parametrilor, reflectă diversitatea condițiilor de mediu existente într-un areal atât de complex cum este Delta Dunării, distribuția valorilor fiind influențată de obicei de tendințele naturale de evoluție ale ecosistemelor, peste care se suprapun influențele antropogene mai mult sau mai puțin directe.

Din punct de vedere al chimismului apei, lacurile din județul Tulcea se încadrează în clasa a-II-a de calitate.

Un caz deosebit îl reprezintă **Lacul Ciuperca** situat în intravilanul municipiului, și care ar trebui să constituie o zonă de agrement pentru locuitorii orașului însă în acest moment se prezintă într-o stare de degradare accentuată din punct de vedere ecologic. Analizele fizico-chimice efectuate asupra apei lacului indică valori mari ale încărcăturii organice și anorganice atât datorită faptului că apa lacului nu este primenită periodic cât și datorită aportului de substanțe adus de canalul pluvial vest ce deversează în lac, canal ale căror ape nu sunt convențional curate (pluviale).

Indicatori de calitatea apei în lacul Ciuperca

Indicator analizat	Sector plajă	Stație de Pompare	Limite admise mg/l
Ph	7,962	8,191	6,5-8,5
CCO-Cr	57,881	61,165	10
CCO-Mn	22,761	23,825	5
CBO ₅	10,569	7,602	3
N-NH ₄	0,4944	0,4097	0,4
Cr total	0,0094	0,0044	0,02
Zn	0,1567	0,0035	0,1
Pb	0,0071	0,0119	0,005

În ceea ce privește **starea apelor subterane** din județul Tulcea, determinările efectuate scot în evidență nivelul ridicat al valorilor pentru nitriți. În 2003, din 20 de foraje cercetate, în 5 foraje au fost determinate valori care au depășit de până la cincizeci de ori nivelul concentrației maxime. Valori ridicate de nitriți s-au înregistrat și la unele fântâni individuale

folosite pentru apă potabilă. Concentrațiile de particule metalice analizate în aceleași 20 de foraje au valori cuprinse între 0.006 – 0.153 mg/l pentru fierul bivalent și 0.01 – 1.3 mg/l pentru mangan .

Alimentarea cu apă potabilă a populației județului Tulcea este asigurată atât din sisteme centralizate cât

și din fântâni. Calitatea apei potabile din puțuri forate și fântâni este supravegheată prin examene chimice și bacteriologice.

În mediul urban, aprovizionarea cu apă potabilă, a celor patru orașe și a municipiului Tulcea se face atât din surse de suprafață cât și din surse de adâncime, iar distribuția apei se face în proporție de circa 80% centralizat.

În mediul rural, doar 10% din locuitorii județului consumă apă potabilă uzinată pe cele 4 trepte de tratare, restul populației consumând apă din puțuri de mare profunzime și care se înscrie în valorile normelor în vigoare (circa 32%), apă din izvoare potabile sau din puțuri de adâncime medie (circa 20%), apă din fântâni de mică adâncime (circa 28%), în timp ce circa 10% din populație încă mai consumă apă direct din Dunăre sau din canalele Deltei Dunării.

1.2.8.3. Situația apelor uzate menajere și industriale

Principalele evacuări de ape uzate industriale în emisari de suprafață sunt realizate de unități industriale din municipiul Tulcea, din centrele urbane sau din localități cu unități de producție cu profil industrial. SC Alum SA Tulcea, SC Carniprod (complex porci), SC Carniprod (abator), SC Pigcom Satu Nou, SC Aker Yard Tulcea, SC Carpat Agregate SA Tulcea, SC Viticola Sarica Niculitel, SC Acet Tulcea, SCH Constanta (cariera Turcoaia), etc. În general, agenții economici dispun de stații de epurare a apelor uzate cu treptele aferente proceselor tehnologice respective. Apele uzate evacuate însă nu se încadrează deseori în parametri reglementați de normele în vigoare din multiple cauze, precum: neîntreținerea corespunzătoare a instalațiilor de epurare, lipsa unui personal suficient și calificat, stații subdimensionate, etc. Apele uzate orașenești sunt evacuate fără a fi în prealabil epurate, orașele Tulcea, Măcin, Isaccea, Babadag, Sulina nedisponând de stații de epurare.

1.2.8.4. Starea solurilor

O situație necorespunzătoare, în ceea ce privește calitatea solurilor din județul Tulcea, o constituie suprafața relativ mare a terenurilor degradate a căror pondere este de circa 26,8%. Principala cauză a

degradării solurilor o constituie fenomenul de eroziune, terenurile afectate de diferite forme de eroziune (68,6% din suprafața terenurilor degradate), alte forme de degradare constituind-o excesul de umiditate (11,1%), sărăturarea (15,7%) sau prezența nisipurilor (3%). Totuși, o situație clară a stării de degradare a solurilor nu se cunoaște deoarece nu există comenzi pentru studii agrochimice sau pedologice, decât în mod sporadic și pentru suprafețe mici, deci neconcludente la nivelul județului. S-a constatat că cei ce utilizează îngrășămintele chimice, le aplică fără a avea un plan de fertilizare.

Nu au fost semnalate fenomene majore de poluarea a solurilor datorită aplicării în exces a îngrășămintelor chimice sau a produselor fitosanitare.

1.2.8.5. Starea radioactivității mediului

În județul Tulcea funcționează două stații de radioactivitate, amplasate în Tulcea și Sfântu Gheorghe, în Delta Dunării, ambele efectuând măsurători de radioactivitate beta globală pentru toți factorii de mediu, calcule de concentrații ale izotopilor naturali radon și toron, cât și supravegherea dozelor gamma absorbite în aer. Aprecierea stării radioactivității mediului se bazează pe măsurătorile beta globale efectuate pentru factorii de mediu, aer, depuneri atmosferice, apă, sol vegetație și din măsurătorile de doză gamma externă.

Înregistrările realizate în ultimii ani nu au scos în evidență depășiri ale limitelor de avertizare sau atingerea limitelor de atenționare pentru factorii de mediu supravegheați.

1.2.8.6. Gestionarea deșeurilor

În localitățile urbane ale județului Tulcea se produc circa 100.000 tone de deșeuri menajere anual, ponderea cea mai mare fiind deținută de deșeurile din municipiul Tulcea (circa 80%) restul fiind produse în celelalte localități urbane, Măcin (circa 12%), Babadag (circa 4%), Isaccea (circa 3%) și Sulina (circa 1%). Compoziția deșeurilor este dominată de materiale organice (circa 40%), restul deșeurilor fiind formate din materiale plastice (10%), hârtie (9%), metale (9%), textile (5%), sticlă (4%), altele (23%).

Eliminarea deșeurilor menajere colectate de la populație se face prin depozitare la sol în rampe urbane, depozitățile fiind controlate. În municipiul Tulcea sunt două rampe (Vărărie și șoseaua Agighiol), rampe fiind amenajate și în localitățile Isaccea (3), Babadag, Măcin, Sulina. Depozitele sunt neamenajate și nu asigură condiții corespunzătoare de depozitare și procesare.

În cazul **deșeurilor inerte din construcții și demolări**, precum și al celor rezultate din măturatul stradal, depozitarea lor se realizează în municipiul Tulcea prin depozitare la sol în rampa Vărărie special creată în partea de nord-vest a orașului la limita intravilanului.

Principalele activități generatoare de cantități importante de **deșeuri industriale** în județul Tulcea sunt: industria minieră, industria metalurgică și construcțiile. În cursul anului 2003 cantitatea totală de deșeuri industriale a fost de circa 864.000 tone, fiind alcătuite, în principal, din deșeuri rezultate de la exploatarea miniere (circa 48%), șlam roșu de la Alum SA (33,4%) și zgură metalurgică de la SC Feral SRL (18%).

Principalele tipuri de **deșeuri periculoase** provin din activitatea industrială și din cea spitalicească. SC Aker Tulcea SA, SC Petrom SA, SC Electrica SA, Spitalul Județean Tulcea sunt principalii furnizori ai acestor categorii de deșeuri.

I.2.9. ANALIZA SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
• Capital și mediu natural (diversitate biologică, diversitate peisagistică) • Atractivitatea zonei • Zone organizate ca arii naturale protejate • Program județean pentru gestionarea deșeurilor • Program de dezvoltare durabilă în Rezervația Biosferei Delta Dunării (Master Plan) • Program de reconstrucție ecologică • Cadru legal favorabil	• Implicarea slabă a comunităților locale în problemele de mediu • Lipsa unui sistem integrat de gestionare a deșeurilor • Existența unor localități fără sisteme de alimentare cu apă • Lipsa infrastructurii de canalizare și de tratarea apelor uzate • Lipsa unei strategii pentru dezvoltarea durabilă • Parc naval învechit • Unități industriale cu tehnologii învechite
Oportunități	Amenințări
• Dezvoltarea ecoturismului • Revigorarea unor meserii tradiționale cu impact redus asupra mediului • Includerea unor arii importante din teritoriul județului în Programul Natura 2000 • Creșterea cererii de produse ecologice • Parteneriate pentru rezolvarea problemelor de mediu • Existența posibilităților de finanțare pentru mediu	• Creșterea traficului naval în Delta Dunării • Deschiderea de noi căi navigabile internaționale în Delta Dunării (Canalul Bâstroe) • Creșterea traficului rutier și lipsa locurilor de parcare • Creșterea nivelului de poluare externă • Efectele negative ca urmare a încălzirii globale • Întârzierea dezvoltării infrastructurii esențiale (alimentări cu apă, canalizare, gestionarea deșeurilor) • Continuarea procesului de degradare a solurilor • Existența procesului de eroziune a solurilor, fluvială și costieră • Creșterea presiunii asupra resurselor naturale regenerabile • Creșterea presiunii asupra resursei peisagistice

I.2.10. OBIECTIVE

DIRECȚII STRATEGICE ÎN DOMENIUL MEDIULUI

1. Managementul durabil al capitalului natural
2. Renaturarea unor zone îndiguite din Lunca și Delta Dunării
3. Implementarea programului de gestionare integrată a deșeurilor din județ
4. Creșterea nivelului de implicare a comunităților locale (conștientizare, instruire, pregătire, reconversie etc.)

OBIECTIVE SPECIFICE

1. Asigurarea condițiilor optime de calitate a aerului și apei pentru populația municipiului (Platforma Tulcea Vest) și a județului Tulcea.
 - Program de monitorizare a calității aerului la principalele surse cu potențial ridicat de poluare (Platforma Tulcea Vest) și a apei
 - Înființarea unui operator județean în domeniul alimentării cu apă
 - Soluționarea tratării și evacuării apelor uzate
2. Utilizarea durabilă a resurselor de apă pentru irigații
 - Perspectiva de dezvoltarea a irigațiilor
 - Optimizarea sistemelor de irigații în vederea menținerii sistemelor eficiente și cu consumuri mici de apă și energie
3. Ecologizarea exploatărilor miniere închise (Somova, Altân Tepe, Caraorman, Baia)
4. Valorificarea durabilă a resurselor naturale ale județului
 - Elaborarea planului județean privind exploatarea carierelor pentru materiale de construcții
5. Dezvoltarea utilizării energiei neconvenționale inclusiv a energiei eoliene,

armonizată cu obiectivele de conservarea a diversității biologice

6. Refacerea solurilor degradate:
 - Reconstrucție ecologică pentru terenuri cu exces de umiditate, sărăturate sau nisipoase din Delta Dunării, conform Master Plan RBDD
 - Refacerea terenurilor afectate de eroziune din județul Tulcea, prin împăduriri
7. Extinderea suprafețelor împădurite, în special pe terenurile degradate și pe terenurile defrișate
8. Gestionarea ariilor naturale protejate în folosul comunităților locale:
 - Elaborarea planurilor de management pentru toate ariile naturale protejate inclusiv pentru siturile Natura 2000
 - Implementarea Planului Master – Suport pentru dezvoltare durabilă în Rezervația Biosferei Delta Dunării, privind reconstrucția ecologică, utilizarea durabilă a resurselor naturale, stimularea dezvoltării activităților economice tradiționale care să valorifice resursele naturale regenerabile din Delta Dunării
 - Înființarea unor noi arii naturale protejate pentru integrarea siturilor Natura 2000
9. Realizarea infrastructurii pentru colectarea selectivă și procesarea deșeurilor inclusiv prin realizarea unui sistem de transport integrat
10. Elaborarea „hărții ecologice” a județului Tulcea.
11. Dezvoltarea infrastructurii pentru îmbunătățirea posibilităților de educație și conștientizare ecologică și pentru creșterea nivelului de implicare a populației locale

- Centru de informare și educare ecologică în Murighiol
- Centru de informare și educare ecologică în Sf. Gheorghe
- Centru de informare și educare ecologică în Chilia Veche

12. Dezvoltarea infrastructurii pentru combaterea efectelor inundațiilor, a altor fenomene naturale și pentru acțiune eficientă în situații de urgență

I.3 EVALUAREA CAPITALULUI SOCIAL

I.3.1. SITUAȚIA DEMOGRAFICĂ ȘI STRUCTURA POPULAȚIEI

Suprafața județului Tulcea este de 8499 kmp, din care 4655 kmp are Delta Dunării și reprezintă 3,5% din suprafața țării, fiind al patrulea județ ca mărime. Județul cuprinde 51 unități administrativ-teritoriale, împărțite astfel: Municipiul Tulcea – cu o treime din populația județului, 4 orașe, 46 de comune și 133 de sate.

Populația, ca principal element al societății, ocupă un loc deosebit în evaluarea economico -

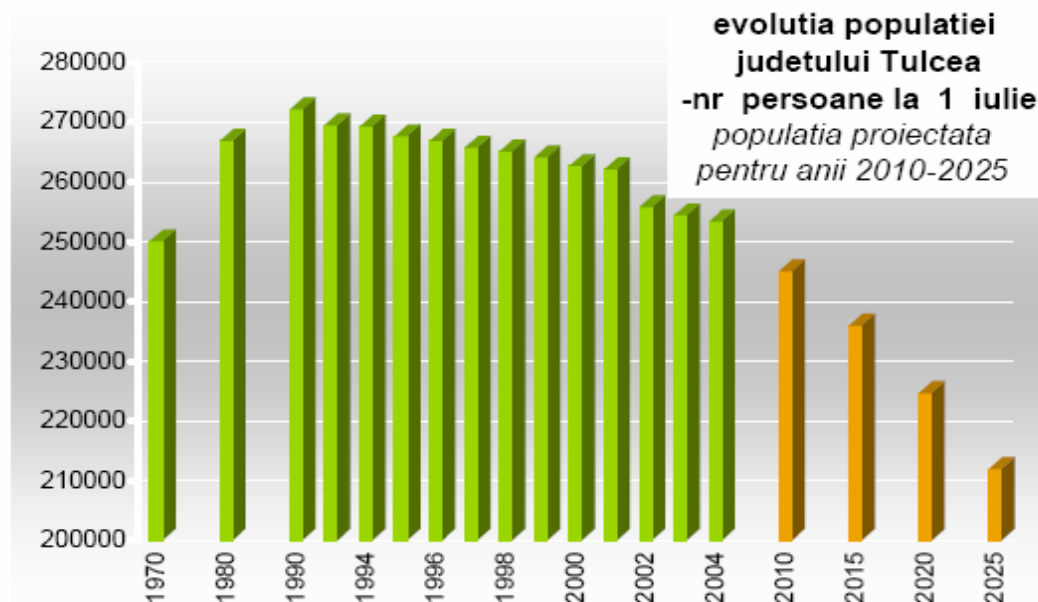
socială a județului, fiind atât factor cât și scop al dezvoltării.

În județul Tulcea locuiesc în prezent 256.491 persoane, cu 4,5% mai puțin decât la recensământul din 1992, reprezentând 1,2 % din populația totală a României. Din acest total, 49% se află în mediul urban iar 51% în mediul rural. În perioada 1996 – 2002 populația județului a scăzut cu 5429 persoane.

Județul Tulcea are cea mai mică densitate, de 30,4 locuitori/kmp, de circa 3 ori mai mică decât media pe țară de 91 locuitori/kmp, acest lucru datorându-se în special suprafeței mari acoperită de ape .

Evoluția demografică la recensăminte se prezintă astfel:

Județul Tulcea	Numărul locuitorilor	Locuitori / km ²
Date recensăminte		
29 decembrie 1930	186782	22,0
25 ianuarie 1948	192228	22,6
21 februarie 1956	223719	26,3
15 martie 1966	236709	27,9
05 ianuarie 1977	254531	29,9
07 ianuarie 1992	270997	31,9
18 martie 2002	256492	30,2

Structura populației pe medii și pe sexe, la 1 ianuarie 2004 arată că din cei 253.419 locuitori ai județului, 124.061 se află în mediul urban iar 129.358, în mediul rural. Ponderea populației urbane a scăzut această evoluție urmând dinamica înregistrată la nivelul întregii țării, fiind o consecință directă a transformărilor survenite în economia națională. De asemenea, din totalul populației, 125.869 sunt de sex masculin iar 127.550 sunt de sex feminin, tendința fiind aceeași ca la nivel național cu o ușoară scădere a ponderii bărbaților concomitent.

În județul Tulcea rata natalității înregistrează o oarecare stabilitate, în intervalul de timp 1992-2002, născându-se anual 2400-2500 de copii structurați pe sexe aproximativ egal (ușor mai mulți de sex masculin). Pe medii de rezidență predomină cei din mediul rural (mai ales datorită specificului administrativ teritorial al județului). Rata natalității în anul 2006 a fost de 9,5 la o mie de locuitori cu creșterea ponderii femeilor.

Pe teritoriul județului conviețuiesc în armonie, de secole, circa 17 etnii ale căror obiceiuri și credințe au fost integrate în viața culturală și spirituală a regiunii. Din datele pentru anul 2002, rezulta ca 90% din populație s-a declarat de etnie română și 10% de altă

etnie, cele mai numeroase grupuri etnice fiind reprezentate de ruși și lipoveni – 6,3% din populația stabilă, turci și tătari – 1,4%, rromi – 0,9%, greci – 0,7%.

I.3.2. FORȚA DE MUNCĂ ÎN JUDEȚUL TULCEA

La începutul anului 2006, principalii indicatori ce au caracterizat forța de muncă, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică (Balanța Forței de Muncă la 1 ianuarie 2006), se prezentau astfel:

- resursele de muncă – 168,8 mii persoane;
- populația activă civilă – 91,9 mii persoane;
- populația în pregătire profesională și alte categorii de populație în vârstă de muncă – 76,9 mii persoane;
- populația ocupată civilă – 86,7 mii persoane;
- salariați – 46,1 mii persoane.

Pe acest fond, în anul 2006, șomajul înregistrat nu a cunoscut fluctuații importante, diferența dintre valorile maxime și minime ale ratei șomajului fiind de 2,12 puncte procentuale, cu maximum de 6,47%, atins în luna ianuarie, iar minimum de 4,35% în luna septembrie.

Numărul mediu al salariaților, pe activități ale economiei naționale, anii 1991-2004:

Județul Tulcea	Anii - număr persoane						
Activități ale economiei naționale	1991	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Total economie	86703	75923	48340	48423	44223	45801	43822
Agricultură, vânătoare și silvicultură	17141	12957	3968	4725	2669	2947	3047
Pescuit și piscicultură	5062	2144	937	659	528	759	711
Industrie / din care :	28851	19185	17030	18114	17559	18986	18449
Industrie extractivă	1642	1494	832	966	941	693	702
Industrie prelucrătoare	26270	16514	15090	16013	15480	17364	16648
Energie electrică și termică, gaze și apă	939	1177	1108	1135	1138	929	1099
Construcții	5096	5450	3530	3322	2661	3382	2444
Comerț	6346	15952	6663	5600	4485	3481	3154
Hoteluri și restaurante	2057	1735	347	778	1080	1235	949
Transport, depozitare și comunicații	8249	5579	4137	3589	3116	3076	2873
Intermedieri financiare	769	1036	688	581	586	535	522
Tranzacții imobiliare și alte servicii	1415	697	923	1067	1006	1342	1286
Administrație publică și apărare	1552	1902	2072	2073	2155	2128	2358
Învățământ	4941	4979	4486	4374	4256	4093	4131
Sănătate și asistență socială	3238	3591	2925	2870	3312	3192	3362
Celelalte activități ale economiei naționale	1986	716	634	671	810	645	536

I.3.2.1 SITUAȚIA ȘOMAJULUI

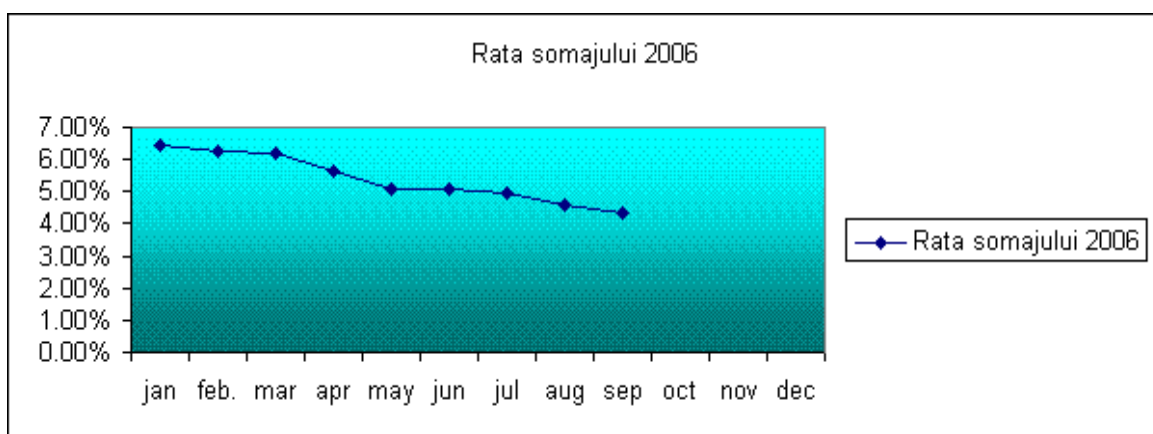
Evoluția economiei județului din 1990 până în prezent a condus la creșterea șomajului. Raportul salariați – pensionari a devenit subunitar în anul 2000 și se

menține și în prezent. Totuși, rata șomajului a scăzut de la 12,3% în anul 1998, la 9% în anul 2002. De asemenea, la această dată, din numărul total al șomerilor – 9.208 persoane, femeile reprezintă 43,3%

Județul Tulcea	Șomerii înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă			Rata șomajului (%)		
Anii	(număr persoane)			Total	Femei	Bărbați
	Total	Femei	Bărbați			
1991	7652	3821	3831	6,2	7,0	5,5
1995	13788	6957	6831	11,0	13,4	9,2
2000	11991	5716	6275	11,4	10,7	12,0
2001	9459	4106	5353	9,2	8,2	10,3
2002	9208	3992	5216	9,6	8,4	10,9
2003	8530	3375	5155	8,7	7,2	10,1
2004	5181	2151	3030	5,6	4,9	6,3

Evoluția ratei șomajului în județul Tulcea pentru anul 2006

Indicator	jan	feb	mar	apr	may	jun	jul	aug	sep	oct	nov	dec
Rata șomajului 2006	6.47%	6.24%	6.18%	5.64%	5.11%	5.09%	4.93%	4.59%	4.35%			

O explicație pentru menținerea la un nivel scăzut a ratei șomajului, dar și pentru atenuarea efectului sezonality asupra șomajului, o constituie aplicarea măsurilor active care s-au intensificat pe parcursul anului 2006, prin eforturile agențiilor județene pentru ocuparea forței de muncă.

Din analiza evoluției numărului de șomeri indemnizați și neindemnizați înregistrați în evidențele agențiilor pentru ocuparea forței de muncă, se constată că numărul de șomeri neindemnizați a fost oarecum constant pe parcursul anului, cu valori ușor mai crescute doar în luna ianuarie.

Pe parcursul anului 2006, Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Tulcea a identificat un număr de 3036 locuri de muncă vacante.

Pe locurile de muncă comunicate au fost încadrate 2217 persoane până la data de 30 septembrie 2006, inclusiv. Dintre persoanele încadrate, 45% provin din mediul urban iar 55% din mediul rural, conform programului de ocupare a forței de muncă cumulat la finele lunii septembrie.

În concluzie, în anul 2006 șomajul înregistrat a păstrat tendințele care s-au manifestat încă din cursul anului 2005, de aplatizare a curbei ratei șomajului și de menținere constantă sub nivelurile anilor anteriori.

I.3.3. SĂNĂTATE

Asistența de sănătate publică cuprinde activitățile care se adresează comunității sau individului în vederea păstrării și promovării stării de sănătate a populației. Ea este garantată și finanțată de la bugetul de stat, bugetele locale, bugetul asigurărilor sociale de sănătate sau din contribuții directe ale beneficiarilor, după caz. Pe plan local, instituția responsabilă în domeniul asistenței de sănătate publică este Direcția de Sănătate Publică Tulcea. Sistemul sanitar cuprinde atât resursele materiale, cât și personalul medico-sanitar.

Resurse materiale se prezintă astfel:

Număr paturi 1312 – din care:

Spitale acuți: Spitalul județean de Urgență Tulcea – 1052 paturi
Spitalul Orășenesc Măcin – 130 paturi
Spitalul Orășenesc Babadag – 70 paturi
Spital cronici: Leprozeria Tichilești – 30 paturi
Centrul de Sănătate Sulina – 30 paturi

Resurse umane se prezintă astfel:

Medici:

- 115 + 26 medici rezidenți, în spitale;
- 21 în ambulatoriul de specialitate;
- 97 medici de familie;
- 35 medici stomatologi.

Asistenți medicali:

- 974 din care:
- 156 asistență primară
- 30 comunitari.
- 8 mediatori sanitari

Cabinete ambulatorii de specialitate

- ambulatorii de spital - 2;
- cabinete particulare - 62 din care 41 în contract cu CJAS
- laboratoare particulare - 8
- cabinete stomatologice - 56 din care: - 44 urban - 12 rural
- cabinete medicale individuale – asistență primară – 97 din care: – 47 urban – 50 rural
- farmacii – 36 din care: – 24 urban – 12 rural

Serviciul Județean de Ambulanță Tulcea mai are în componență două substații la Măcin și la Babadag:

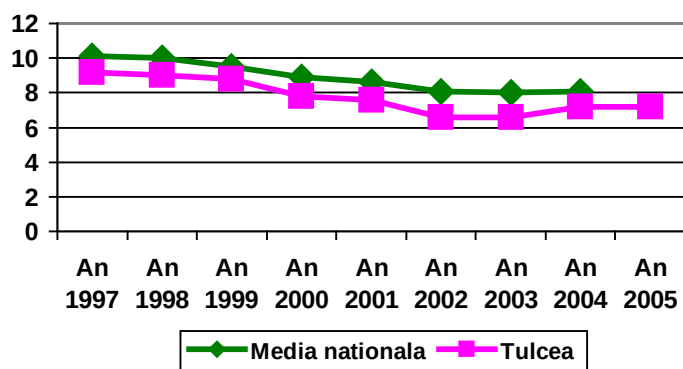
- Cabinet Medical Individual cu servicii de ambulanță Dr. Boris Ivanov
- Cabinet Medical Individual cu servicii de ambulanță Dr. Năstase George

ACTIVITATEA SPITALICEASCĂ IN ANII 2003 – 2004 – 2005

An	2003	2004	2005
Cazuri externate	52.643	48.794	47.727
Intervenții chirurgicale	11.274	11.853	11.960
Transfuzii	4.538	5.495	5655

DURATA MEDIE DE SPITALIZARE

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Media națională	10.1	10.0	9.5	8.9	8.6	8.1	8.0	8.1	-
Tulcea	9.2	9.0	8.8	7.8	7.6	6.6	6.6	7.2	7.2

UTILIZAREA PATURILOR

	2002	2003	2004	2005
Media națională	296.0	298.4	307.9	-
Tulcea	275.9	277.8	274.5	267.4

I.3.4. EDUCAȚIE

În anul școlar 2005-2006 activitățile Inspectoratului Școlar Județean au avut în vedere două aspecte:

- problematica descentralizării
- asigurarea calității în învățământul preuniversitar

În anul școlar 2005-2006 rețeaua învățământului tulcean, se prezenta astfel:

După tipul unității - 161 de unități de învățământ, și anume:

- 16 grădinițe independente în mediul urban;
- 39 școli cu clasele I-IV în mediul rural;
- 86 de școli cu clasele I-VIII, din care: 17 în mediul urban;
- 16 licee și grupuri școlare, din care: 14 în mediul urban;
- 3 școli profesionale independente, în mediul urban;
- 1 școală specială în mediul urban.

După nivelurile de învățământ existente în unitățile de mai sus:

- în 147 unități funcționează grupe de grădiniță;
- în 135 unități funcționează clase primare;
- în 96 unități funcționează clase gimnaziale;
- în 16 unități funcționează clase de liceu;
- în 24 de unități funcționează clase de învățământ profesional

Rețeaua liceelor din județul nostru s-a mărit prin înființarea Grupului Școlar Mahmudia ce are ca specializare turismul și secția monahală a Seminarului Teologic.

În ceea ce privește învățământul primar și gimnazial funcționează clase speciale de rromi, clase de recuperare, cu predare comasată pentru cei care au depășit vârsta de școlarizare.

În anul școlar 2005-2006 au fost cuprinși într-o formă de învățământ finanțat de la bugetul statului un număr de 41018 elevi și copii, structurați astfel:

NIVEL DE ÎNVĂȚĂMÂNT	TOTAL	URBAN	RURAL
Preșcolar	8163	3454	4709
Primar	10586	4613	5973
Gimnazial	10982	5190	5792
Liceal	7271	7121	150
Profesional+S.A.M.	3908	3166	742
Special	108	108	-
TOTAL	41018	23652	17366

Din punct de vedere al distribuției pe medii de rezidență se constată următoarele:

- un număr mai mare de copii preșcolari în mediul rural (4709 față de 3454 din mediul urban). Prin urmare, rata medie de cuprindere este de 79.38%, necuprinderea rezultând atât din înscrierile în proporție de 50% a copiilor cu vârsta de 3 ani cât și din frecvența scăzută a copiilor din zonele izolate; datorită extinderii programului "lapte și corn" la nivelul preșcolar a crescut rata de cuprindere a copiilor din mediul rural defavorizat atât la nivelul preșcolar cât și la nivelul primar;

- în învățământul primar situația este oarecum asemănătoare. În ceea ce privește cuprinderea, se înregistrează un procent total de 89,52%. Datorită eforturilor depuse în vederea școlarizării copiilor cu vârsta depășită, în special pentru rromi, datorită

funcționării acestor clase mai ales în mediul urban, procentul de cuprindere atinge 96,30%, mult mai mare decât cel din mediul rural (84,90%);

- în învățământul gimnazial gradul de cuprindere este de 91.32%. Abandonul școlar la acest nivel este de 1,10% în mediul rural defavorizat social și zonal, deși au fost înființate clase de recuperare la acest nivel, în majoritate pentru rromi;

- în învățământul postgimnazial se înregistrează o cuprindere mare a elevilor din mediul urban, cu preponderență de sex feminin, mai ales la nivelul liceal. Datorită apropierii școlii postgimnaziale de domiciliu prin funcționarea claselor de învățământ profesional pe lângă unele școli gimnaziale din mediul rural, la acest nivel, la sate, cuprinderea este mai mare.

Numărul de elevi/ copii pe clasă/ grupă, pe niveluri și tipuri de învățământ

TIP ÎNVĂȚĂMÂNT	NIVEL	TOTAL
Normal	Preșcolar	21.31
	Primar	18.16
	Gimnazial	19.89
	Liceal	27.54
	Profesional/SAM	24.58
	Total	21.08
Special	Preșcolar	6.50
	Primar	6.25
	Gimnazial	6.29
	Liceal	0.00
	Profesional/SAM	8.67
	Total	6.75

Resurse umane (cadre didactice, cadre didactice auxiliare, personal nedidactic):

Numărul total de cadre didactice este 2964

Numărul total de personal didactic auxiliar este 188

Numărul total de personal nedidactic este 1062

Numărul cadre didactice urban este 1769

Numărul cadre didactice rural este 1195

Cea mai mare parte din numărul de norme de cadre didactice revine învățământului gimnazial: 1040 posturi (34,27%) din totalul normelor didactice, fiind urmate de învățământul primar 721 posturi (23,76%); învățământul liceal 495 posturi (16,31%); preșcolari 416 posturi (13,71%) și în învățământul profesional 362 posturi (11,95%).

I.3.5. CULTURĂ

Instituții culturale:

1. Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea (ICEM Tulcea) – este o instituție publică culturală sub autoritatea Consiliului Județean Tulcea, care funcționează în baza unei autonomii profesionale și are ca funcții atât aceea de producător de bunuri și servicii culturale, cât și aceea de protecție și punere în valoare a patrimoniului cultural. Este structurat în 4 secții muzeale, 11 obiective muzeale și de cercetare, o secție de restaurare a patrimoniului mobil și un centru de documentare. Având la dispoziție un patrimoniu de excepție, ICEM și-a dezvoltat domenii de activitate legate de cercetare, dezvoltare, protejarea, conservarea, restaurarea și valorificarea acestuia. Instituția are în componență, ca cele mai reprezentative obiective culturale:

Muzeul de Științele Naturii Delta Dunării – adăpostește cele mai importante specii de floră și faună caracteristice principalului ecosistem din Rezervația Biosferei Delta Dunării. Principala atracție o constituie acvariul care, alături de specii specifice zonei, adăpostește și curiozități marine din Oceanul Indian sau Atlantic.

2. Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniu – este instituție publică în subordinea Ministerului Culturii și Cultelor care acționează în colaborare cu autoritățile administrației publice locale pentru dezvoltarea bazei materiale, diversificarea,

modernizarea și optimizarea serviciilor culturale necesare comunității locale.

3. Biblioteca Județeană Panait Cerna – funcționează în subordinea Consiliului Județean Tulcea, fiind cea mai importantă instituție de acest gen din județ ce deține peste 315.000 unități biblioteconomice.

Rețeaua de lectură a județului este formată din 48 de biblioteci publice, însumând 862 mii de volume.

4. Ansamblul artistic Baladele Deltei – funcționează în subordinea Consiliului Județean Tulcea și are în componență două secții: Ansamblul Folcloric și Teatrul Profesionist Urmuz.

5. Școala Populară de Arte – funcționează în subordinea Consiliului Județean Tulcea, are în componență Clasa de pictură, Clasa de chitară, Clasa de orgă-acordeon, Clasa de canto și Clasa de design-croitorie.

6. Centrul Județean pentru Conservarea Culturii – funcționează în subordinea Consiliului Județean Tulcea, organizează concursuri și festivaluri, gale pentru cântece și dansuri populare iar pentru meșteșuguri tradiționale, expoziții și târguri. Pentru creația cultă organizează gale, vernisaje, tabere de creație și lansări de carte.

7. Centrul Cultural Ludovic Paceag – funcționează în subordinea Consiliului Local Babadag și, prin întreaga sa activitate, este ancorat în viața spirituală a comunității, fiind implicat în organizarea și participarea la acțiunile cultural-artistice și științifice prilejuate de aniversarea unor evenimente istorice, omagierea unor personalități, sărbători naționale, acțiuni organizate pe plan local.

Festivaluri importante:

Festivalul Internațional de Folclor Peștișorul de Aur

Festivalul Național al Minorităților Naționale

Festivalul de Film Anonimul

I.3.6. ASISTENȚĂ SOCIALĂ

În perioada de după 1989, climatul social din țara noastră s-a caracterizat nu atât prin efecte general pozitive, ci mai ales prin costurile sociale extrem de

dureroase ale tranziției. În absența unor politici sociale care să atenueze șocul scăderii accentuate a nivelului de trai pentru cea mai mare parte a populației, diminuarea puterii de cumpărare a însemnat practic sărăcia continuă și marginalizarea socială a acesteia.

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Tulcea realizează, la nivel județean, măsurile de asistență socială în domeniul protecției copilului și familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap precum și a altor persoane aflate în nevoie. În domeniul protecției copilului și familiei situația statistică arată că, la începutul anului 2007, în sistemul de protecție (familiar și rezidențial) se aflau **778** de copii, după cum urmează:

- 161 copii protejați la rude sau alte familii/persoane
- 283 copii aflați în grija celor 250 asistenți maternali
- 127 copii aflați în centrele de plasament clasice (52 în centre pentru copii normali, 75 în centre pentru copii cu handicap)
- 188 copii aflați în centrele de plasament de tip familial

Serviciul de Evaluare Complexă a Copilului în cadrul D.G.A.S.P.C. Tulcea are în evidență un număr de 637 de copii beneficiari ai certificatelor persoanelor cu handicap. Cei 637 copii au următoarele grade de handicap: grav 340, accentuat 181, mediu 116. Dintre cele 637 de cazuri, 522 sunt copii aflați în propria familie și 115 sunt copii aflați într-un sistem de protecție instituționalizat.

O componentă importantă o reprezintă activitatea de prevenție realizată de serviciile specializate. La

sfârșitul anului 2006, un număr de 169 de femei predispuse la a-și abandona copilul se aflau în evidența acestora. De asemenea, pentru aceeași perioadă, un număr de 381 de cazuri beneficiau de servicii de prevenție a situațiilor care pun în pericol securitatea/dezvoltarea copilului: 93 de beneficiari ai serviciilor de consiliere în cadrul a două centre de consiliere din Tulcea și Sulina și 119 de beneficiari ai serviciilor de îngrijire și recuperare într-unul din cele trei centre de zi și două de recuperare din Tulcea.

Serviciul Prestații Sociale Persoane cu Handicap acorda prestații sociale și facilități la sfârșitul anului 2006 pentru un număr de 3609 de persoane cu handicap neinstituționalizat precum și pentru un număr de 440 de persoane cu handicap instituționalizate.

În subordinea D.G.A.S.P.C.- Tulcea se află centre de tip rezidențial pentru adulți în vederea protecției speciale a persoanelor cu handicap și centre rezidențiale pentru persoane vârstnice, astfel:

- *Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Babadag, cu un număr de 169 asistați*
- Centrul de Recuperare și Reabilitate Neuropsihiatrică Horia cu un număr de 55 asistați.
- Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică – Zebil cu un număr de 60 asistați.
- Centrul de Îngrijire și Asistență Socială Babadag cu un număr de 151 asistați.
- Centrul de Îngrijire și Asistență Socială Tichilești, cu un număr de 18 asistați
- Complexul de Servicii Sociale cu Funcțiuni Multiple – Tulcea cu un număr de 45 asistați

I.3.7. ANALIZA SWOT – CAPITALUL SOCIAL

POPULATIE, RESURSE UMANE SI FORTĂ DE MUNCA	
Puncte forte	Puncte slabe
- Existenta unei baze de date privind evidența populației la nivelul autorităților locale - Concentrare de naționalități care asigură interferențe culturale și o mare varietate de tradiții și obiceiuri - Conviețuire armonioasă a minorităților - Grad ridicat de toleranță, nivel redus de conflicte sociale între cetățeni; - Forță de muncă calificată în anumite domenii de activitate: industrie alimentară, metalurgică, confecții, construcții nave, navigație, și construcții civile. - Existența unor meserii tradiționale specifice zonei - Rata șomajului la nivel județean redusă în comparație cu cea de la nivelul regiunii de dezvoltare S-E și național	- Emigrația populației tinerilor din județ - Bilanț demografic general negativ - Adâncirea procesului de îmbătrânire a populației din mediul rural, pericolul de depopulare a unor așezări rurale - Reducerea numărului de locuitori și schimbarea structurii pe grupe de vârste □Mentținerea gradului de sărăcie pentru anumite categorii ale populației, în special în mediul rural - Clasa socială de mijloc, slab reprezentată atât în mediul urban cât și rural; - Insuficiența resurselor financiare în asigurarea sprijinului real împotriva marginalizării și excluderii sociale; - Forța de muncă necalificată în spațiul rural, ocupată cu preponderență în agricultură - Interes scăzut pentru practicarea meseriilor tradiționale - Decalaj între pregătirea oferită de școală și cerințele pieței muncii; - Disparități educaționale între mediul rural și urban - Lipsa de perfecționare continuă în special a personalului ocupat în sectorul privat
Oportunități	Amenințări
- Posibilitatea atragerii unor fonduri speciale destinate formării și reconversiei profesionale - Liberalizarea circulației forței de muncă în spațiul european - Creșterea mobilității populației - Îmbunătățirea standardelor educaționale ale populației - Inexistența conflictelor sociale majore	- Creșterea disparităților economice inter și intrazonale; - Creșterea ratei șomajului în urma restructurării industriale; - Integrarea României în UE conduce la creșterea competiției pe piața produselor agricole, putând defavoriza unele sectoare tradiționale - Migrația masivă a tineretului către zonele urbane sau în afara țării - Proceduri greoaie de accesare a serviciilor de ocupare și formare profesională

SĂNĂTATE	
Puncte tari	Puncte slabe
- Existenta unui Spital Județean de Urgență la nivelul județului Tulcea cu Unitate de primire în urgență și ambulatoriu de specialitate - Existenta unui serviciu operațional de ambulanță - Existenta unui personal specializat din cadrul instituțiilor cu atribuții în domeniul sănătății - Există resursă umană disponibilă, calificată și necalificată	- Slaba dezvoltare și dotare a unităților sanitare. - Servicii medicale și de sănătate deficitare în spațiul rural al județului Tulcea - Lipsa unui sistem informatic integrat unic care să conecteze toți furnizorii de servicii medicale, precum și instituțiile cu atribuții în domeniu, care să permită o mai bună gestionare a fondurilor disponibile și, în același timp, care să constituie o bază de date ce permite analize sincronice și diacronice, pentru o mai bună adaptabilitate a sistemului la nevoile reale ale populației. - Sistem de formare continuă deficitar în domeniu - Lipsa ONG-urilor locale cu activitate în domeniu
Oportunități	Amenințări
- Descentralizarea și acordarea unei autonomii reale autorităților cu competențe în sănătate și asistență medicală, statuate ca obiective în programul de guvernare - Implementarea asigurărilor private de sănătate, care are, ca o consecință benefică, degrevarea sistemului social de povara crescândă și presiunea tot mai mare la care este supus din partea asiguraților - Creșterea competenței și calității actului medical - Facilități acordate cadrelor medicale care doresc sa lucreze in mediul rural - Atragerea unor fonduri externe pentru finanțarea unor programe in domeniu	- Descentralizarea și acordarea autonomiei autorităților cu competențe în sănătate și asistență medicală, poate avea și consecințe mai puțin benefice. - Capacitatea managerială instituțională deficitară pentru a prelua toate funcțiile specifice sistemului de sănătate. - Sustenabilitatea financiară redusă a județului, pe care ar trebui să se bazeze sistemul, în cazul acordării autonomiei - Apariția unui decalaj social între persoanele care își pot permite o asigurare suplimentară și persoanele defavorizate - Emigrarea cadrelor medicale ca urmare liberalizării pieței muncii în domeniu - Riscul ca incidența epidemiilor, bolilor transmisibile și a bolilor cronice să crească constant, fără un program coerent și concret de intervenție. - Creșterea costurilor asistenței medicale care poate conduce la creșterea decalajului în ceea ce privește accesul la serviciile de sănătate, între populația cu venituri decente și populația aflată sub pragul sărăciei.

CULTURĂ	
Puncte tari	Puncte slabe
• Patrimoniu cultural de mare valoare și diversitate cu elemente unice în țară • Tradiții culturale și populare bine păstrate și perpetuate • Potențial deosebit de valorificare a monumentelor istorice existente • Existența mai multor minorități naționale cu identitate culturală proprie • Existența unor acorduri de cooperare/înfrățire având unul dintre obiective, schimbul cultural • Manifestări culturale care devin cunoscute și importante la nivel național și internațional (ex. Festivalul Internațional de Film Anonimul)	• Scăderea interesului unei părți a populației pentru evenimentele culturale și tradițiile populare • Slaba promovare a evenimentelor culturale • Slaba finanțare a unor instituții culturale, ceea ce duce la restrângerea activităților acestora • Scăderea numărului de cinematografe și a altor spații destinate manifestărilor culturale • Promovarea insuficientă a unor obiective culturale, monumente istorice și tradiții populare în județ • Scăderea numărului de persoane care activează în diverse asociații culturale • Lipsa unei legislații adecvate privind protecția patrimoniului, carențele din legislația aprobată în ultimii ani, litigiile privind restituirea clădirilor obiective muzeale • Neincluderea obiectivelor muzeale din municipiu sau județ în ofertele turistice ale operatorilor din domeniu • Dificultate în stabilirea parteneriatelor naționale și internaționale în domeniu • Lipsa unei strategii
Oportunități	Amenințări
• Existența unor organizații neguvernamentale interesate în organizarea de acțiuni culturale • Interesul manifestat de turiști pentru cunoașterea valorilor culturale din județ • Posibilitatea realizării de schimburi culturale prin acorduri de înfrățire și colaborare între localități din județ și localități din alte țări	• Închiderea unor instituții culturale din lipsa de finanțare • Degradarea unor monumente istorice din cauza lipsei de fonduri necesare protejării și restaurării acestora

ÎNVĂȚĂMÂNT	
Puncte tari	Puncte slabe
- Existența strategiilor privind dezvoltarea învățământului în județul Tulcea - Derularea unor programe de modernizare și reabilitare a infrastructurii unităților școlare - Relaționarea bună a unităților de învățământ cu autoritățile locale, autoritățile județene, ONG – uri, Poliție, Jandarmerie, Biserică - Parteneriate școlare/comunitate în dezvoltarea susținută de proiecte rurale - Implementarea de programe și proiecte de interes național și/sau județean (Programul de Dezvoltare Rurală, programele sociale « Laptele și cornul », « Bani de liceu », burse, programe educative, PHARE, Leonardo, Socrates etc.) - Existența în mediul urban a unui nucleu didactic cu potențial metodico-științific foarte bun - Centrul de excelență funcțional	- Numărul mare de cadre didactice care nu au parcurs nici un modul de perfecționare în ultimii 10 ani - Acoperirea unor posturi din școlile mediului rural cu personal necalificat - Existența în mai multe localități a învățământului simultan cu impact negativ, asupra actului educațional - Rețea școlară întinsă în zone cu căi de acces improprii pe uscat și pe apă - Spații școlare, uneori neadecvate (lucrul în 2 – 3 schimburi, lipsa sălilor de spectacol, sălilor de sport, spațiilor de joacă pentru preșcolari, existența școlilor gimnaziale integrate în Grupuri Școlare) ; - În unele zone infrastructură, școlară nu dispune de minimul de utilități (apa curentă, grupuri sanitare) - Necorelarea pieței educaționale cu cerințele pieței muncii - Slaba implicare a familiei în viața școlii - Interes scăzut al elevilor față de școală - Migrarea cadrelor didactice calificate către alte domenii - Absența unităților de învățământ private - Număr insuficient de unități preșcolare - Deficiența programelor de consiliere și orientare profesională
Oportunități	Amenințări
- Existența unor programe de formare pentru profesori - Disponibilitatea universităților din București și Constanța pentru inițierea unui parteneriat cu CCD pentru derularea programelor acreditate proprii - Politica de finanțare pe baza de programe a UE - Descentralizarea și aplicarea sistemului de asigurare a calității	- Imposibilitatea accesării programelor acreditate gratuite din cauza locației acestora - Scăderea populației școlare (demografic și prin emigrație) - Lipsa unei strategii privind facilitarea continuării studiilor pentru tinerii provenind din medii defavorizate - Prejudecățile familiilor privind oportunitățile reale de angajare a absolvenților, alegerea meseriei după criterii subiective - Mediul social care favorizează abandonul școlar și eșecul în educație - Necunoașterea limbilor străine limitează accesul la programele europene

ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Puncte tari	Puncte slabe
• Preocuparea autorităților locale și a instituțiilor responsabile pentru implementarea unei reforme în domeniul protecției sociale • Existența unui mai mare număr de servicii specializate care se adresează persoanelor aflate în dificultate • Existența unor parteneriate funcționale între autorități și ONG-uri în domeniul serviciilor sociale • Experiența acumulată prin aplicarea unui număr important de proiecte PHARE sau Banca Mondială privind serviciile pentru copii aflați în dificultate	• Creșterea numărului persoanelor care solicită sau pentru care se impune protecție socială • Nivelul scăzut de instruire al populației din anumite zone precum și neasumarea responsabilității față de proprii copii • Numărul insuficient de personal specializat în domeniu • Lipsa unor anumite categorii de servicii specializate, cum ar fi cele adresate victimelor violenței în familie sau a minorilor cu tulburări grave de comportament • Inexistența unor servicii la domiciliu sau insuficiența celor alternative pentru persoanele cu dizabilități • Rezistența la schimbare a personalului și a comunităților locale • Vidul legislativ privind protecția tinerilor peste 18 ani și a copilului delicvent • Prevenirea este încă secundară protecției
Oportunități	Amenințări
• Legislația în vigoare care are ca prioritate profesionalizarea serviciilor sociale • Existența finanțărilor interne și externe prin diferite programe și proiecte în domeniul social • Existența ONG-urilor care se pot implica în domeniu • Promovarea voluntariatului ca formă de implicare activă în problemele comunității • Parteneriate publice-private în vederea creării de servicii sociale • Existența unor echipe de specialiști ce acorda consultanță în vederea obținerii unor finanțări sau a implementării programelor deja existente	• Creșterea numărului de persoane aflate în dificultate: copii abandonați, abuzați, neglijăți sau delicvenți, a persoanelor adulte cu probleme, a persoanelor cu dizabilități • Schimbările succesive de legislație în domeniu care perturbă o desfășurare coerentă și echilibrată a activităților specifice • Presiunea economică - accentuarea gradului de sărăcie • Personal limitat și slab pregătit în serviciile alternative situate în comunități izolate și îndepărtate de municipiul Tulcea • Creșterea numărului familiilor destrămate • Creșterea numărului familiilor unde predomină viciile (alcoolul, cerșetoria, vagabondajul) • Managementul defectuos al resurselor sau unul fragmentat • Lipsa de coerență a strategiilor celorlalte instituții cu atribuții în domeniu • Migrarea specialiștilor din domeniul protecției sociale către alte instituții care le oferă mai multe oportunități

I.3.8. OBIECTIVE

DIRECTII STRATEGICE ÎN DOMENIUL SOCIAL

- **Creșterea standardului de viață al populației**
- **Gestionarea eficientă a forței de muncă din județ**
- **Asigurarea accesului la asistență medicală și de sănătate pentru toți cetățenii județului**
- **Conservarea și promovarea patrimoniului cultural și păstrarea identității comunităților etnice**
- **Combaterea marginalizării sociale**
- **Egalitatea de șanse**

Obiective specifice privind forța de muncă

- Promovarea unei mai mari flexibilități a forței de muncă
- Dezvoltarea de măsuri active pentru ocuparea șomerilor prin derularea programelor de asistență în vederea căutării unui loc de muncă și orientare pe piața muncii, precum și a programelor de formare continuă
- Creșterea capacității instituțiilor și organizațiilor cu rol de sprijinire a persoanelor dezavantajate (populație de etnie romă, persoane cu dizabilități, tineri proveniți din centrele de plasament, șomeri de lungă durată) de a dezvolta programe pentru facilitarea inserției profesionale a acestora
- Orientarea și consilierea persoanelor neîncadrate în muncă și a altor persoane interesate către calificare și recalificarea adaptată la cerințele de pe piața muncii și necesităților reale ale economiei

Obiective specifice privind sănătatea

- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii sanitare, în special în mediul rural, în paralel cu creșterea calității și diversității serviciilor medicale
- Îmbunătățirea și/sau înființarea unor servicii medicale și de sănătate deficitare
- Îmbunătățirea gestionării situațiilor de urgență pe raza teritoriului județului Tulcea
- Dezvoltarea managementului unităților sanitare în vederea gestionării optime a fondurilor necesare desfășurării activităților specifice

- Dezvoltarea de parteneriate cu ONG-uri pentru derularea unor programe destinate categoriilor defavorizate sau persoanelor cu dizabilități
- Stimularea cadrelor sanitare care doresc să se stabilească în mediul rural pentru a desfășura activități medicale
- Îmbunătățirea sistemului de formare continuă la nivel județean pentru medici, asistenți și infirmieri
- Îmbunătățirea informării cetățenilor asupra programelor de prevenție a unor boli și a altor programe de sănătate
- Monitorizarea calității mediului pentru protejarea sănătății populației și reducerii numărului de îmbolnăviri asociate poluării

Obiective specifice privind cultura

- Punerea în valoare și gestiunea eficientă a ofertei de bunuri și servicii culturale
- Diversificarea ofertei culturale, interdisciplinaritatea acțiunilor culturale, racordarea la standardele și direcțiile de evoluție ale culturii europene și mondiale
- Promovarea acțiunilor culturale și vizibilitatea permanentă pe plan local, național și internațional
- Adecvarea ofertei culturale la solicitările și nevoile publicului, atragerea unor noi categorii de public, creșterea audienței, fidelizarea publicului, calitatea și diversitatea serviciilor oferite
- Identificarea unor surse alternative de finanțare, participarea la programe naționale, europene și internaționale
- Eficiența în managementul mijloacelor financiare și resurselor umane și materiale ale instituțiilor publice de cultură
- Participarea la programe de perfecționare profesională în domeniul managementului cultural

Obiective specifice privind educația

- Modernizarea sistemului educațional
- Facilitarea accesului egal la educație
- Reabilitarea și modernizarea infrastructurii școlare

- Sprijinirea înființării unităților de învățământ privat ca alternativă la învățământul de stat
- Accesarea unor fonduri și programe de finanțare specifice
- Perfecționarea continuă a cadrelor didactice
- Încurajarea cadrelor didactice calificate care vor să se stabilească în mediul rural
- Reducerea ratei abandonului școlar și a analfabetismului

Obiective specifice privind asistența socială

- Îmbunătățirea și diversificarea serviciilor de asistență socială și protecție pentru persoanele și familiile al căror trai zilnic nu poate fi susținut prin propriile mijloace, capacități și drepturi
- Elaborarea unei strategii de prevenție în domeniul „asistenței sociale” pentru evitarea ajungerii în situația de risc social a indivizilor, familiilor și grupurilor defavorizate, a marginalizării sociale a acestora
- Dezvoltarea și diversificarea modalităților de intervenție în vederea prevenirii abandonului și a reducerii numărului de copii instituționalizați
- Crearea unei culturi civice vizând implicarea cetățenilor, grupurilor, organizațiilor și a comunității, în general, în rezolvarea problemelor ce fac obiectul asistenței sociale
- Prevenirea abuzului și neglijării copilului sub orice formă
- Creșterea și dezvoltarea serviciilor specializate și a practicilor integrative pentru copii cu nevoi speciale sau a tinerilor instituționalizați în vârstă de 18 ani, în vederea îmbunătățirii șanselor acestora la educație și integrare socială
- Încurajarea adopției interne

- Integrarea familiilor de romi în comunități
- Reducerea gradului de instituționalizare a persoanelor vârstnice și cu handicap prin înființarea unor servicii specializate la domiciliu
- Înființarea unor centre de integrare prin terapie ocupațională
- Identificarea de noi locuri de muncă pentru persoanele cu dizabilități
- Sensibilizarea și formarea opiniei publice cu privire la problematica specifică a persoanelor cu dizabilități
- Continuarea restructurării instituțiilor rezidențiale prin diminuarea numărului de asistați și înființarea de servicii alternative
- Formarea profesională a personalului din sistem
- Intensificarea relațiilor de parteneriat

II. PLANUL LOCAL DE **ACȚIUNE** AL JUDEȚULUI TULCEA

1. Considerații generale

Planul Local de Acțiune (PLA) - ca instrument de planificare si implementare - conține un set de politici pe domenii de activitate ce se aplica într-un termen determinat, în scopul realizării obiectivelor generale fixate în strategie. Planul local de acțiune va fi proiectat pe un termen 10 de ani, fixat pentru realizarea Strategiei Locale de Dezvoltare Durabila (SLDD).

Planul Local de Acțiune va fi revizuit la fiecare 2 ani, astfel încât pentru atingerea obiectivelor stabilite sa se urmărească coordonatele evoluției macroeconomice la nivel național, starea economiei la nivel regional si local, precum si opinia comunității locale cu privire la implementarea lui.

Planul Local de Acțiune se adresează comunității locale, drept pentru care măsurile, numărul acestora si prioritizarea lor (probabil punctul cel mai sensibil din cuprinsul PLA), precum si mecanismele instituționale de aplicare trebuie sa tina cont de interesele acestei comunități, respectiv de asociații ale oamenilor de afaceri, syndicate, asociații si fundații cu activitate caritabila, culturala, de protecție a patrimoniului cultural si arhitectonic, asociații pentru protecția mediului sau/si animalelor, congregații religioase etc.

2. Obiective generale

2.1 Domeniul economic

- Dezvoltarea turismului
- Modernizarea agriculturii și sprijinirea producției de produse ecologice
- Modernizarea infrastructurii de bază și asigurarea accesului populației la aceasta
- Dezvoltarea sectorului serviciilor
- Conectarea județului Tulcea la coridoarele europene și naționale de comunicații
- Valorificarea potențialului energetic neconvențional
- Dezvoltare industrială nepoluantă

2.2 Domeniul protecției mediului

- Managementul durabil al capitalului natural
- Renaturarea unor zone îndiguite din Lunca și Delta Dunării
- Implementarea programului de gestionare integrată a deșeurilor din județ
- Creșterea nivelului de implicare a comunităților locale (conștientizare, instruire, pregătire, reconversie etc.)

2.3 Domeniul Social

- Creșterea standardului de viață al populației
- Gestionarea eficientă a forței de muncă din județ
- Asigurarea accesului la asistență medicală și de sănătate pentru toți cetățenii județului
- Asigurarea accesului la educație pentru toți locuitorii județului
- Conservarea și promovarea patrimoniului cultural și păstrarea identității comunităților etnice
- Combaterea marginalizării sociale
- Egalitatea de șanse

3. Măsurile de întărire a capacității instituționale

Într-un interval de timp rezonabil, este recomandabil ca toate instituțiile publice din județ, în calitate de potențiali solicitanți de fonduri (comunitare, naționale sau alte tipuri de finanțări), să își înființeze compartimente specializate pentru elaborarea și implementarea de proiecte. În structura acestor compartimente vor fi atrași specialiști din toate domeniile de potențial implicate în atragerea de fonduri (ingineri, economiști, juriști, sociologi, traducători etc.).

Se va exercita o activitate de lobby permanentă pe relația cu factorii politici decizionali, pentru îmbunătățirea condițiilor de lucru și a celor salariale, care să crească nivelul de motivare a specialiștilor deja existenți în sistem și să atragă resurse umane cu un înalt nivel de competență.

Fiecare instituție publică își va prevedea un plan coerent de pregătire continuă a resursei umane atât prin programele naționale existente, cât și prin proiecte înaintate în cadrul programelor operaționale sectoriale pentru dezvoltarea capacității administrative și de resurse umane.

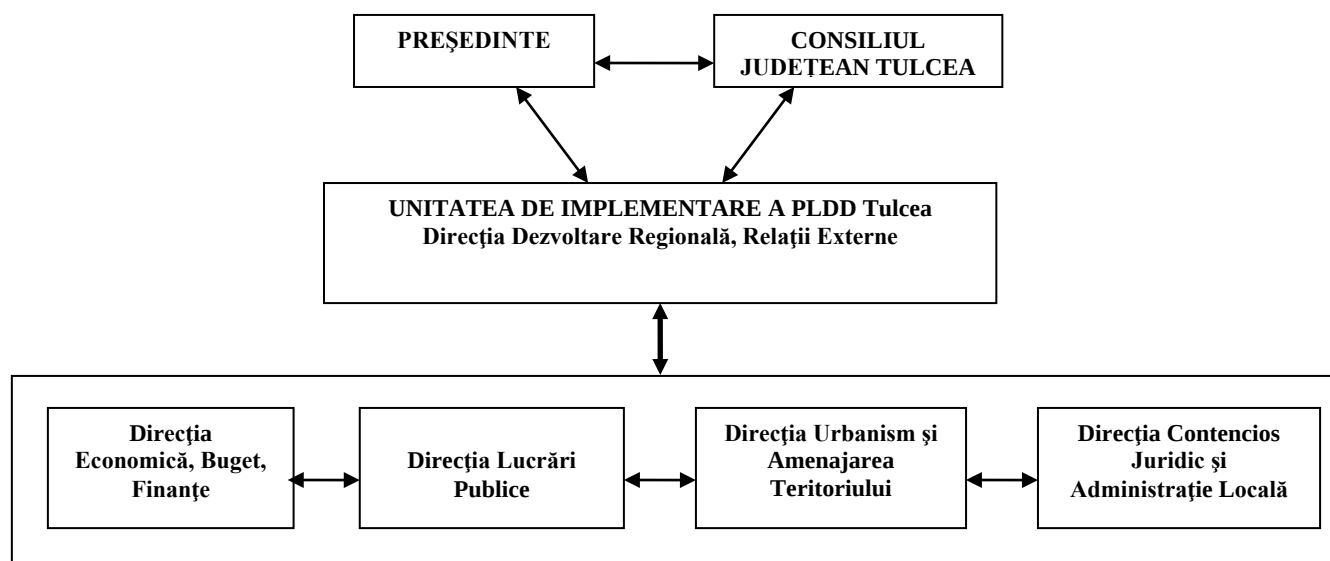
Pentru asigurarea reușitei atingerii obiectivelor stabilite prin Planul Local de Dezvoltare Durabilă al județului Tulcea, va fi stabilit un parteneriat între instituțiile publice, mediul de afaceri și cel academic, precum și cu reprezentanții societății civile. În acest cadru vor fi efectuate evaluările necesare și corecțiile aferente la intervale de 2 ani pentru actualizarea PLA.

4. Structurile instituționale de monitorizare și evaluare

Structura sistemului de monitorizare și evaluare pentru implementarea Planului Local de Acțiune în județul Tulcea:

Ca instrument de măsurare și evaluare a procesului de implementare a Strategiei de Dezvoltare Durabilă și a Planului Local de Acțiune, această structură va utiliza un set de indicatori construit astfel încât să asigure atingerea următoarelor obiective:

- A. Evaluarea corectă a durabilității sistemului socio-economic din județul Tulcea.**
- B. Măsurarea performanțelor privind atingerea obiectivelor stabilite în cadrul Strategiei Locale de Dezvoltare Durabilă și implementarea Planului Local de Acțiune.**
- C. Corelarea și adaptarea continuă a politicilor la nivel local cu componentele Agendei Locale 21 (obiective, politici, acțiuni) precum și cu documentele adoptate la nivel internațional.**

5. Proiecția financiară

În baza evaluării efortului financiar necesar pentru susținerea proiectelor prioritare stabilite în Planul Local de Acțiune, va fi stabilită o proiecție a contribuției financiare proprii a Consiliului Județean Tulcea pe următorii 5 ani. Va fi asigurată o corelare

judicioasă a efortului investițional necesar cu resursele financiare provenite din venituri proprii, la care se va adăuga aportul de capital atras (împrumuturi) respectând atât nivelul de îndatorare stabilit prin lege, cât și capacitatea reală de rambursare a creditelor

SITUAȚIA

**proiectelor, programelor și acțiunilor internaționale finanțate din bugetul
Consiliului Județean Tulcea pe anul 2007 și estimări 2008 - 2011**

Mii RON

Nr. Crt.	Explicații	Program				
		2007	2008	2009	2010	2011
	PROIECTE - PROGRAME TOTAL, din care:	1130,00	8692,00	7092,00	6382,00	6382,00
1.	Programul EUODYSEE	40,00	40,00	40,00	40,00	40,00
2.	Programul CENTURIO	30,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Contribuție convenție Consiliul Județean Tulcea - AJDT	36,00	42,00	42,00	42,00	42,00
4.	Cofinanțare proiect "Reabilitare termica Centrul Speranța"	34,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Cofinanțare program de reabilitare alimentare cu apă la sate (Solel - Boneh)	400,00	100,00	0,00	0,00	0,00
6.	Cofinanțare proiect "Consolidarea managementului local in domeniul protecției mediului in jud. Tulcea, in scopul promovării dezvoltării durabile"	20,00	20,00	0,00	0,00	0,00
7.	Cofinanțare proiect Colectare PET	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Cofinanțare proiect "Reabilitare, reconstruire a cinci unități școlare din județul Tulcea, afectate de inundații în anul 2005"	50,00	10,00	0,00	0,00	0,00
9.	Cofinanțare proiect "Centrul Eco-Turistic Delta Dunării"	170,00	2000,00	300,00	0,00	0,00
10.	Cofinanțare proiect "Dezvoltarea turismului durabil în ariile protejate Natura 2000 - Strategia de turism DD"	10,00	30,00	0,00	0,00	0,00
11.	Cofinanțare proiect "Punerea in valoare a triumphiului mănăstirilor tucene si a bazilicii paleocreștine de la Niculițel prin îmbunătățirea infrastructurilor de acces și de mediu"	30,00	1600,00	1000,00	0,00	0,00

12.	Cofinanțare proiect "Modernizarea infrastructurii de acces către zona turistică Murighiol - Uzlina - Dunavăț - Lacul Razim"	30,00	1600,00	1000,00	0,00	0,00
13.	Cofinanțare proiect "Meșteșugurile - puncte de legătura între sud și nord, trecut și viitor"	30,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.	Cofinanțare proiect "Șanse egale pentru copii"	30,00	30,00	0,00	0,00	0,00
15.	Cofinanțare proiect "Delta Dunării în Europa"	29,20	150,00	0,00	0,00	0,00
16.	Cofinanțare proiect "ARHETUR - Acces la arheologie"	14,00	0,00	0,00	0,00	0,00
17.	Cofinanțări proiecte Fonduri structurale și de coeziune	0,00	2000,00	4000,00	6000,00	6000,00
18.	Cofinanțare proiect "Centrala comuna de rezervare"	105,00	120,00	0,00	0,00	0,00
19.	Cofinanțare proiect "Noi măsuri pentru ridicarea standardului de viață în rândul romilor"	2,30	0,00	0,00	0,00	0,00
20.	Cofinanțare proiect "Îmbunătățirea sistemului de gestiune a deșeurilor menajere în orașul Macin și în comunele partenere din jud. Tulcea"	36,80	300,00	10,00	0,00	0,00
21.	Cofinanțare PHARE 2004 - 2006 România - Ucraina	0,00	500,00	500,00	0,00	0,00
22.	Alte proiecte - cofinanțări	32,70	150,00	200,00	300,00	300,00

6. Proiecte identificate:

Nr. crt.	Titlul Proiectului	Finanțare	Obiective specifice	Valoare estimativa proiect mii EUR	Perioada de timp	Instituțiile/ Departamentele responsabile	Parteneriat	Monitorizare și evaluare
DOMENIUL ECONOMIC								
1.	Modernizare Aerogară și separare fluxuri pasageri Aeroport „Delta Dunării” Tulcea	POR, Axa 2 sau parteneria t public-privat	Îmbunătățirea facilităților de transport aerian în conformitate cu standardele internaționale pentru transportul aerian de calatori	6.500	2008-2009	Consiliul Județean Tulcea	Aeroportul „Delta Dunării” Tulcea	Consiliul Județean Tulcea
2.	Modernizare a infrastructurii de acces către zona turistică Murighiol-Uzlina-Dunavăț-Lacul Razim	POR, Axa 2	Dezvoltarea turismului durabil și a mediului de afaceri în zona de Sud-Est a județului Tulcea, prin îmbunătățirea accesibilității regionale spre zona Delta Dunării	23.000	2008-2010	Consiliul Județean Tulcea	Consiliile Locale Tulcea, Murighiol, Beștepe, Mahmudia și Nufăru	Consiliul Județean Tulcea
3.	Valorificarea turistică a mănăstirilor tucene prin îmbunătățire a infrastructurii de acces și de mediu	POR, Axa 2	Dezvoltarea turismului durabil și a mediului de afaceri în zona de nord a județului Tulcea, prin îmbunătățirea accesibilității regionale spre zona mănăstirilor nord-dobrogene	23.000	2008-2010	Consiliul Județean Tulcea	Consiliile Locale Tulcea, Frecăței, Niculițel	Consiliul Județean Tulcea

4.	Reabilitarea Drumului Județean Tulcea – Agighiol - Sarichioi – Enisala – Jurilovca – Două Cantoane (DJ 222) și conectarea lui la DN 22 prin Babadag - Enisala (DJ 223A)	POR, Axa 2	Conectarea zonei de interes turistic „Complex lagunar Razelm” cu E 87, Municipiul Tulcea și Delta Dunării	30.000	2009-2011	Consiliul Județean Tulcea	Consiliile Locale Tulcea, Agighiol, Sarichioi, Jurilovca și Babadag	Consiliul Județean Tulcea
5.	Reabilitarea și modernizare a Drumului Județean DJ 222 C Agighiol – Murighiol	POR, Axa 2	Conectarea zonelor de interes turistic „Complex lagunar Razelm” și zona turistică „Murighiol – Dunavăț”	12.500	2010-2013	Consiliul Județean Tulcea	Consiliile Locale Agighiol, Valea Nucarilor și Murighiol	Consiliul Județean Tulcea
6.	Modernizare a infrastructurii portuare pentru turism în Sulina	POR, Axa 2	Crearea structurilor de agrement turistic în vederea creșterii numărului de turiști, încurajării și dezvoltării activităților turistice și de recreere și a duratei sejurului în Delta Dunării	10.000	2009-2012	Consiliul Județean Tulcea	Consiliul Local al orașului Sulina	Consiliul Județean Tulcea

7.	Centru de Cercetare – Dezvoltare și transfer de Know – How în turism – Tulcea	POR, Axa 4	Crearea unui cadru pentru cercetare – dezvoltare și schimb de experiență pentru sprijinirea mediului de afaceri din turism	2.500	2009-2012	Consiliul Județean Tulcea	Consiliul Local Tulcea, Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Tulcea	Consiliul Județean Tulcea
8.	Restaurarea centrului istoric Sulina și introducerea în circuitul turistic a patrimoniului cultural local	POR, Axa 5	Creșterea importanței turismului și culturii, ca factori care stimulează creșterea economică a regiunii	20.000	2008-2013	Consiliul Județean Tulcea	Consiliul Local al orașului Sulina, Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național	Consiliul Județean Tulcea
9.	Amenajarea circuitelor turistice din Delta Dunării	POR, Axa 5	Valorificarea resurselor naturale în scop turistic prin îmbunătățirea infrastructurii regionale de turism în vederea creșterii activității turistice, și, implicit, creșterea eficienței economice a zonei, prin mărirea potențialului turistic	5.000	2008-2011	Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării	Consiliul Județean Tulcea, Consilii Locale	A.R.B.D.D. și Consiliul Județean Tulcea

10.	Amenajarea plajei Sulina	POR, Axa 5	Creșterea duratei sejurului turistic în zona Delta Dunării – Marea Neagră; asigurarea condițiilor necesare practicării turismului helio-marin în zona de interferență Delta Dunării – Marea Neagră	7.000	2008-2010	Consiliul Județean Tulcea	Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării, Consiliul Local Sulina	Consiliul Județean Tulcea
11.	Centru de activități sportive și de agrement „Ivan Patzaichin”	POR, Axa 5	Creșterea duratei sejurului turistic în zona Delta Dunării – Marea Neagră; extinderea sezonului turistic; crearea unei noi facilități de petrecere a timpului liber	12.000	2009-2012	Consiliul Județean Tulcea	Consiliul Local al Crișan	Consiliul Județean Tulcea
12.	Amenajarea mini-porturilor turistice Sf. Gheorghe, Murighiol, Sarichioi	POR, Axa 5 / POS transport	Crearea structurilor de agrement turistic în vederea creșterii numărului de turiști, încurajării și dezvoltării activităților turistice și de recreere și a duratei sejurului în Delta Dunării	25.000	2008-2012	Consiliul Județean Tulcea	Consiliile Locale Sf. Gheorghe, Murighiol, Sarichioi	Consiliul Județean Tulcea

13.	Amenajarea rețea de foișoare turistice de observare în localități din Delta Dunării	POR, Axa 5	Crearea structurilor de agrement turistic în vederea creșterii numărului de turiști, încurajării și dezvoltării activităților turistice și de recreere și a duratei sejurului în Delta Dunării	3.000	2008-2012	Consiliul Județean Tulcea	ARBDD și Consiliile Locale Murighiol, Crișan, CA Rosetti și Maliuc	Consiliul Județean Tulcea
14.	Rețea de centre de informare turistică Tulcea – Constanța (în localitățile Tulcea, Sarichioi și Murighiol)	POR, Axa 5	Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterea calității serviciilor turistice	2.000	2008-2010	Consiliul Județean Tulcea	ARBDD și Consiliile Locale Tulcea, Sarichioi și Murighiol	Consiliul Județean Tulcea
15.	Amenajarea bazei de agrement Tudor Vladimirescu Tulcea	POR, Axa 5	Creșterea calității serviciilor turistice de agrement în Tulcea – poarta de intrare a turiștilor în Delta Dunării; Crearea unei noi facilități de petrecere a timpului liber pentru turiști și localnici	7.000	2009-2010	Consiliul Local Tulcea	Consiliul Județean Tulcea	Consiliul Local Tulcea, Consiliul Județean Tulcea

	DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI							
1.	Sistem de colectare selectivă, transport și procesare a deșeurilor din municipiul Tulcea	Fondul de mediu	Realizarea infrastructurii pentru colectarea selectivă și procesarea deșeurilor	20.000	2008-2010	Consiliul Județean Tulcea	-	Consiliul Județean Tulcea
2.	Sistem de colectare selectivă, transport și procesare a deșeurilor din Delta Dunării	Fondul de mediu	Realizarea infrastructurii pentru colectarea selectivă și procesarea deșeurilor.	5.000	2008-2009	Consiliul Județean Tulcea ARBDD Tulcea	-	Consiliul Județean Tulcea ARBDD Tulcea
3.	Îmbunătățire a sistemului de gestionare a deșeurilor menajere din orașul Măcin și comunele partenere	PHARE CES 2005	Realizarea infrastructurii pentru colectarea selectivă și procesarea deșeurilor.	1.000	2008-2009	Consiliul Local Măcin	-	Consiliul Local Măcin
4.	Management ul integrat al deșeurilor din Rezervația Biosferei Transfrontier ă Delta Dunării România/Ucr aina	Buget național	Realizarea infrastructurii pentru colectarea selectivă și procesarea deșeurilor.	4.500	2009-2010	Consiliul Județean Tulcea Administrația Regiunii Odesa ARBDD Tulcea ARBD Vilkovo	Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile	Consiliul Județean Tulcea ARBDD Tulcea
5.	Reconstrucți a ecologică a Lacului Ciuperca	Fonduri AFM și bugetul local	Asigurarea condițiilor optime de calitate a aerului și apei pentru populația municipiului (Platforma Tulcea Vest) și a județului Tulcea.	4.000	2008-2009	Consiliul Local Tulcea	-	Consiliul Local Tulcea

6.	Ecologizarea zonei de exploatare a nisipurilor de la Caraorman, din Delta Dunării	BIRD	Ecologizarea exploatărilor miniere închise (Somova, Altân Tepe, Caraorman, Baia)	400	2008-2009	Ministerul Economiei Direcția Minieră Dobrogea	Consiliul Județean Tulcea ARBDD Tulcea	Consiliul Județean Tulcea ARBDD Tulcea
7.	Reactualizarea Planului de Amenajare a Teritoriului (PAT) al județului Tulcea	Buget național	Elaborarea „hărții ecologice” a județului Tulcea	200	2008-2009	Consiliul Județean Tulcea	ARBDD Tulcea	Consiliul Județean Tulcea ARBDD Tulcea
8.	Reactualizarea Planului Zonal de Amenajarea Teritoriului (PATZ) pentru RBDD	Buget național	Elaborarea „hărții ecologice” a județului Tulcea	200	2008-2009	Ministerul Transporturilor și Lucrărilor Publice ARBDD Tulcea	Consiliul Județean Tulcea	
9.	Reconstrucție ecologică în amenajarea agricolă Dunavăț-Murighiol	Buget național	Plan Master – Suport pentru dezvoltare durabilă în Rezervația Biosferei Delta Dunării	4.200	2008-2009	ARBDD Tulcea	Consiliul Județean Tulcea Consiliul Local Murighiol	ARBDD Tulcea Consiliul Local Murighiol
10.	Reconstrucție ecologică în Amenajarea Piscicolă Murighiol (lacul Murighiol)	Buget național	Plan Master – Suport pentru dezvoltare durabilă în Rezervația Biosferei Delta Dunării	2.000	2008-2009	ARBDD Tulcea	Consiliul Județean Tulcea Consiliul Local Murighiol	ARBDD Tulcea Consiliul Local Murighiol
11.	Reconstrucție ecologică a amenajării agricole Sulina	Buget național	Plan Master – Suport pentru dezvoltare durabilă în Rezervația Biosferei Delta Dunării	2.200	2009	ARBDD Tulcea	Consiliul Județean Tulcea Consiliul Local Sulina	ARBDD Tulcea Consiliul Sulina

12.	Centru de informare ecologică în Sf. Gheorghe	Buget național	Dezvoltarea infrastructurii pentru îmbunătățirea posibilităților de educație și conștientizare ecologică și pentru creșterea nivelului de implicare a populației locale	300	2008-2009	ARBDD Tulcea	Consiliul Local Sf. Gheorghe	ARBDD Tulcea Consiliul Local Sf. Gheorghe
13.	Centru de informare ecologică în Chilia Veche	Buget național	Dezvoltarea infrastructurii pentru îmbunătățirea posibilităților de educație și conștientizare ecologică și pentru creșterea nivelului de implicare a populației locale	400	2008-2009	ARBDD Tulcea	Consiliul Local Chilia Veche	ARBDD Tulcea Consiliul Local Chilia Veche
14.	Centru de informare și educare ecologică în Murighiol	Buget național	Dezvoltarea infrastructurii pentru îmbunătățirea posibilităților de educație și conștientizare ecologică și pentru creșterea nivelului de implicare a populației locale	300	2008-2009	ARBDD Tulcea	Consiliul Local Murighiol	ARBDD Tulcea Consiliul Local Murighiol

15.	Modernizare a rețelei de canalizare și stație de epurare a apelor uzate în municipiul Tulcea	Fonduri structurale	Asigurarea condițiilor optime de calitate a aerului și apei pentru populația municipiului (Platforma Tulcea Vest) și a județului Tulcea.	100.000	2008-2010	Consiliul Local Tulcea	Ministerul Transporturilor și Lucrărilor Publice	Consiliul Local Tulcea
16.	Modernizare a rețelei de canalizare și stație de epurare a apelor uzate în orașul Sulina	Fondul de mediu	Asigurarea condițiilor optime de calitate a aerului și apei pentru populația municipiului (Platforma Tulcea Vest) și a județului Tulcea.	10.000	2008-2009	Consiliul Local Sulina	Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile	Consiliul Local Sulina
17.	Elaborarea programului de modernizare a sistemului de monitorizare a calității aerului și apei și de avertizare în cazuri unor poluări accidentale	Buget național	Asigurarea condițiilor optime de calitate a aerului și apei pentru populația municipiului (Platforma Tulcea -Vest) și a județului Tulcea.	5.000	2008-2009	Agencia de Protecția Mediului Tulcea ARBDD Tulcea	Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile	Agencia Regională pentru Protecția Mediului Galați

18.	Elaborarea planului de dezvoltare a utilizării energiilor neconvenționale în județul Tulcea, inclusiv a energiei eoliene, armonizat cu obiectivele de conservare a diversității biologice	Buget național	Dezvoltarea utilizării energiei neconvenționale inclusiv a energiei eoliene, armonizată cu obiectivele de conservare a diversității biologice.	1.000	2008	Ministerul Economiei și Finanțelor	Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile	Consiliul Județean Tulcea ARBDD Tulcea
19.	Studiu privind potențialul de energie eoliană în Euroregiunea Dunărea de Jos	Buget național	Dezvoltarea utilizării energiei neconvenționale inclusiv a energiei eoliene, armonizată cu obiectivele de conservare a diversității biologice.	1.000	2008	Consiliul Județean Tulcea Administrația Regiunii Odesa	Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile	Consiliul Județean Tulcea
20.	Elaborarea strategiei de dezvoltare a sistemelor de irigații în județul Tulcea	Buget național	Utilizarea durabilă a resurselor de apă pentru irigații	1.000	2008	Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale	Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile	Consiliul Județean Tulcea
21.	Lucrări de împădurire a zonelor defrișate din Delta Dunării	Buget național	Extinderea suprafețelor împădurite, în special pe terenurile degradate și pe terenurile defrișate	400	2008-2009	ARBDD Tulcea	Direcția Silvică Tulcea	ARBDD Tulcea

22.	Lucrări de prevenire a inundațiilor în localitățile situate pe brațul Chilia al Dunării	Buget național	Dezvoltarea infrastructurii pentru combaterea efectelor inundațiilor, a altor fenomene naturale și pentru acțiune eficientă în situații de urgență.	2.700	2008-2010	Consiliul Județean Tulcea Administrația Regiunii Odesa	Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile Administrația Națională „Apele Române”	Consiliul Județean Tulcea
23.	Unitate de intervenție rapidă în cazul unor poluări accidentale a Dunării și Deltei Dunării	Buget național	Dezvoltarea infrastructurii pentru combaterea efectelor inundațiilor, a altor fenomene naturale și pentru acțiune eficientă în situații de urgență.	2.100	2009-2010	Consiliul Județean Tulcea Administrația Regiunii Odesa	Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile Administrația Națională „Apele Române” ARBDD Tulcea	Consiliul Județean Tulcea
DOMENIUL SOCIAL								
1.	Reabilitarea Spitalului Județean Tulcea și a Ambulatoriului de specialitate	POR, Axa 3	Creșterea competenței și calității actului medical	7.000	2007-2008	Consiliul Județean Tulcea	Spitalul Județean Tulcea	Consiliul Județean Tulcea
2.	Reabilitarea Ambulatoriului Spitalului Măcin	POR, Axa 3	Creșterea competenței și calității actului medical Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii sanitare, în special în mediul rural, în paralel cu creșterea calității și diversității serv. med.	1.900	2007-2008	Consiliul Local Măcin	Consiliul Local Măcin Spiralul Măcin	Consiliul Local Măcin

3.	Reabilitare Ambulatoriu de specialitate Isaccea	POR, Axa 3	Creșterea competenței și calității actului medical Dezvoltarea si modernizarea infrastructurii sanitare, in special in mediul rural, in paralel cu creșterea calității si diversității serviciilor medicale	500	2009-2010	Consiliul Local Isaccea		Consiliul Local Isaccea
4.	Îmbunătățire a dotării cu echipamente a bazelor operaționale pentru intervenții în situații de urgență. Proiect regional în care consiliile județene vor fi partenere pentru toate cele 6 județe din Regiunea Sud-Est	POR, Axa 3	Îmbunătățirea gestionării situațiilor de urgență pe raza teritoriului județului Tulcea, in special în Delta Dunării	3.500	2008-2009	Consiliul Județean Tulcea	Consiliile Județene din Regiunea Sud-Est	Consiliul Județean Tulcea
5.	Centru de Sănătate Sulina	POR, Axa 3	Creșterea competenței și calității actului medical Dezvoltarea si modernizarea infrastructurii sanitare, in special in mediul rural, in paralel cu creșterea calității si diversității serv. med.	4.000	2010-2012	Consiliul Județean Tulcea Consiliul Local Sulina	Consiliul Județean Tulcea Consiliul Local Sulina	Consiliul Județean Tulcea Consiliul Local Sulina

6.	Serviciul de ambulanță al județului Tulcea	POR, Axa 3	Îmbunătățirea si/sau înființarea unor servicii medicale si de sănătate deficitare	3.500	2007-2008	Consiliul Județean Tulcea		Consiliul Județean Tulcea
7.	Modernizare internate Seminar Teologic Ortodox Tulcea și Grup Școlar Industrie Alimentară	POR, Axa 3	Reabilitarea și modernizare a infrastructurii școlilor si procurarea de echipamente necesare	800	2007-2008	Consiliul Local Tulcea	Inspectorat ul Școlar Județean	Consiliul Local Tulcea
8.	Extindere/realizare și dotare Grădinița 3 Tulcea	POR, Axa 3	Reabilitarea și modernizare a infrastructurii si procurarea de echipamente necesare	500	2007-2008	Consiliul Local Tulcea		Consiliul Local Tulcea
9.	Campusuri educaționale Colegiul Agricol N. Corlățeanu și Grup Școlar Topolog, județul Tulcea	POR, Axa 3	Dezvoltarea unui sistem care sa asigure accesul egal la educație Reducerea ratei abandonului școlar si a analfabetismului	1.800	2008-2009	Consiliul Local Tulcea Consiliul Local Topolog	Consiliul Local Tulcea Consiliul Local Topolog	Consiliul Local Tulcea Consiliul Local Topolog

10.	Modernizare sisteme de încălzire școli Somova, Beidaud, Ciucurova, Cataloi, Horia, I.C. Brătianu, Luncavița, Mihai Bravu, Niculițel, Greci	POR, Axa 3	Reabilitarea și modernizare a infrastructurii școlilor si procurarea de echipamente necesare	1.000	2007-2008	Autorități publice locale	Autorități publice locale	Autorități publice locale
11.	"Europolis" - Restaurarea și punerea în valoare a Cimitirului Britanic din Sulina	POR, Axa 5	Diversificarea ofertei culturale, interdisciplinari tatea acțiunilor culturale, racordarea la standardele și direcțiile de evoluție ale culturii europene si mondiale	250	2009-2010	Consiliul Local Sulina	Consiliul Județean Tulcea	Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național
12.	Reabilitarea lăcașelor de cult ale etniei lipovenești din zona Slava Rusă	POR, Axa 5	Punerea în valoare a unui patrimoniu cultural divers cu elemente unice in tara a unor tradiții culturale si populare bine păstrate si perpetuate	800	2010-2011	Consiliul Județean Tulcea	Consiliul Local	Consiliul Județean Tulcea

13.	Centrul internațional de Artă Sulina – în clădirea de patrimoniu a fostei Școli de Artă și Meserii construită de către CED	POR, Axa 5	Potențial deosebit de valorificare a monumentelor istorice Diversificarea ofertei culturale, interdisciplinari tatea acțiunilor culturale, racordarea la standardele si direcțiile de evoluție ale culturii europene si mondiale	1.000	2008-2009	Consiliul Local Sulina		Consiliul Local Sulina
14.	Arhetur – Acces la Arheologie (Programul de Vecinătate România-Ucraina 2005)	PHARE	Eficientizarea procesului de gestionare a informației privind patrimoniului arheologic al regiunilor Tulcea și Odesa Punerea în valoare a siturilor arheologice din cele două regiuni Creșterea accesului la cultură al elevilor din cele două regiuni	43	2007-2008	Consiliul Județean Tulcea ICEM Tulcea Institutul de Arheologie Odesa Academia Națională de Științe a Ucrainei Agenția Regională Pentru Cooperare Transfrontalieră a Euroregiunii Dunărea de Jos	Consiliul Județean Tulcea ICEM Tulcea Institutul de Arheologie Odesa Academia Națională de Științe a Ucrainei Agenția Regională Pentru Cooperare Transfrontalieră a Euroregiunii Dunărea de Jos	Biroul Regional pentru Cooperare Transfrontalieră România-Ucraina
15.	Cercetări Arheologice și Prospekțiuni prin Mijloace Optoelectronice - CARPO	ANCS	Prospekțiuni prin mijloace optoelectronice în microzona arheologica Luncavița	29	2007-2009	ICEM Tulcea MNIR București INOE București	ICEM Tulcea MNIR București INOE București	ANCS

16.	Centrul de tip Respire Care pentru persoanele adulte aflate în dificultate	POR, Axa 3	Îmbunătățirea și diversificarea serviciilor de asistență socială și protecție pentru persoanele și familiile al căror trai zilnic nu poate fi susținut prin propriile mijloace, capacități și drepturi.	350	2008-2009	Consiliul Județean Tulcea	Consiliul Județean Tulcea DGASPC Tulcea	Consiliul Județean Tulcea
17.	Centru de zi Tulcea	POR, Axa 3	Dezvoltarea si diversificarea modalităților de intervenție in vederea prevenirii abandonului si a reducerii numărului de copii instituționalizați	380	2008-2009	Consiliul Județean Tulcea		Consiliul Județean Tulcea
18.	Reamenajare a/modernizarea Centru de Recuperare – CRNN Horia	POR, Axa 3	Creșterea si dezvoltarea serviciilor specializate si practicilor integrative pentru copii cu nevoi speciale sau a tinerilor instituționalizați in vârstă de 18 ani in vederea îmbunătățirii șanselor acestora la educație si integrare socială	500	2007-2008	Consiliul Județean Tulcea DGASPC Tulcea	Consiliul Județean Tulcea DGASPC Tulcea	Consiliul Județean Tulcea DGASPC Tulcea

19.	Reabilitare termică, renovarea Centrului de bătrâni Sulina	POR, Axa 3	Îmbunătățirea și diversificarea serviciilor de asistență socială și protecție pentru persoanele și familiile al căror trai zilnic nu poate fi susținut prin propriile mijloace, capacități și drepturi	450	2007-2008	Consiliul Județean Tulcea Consiliul Local Sulina	Consiliul Județean Tulcea Consiliul Local Sulina	Consiliul Județean Tulcea Consiliul Local Sulina
20.	Reabilitarea Centrului de Zi Mahmudia	POR, Axa 3	Dezvoltarea și diversificarea modalităților de intervenție în vederea prevenirii abandonului și a reducerii numărului de copii instituționalizați	500	2009-2010	Consiliul Județean Tulcea Consiliul Local Mahmudia	Consiliul Județean Tulcea Consiliul Local Mahmudia	Consiliul Județean Tulcea Consiliul Local Mahmudia
21.	Consolidarea, restaurarea, amenajarea și dotarea a două corpuri de clădire ale Muzeului de Artă Tulcea	POR, Axa 5	Consolidarea, restaurarea, protecția și conservarea clădirii Muzeului de Artă, aflat pe lista Monumentelor Istorice, dotarea Muzeului cu echipamente performante necesare zonelor de expunere și depozitelor unde se află colecțiile muzeale	7.000	2008-2012	Consiliul Județean Tulcea	Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, Consiliul Local Tulcea	Consiliul Județean Tulcea

22.	Restaurarea, amenajarea, echiparea și îmbunătățirea a căilor de acces a Salbei de Cetății Nord Dobrogene (Cetatea Enisala, Argamum, Halmyris, Noviodunum, Dinogetia)	POR, Axa 5	Îmbunătățirea ofertei turistice a județului Tulcea Creșterea gradului de vizitare a cetăților nord-dobrogene Enisala, Argamum, Halmyris, Noviodunum, Dinogetia	5.000	2009-2013	Consiliul Județean Tulcea	Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Consiliile Locale Murighiol, Sarichioi, Isaccea, Văcăreni și Jurilovca	Consiliul Județean Tulcea
23.	Reamenajare a Caselor Memoriale Panait Cerna, George Georgescu și Alexandru Ciucurencu	POR, Axa 5	Îmbunătățirea ofertei turistice a județului Tulcea	500	2009-2011	Consiliul Județean Tulcea	Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Consiliile Locale Cerna, Sulina, Tulcea	Consiliul Județean Tulcea

III. PORTOFOLIUL DE PROIECTE PRIORITARE

III.2. DOMENIUL ECONOMIC

Proiect 1. Modernizare Aerogară și separare fluxuri pasageri Aeroport „Delta Dunării” Tulcea

Obiectiv general

Îmbunătățirea și dezvoltarea rețelei de transport a județului Tulcea

Obiectiv specific

Îmbunătățirea facilităților de transport aerian pentru turiștii Deltei Dunării în conformitate cu standardele internaționale pentru transportul aerian de calatori.

Valoarea totală a proiectului

Valoarea totală estimată: 6.500.000 EUR

Durata proiectului: 2008-2009

Scurtă descriere a proiectului

Delta Dunării constituie un obiectiv turistic complex cu o valoare naturală ridicată. Ca localizare geografică este situată la distanță de aproximativ 300 km de București și aproximativ 1000 km de orașele din vestul României. În ceea ce privește turismul internațional, în ultima perioadă se înregistrează o creștere permanentă și rapidă a numărului de turiști străini care au ca destinație principală Delta Dunării. Totodată s-a dezvoltat foarte mult turismul de croazieră pe Dunăre având ca punct final al călătoriei orașul Sulina.

Grupurile țintă ale proiectului sunt reprezentate de turiștii romani și străini care au ca destinație locații turistice din regiunea Sud-Est, populația din regiune. Începând cu anul 2006, se înregistrează cereri pentru curse charter din partea turiștilor de croazieră care odată ajunși în Tulcea doresc să se întoarcă acasă pe calea aerului. În aceste condiții, modernizarea aeroportului Delta Dunării reprezintă o condiție de strictă necesitate în vederea facilitării accesului unui

număr mai mare de turiști în regiune, în condiții de siguranță și confort.

Modernizarea Aerogării și separarea fluxurilor de pasageri se încadrează în Programul de modernizare a Aeroportului Delta Dunării, program prevăzut a se desfășura pe trei direcții distincte (Modernizare Aerogara și separare fluxuri pasageri, Modernizare balizaj luminos Aeroport Tulcea - Etapa II și Extindere platforma staționare aeronave).

Principalele activități din proiect:

- Construcție aerogara, suprafața construită 2330 mp, arie desfășurată 4150 mp;
- Separarea fluxului de plecări de cel de sosiri;
- Separare flux plecare extra și intra Schengen, Tulcea reprezentând, din anul 2007, granița estică a Uniunii Europene.

Rezultate așteptate

Economisirea timpului de călătorie, sporirea confortului, siguranței și a mobilității turiștilor și populației locale, creșterea numărului de turiști, atragerea de investiții în zonă.

Proiect 2. Modernizarea infrastructurii de acces către zona turistică Murighiol-Uzlina-Dunavăț-Lacul Razim

Obiectiv general

Îmbunătățirea și dezvoltarea rețelei de transport a județului Tulcea

Obiectiv specific

Dezvoltarea turismului durabil și a mediului de afaceri în zona de Sud-Est a județului Tulcea, prin îmbunătățirea accesibilității regionale spre zona Delta Dunării

Valoarea totală a proiectului: aprox. 23.000.000 Euro

- alte lucrări specifice drumurilor;

Durata proiectului: 2008 – 2010

Scurtă descriere a proiectului

Actualmente, valorificarea turistică a patrimoniului natural al zonei Murighiol – Uzlina – Dunavăț – Lacul Razim este mult sub potențialul său economic. Îmbunătățirea accesului spre zona de interes turistic creează premisele dezvoltării durabile, prin creșterea activității turistice, cu toate aspectele ce derivă din aceasta – creșterea semnificativă a numărului de turiști, creșterea de venituri la bugetele locale, crearea de noi locuri de muncă, dezvoltarea IMM-urilor locale, rezolvarea unor probleme specifice de protecția mediului.

Activitățile cuprinse în proiect sunt:

- 1) Modernizarea infrastructurii rutiere a drumurilor incluse în traseu;
- 2) Refacerea mediului înconjurător aferent infrastructurii rutiere;
- 3) Acțiuni de vizibilitate și informare;
- 4) Managementul proiectului.

Lucrările constă în reabilitarea și modernizarea amprizei drumurilor județene, atât în plan longitudinal cât și transversal, precum și amenajarea zonelor de siguranță de o parte și de cealaltă a amprizei drumurilor, la standarde de calitate la următoarele drumuri județene:

- DJ 222C: tronson Tulcea - Murighiol;
- DJ 229K: DJ 229C – Mahmudia;
- DJ 229 L: Murighiol – Dunavățu de Jos;
- DJ 229M: Murighiol – Debarcader Murighiol.

Traseul proiectat se suprapune în întregime pe traseele existente ale fiecărui tronson de drum județean menționat mai sus, cu excepția micilor dezaxări provenite din amenajarea curbilor, fără a afecta diverse proprietăți sau a fi necesare exproprieri sau demolări.

Vor fi executate următoarele lucrări:

- lucrări la terasamente;
- lucrări de suprastructură;
- lucrări de amenajare a sistemelor de scurgere și evacuare a apelor;
- realizarea trotuarelor;
- amenajare locuri de parcare laterale și racordare drumuri laterale;

Rezultate așteptate

Asigurarea unor căi de acces corespunzătoare din punct de vedere a siguranței circulației cât și modernizarea celor existente pentru circulația carosabilă, vor conduce la creșterea gradului de satisfacție al turiștilor, creșterea gradului de confort al circulației, scăderea consumului de combustibil pe autovehicul cu implicații pozitive asupra mediului.

Proiect 3. Valorificarea turistică a mănăstirilor tulcene prin îmbunătățirea infrastructurii de acces și de mediu

Obiectiv general

Îmbunătățirea și dezvoltarea rețelei de transport a județului Tulcea

Obiectiv specific

Dezvoltarea turismului durabil și a mediului de afaceri în zona de nord a județului Tulcea, prin îmbunătățirea accesibilității regionale spre zona mănăstirilor nord-dobrogene.

Valoarea totală a proiectului: aprox. 23.000.000 Euro

Durata proiectului: 2008 – 2010

Scurtă descriere a proiectului

Necesitatea proiectului a apărut din având în vedere valoarea deosebită a obiectivelor din patrimoniul cultural religios, pe întreg arealul nord-dobrogean. Zona, ce cuprinde obiectivele mai sus menționate, are valențe excepționale de cadru natural și construit și este integrată într-un context de mare interes (proximitatea Deltei Dunării, litoralul Mării Negre, Parcul Național Munții Măcinului, vestigii arheologice de importanță națională, legiferată).

Poziționarea pe axa de legătură litoral – deltă (viitor drum expres, cu accesibilitate la aeroportul) și legătura pe direcția Tulcea – București, fac posibilă includerea zonei în circuitul turistic major, iar prin valorile peisajere și cultural – istorice poate constitui un pol de atractivitate pentru acest colț de țară și

european. Patrimoniul natural, istoric și cultural nu poate fi valorificat datorită stării precare a infrastructurii de acces către cele 5 obiective.

Activitățile cuprinse în proiect sunt:

- 1) Vizibilitate, diseminare informații
- 2) Managementul proiectului
- 3) Modernizarea infrastructurii de transport rutiere a drumurilor județene incluse în traseu

Lucrările constă în reabilitarea și modernizarea amprizei drumurilor județene din traseu, atât în plan longitudinal cât și transversal, precum și amenajarea zonelor de siguranță de o parte și de cealaltă a amprizei drumurilor, la standarde de calitate la următoarele drumuri:

- DJ229 (DN22, km.147+100-centru sat Niculițel);
- DJ229A (DN22A, km.2+020, sat Cataloi-DN22, km 153+950);
- Stradă de acces din strada Isacsei (DN22) la casa Moruzov;
- DJ229C (centru sat Niculițel - Mănăstirea Cocos, fost DC62);
- DJ229D de la km.0+000 (DN 22, Km 152+300) la km 1+720 și continuare cu modernizarea DJ229E (drumul de acces la Mănăstirea Saon);
- DJ229C (DN22 – centru sat Niculițel);
- DJ 229F (drumul de acces la Mănăstirea Celic-Dere, fost DC54).

Traseul proiectat se suprapune, în întregime, pe traseele existente ale fiecărui tronson de drum menționat mai sus, cu excepția micilor dezaxări provenite din amenajarea curbilor.

Pentru modernizarea amprizei acestor drumuri se vor realiza următoarele:

- Lucrări de terasamente;
- Lucrări de suprastructură;
- Lucrări de amenajare a sistemelor de scurgere și evacuare a apelor;
- Realizarea trotuarelor;
- Amenajarea locurilor de parcare laterale și racordarea drumurilor laterale;
- Semnalizare și marcare rutieră;
- Alte lucrări specifice drumurilor;
- Reabilitare podețe.

De asemenea se va realiza reabilitarea podului de pe DJ229A km 1+770.

Rezultate așteptate

Modernizarea la standarde europene a 38,2 Km de căi de acces, semnalizate corespunzător cu panouri indicatoare, marcaje, amenajarea intersecțiilor cu drumurile și străzile laterale, eliminarea punctelor generatoare de accidente, precum și inducerea unor influențe favorabile asupra mediului înconjurător pe drumurile din traseu.

Proiect 4. Amenajarea mini-porturilor turistice Sf. Gheorghe, Murighiol, Sarichioi

Obiectiv general

Creșterea calității serviciilor turistice de cazare și agrement în județul Tulcea

Obiectiv specific

Crearea structurilor de agrement turistic în vederea creșterii numărului de turiști, încurajării și dezvoltării activităților turistice și de recreere și a duratei sejurului în Delta Dunării

Valoarea totală a proiectului: aprox. 25.000.000 Euro

Durata proiectului: 2008-2012

Scurtă descriere a proiectului

Accesul în interiorul zonei Deltei Dunării, în scop turistic, se realizează preponderent pe calea apei, urmărindu-se dezvoltarea economică și socială a arealului ținută în armonie cu conservarea mediului natural și minimizarea impactului antropic asupra lui.

Infrastructura privată a cunoscut a dezvoltare importantă prin creșterea ofertei de cazare, atât din punct de vedere cantitativ cât și calitativ. Această dezvoltare accelerată a industriei de profil și turismului în zonă nu a fost însoțită de o creștere proporțională a calității infrastructurii de acces terestre și acvatice în principal datorită fondurilor insuficiente.

Activitățile cuprinse în cadrul proiectului vizează îmbunătățirea acestei situații prin:

- Amenajarea de bazine de acostare pentru cel puțin 20 de nave de agrement și recreere per mini-port;
- Amenajarea de cheuri de acostare pentru fiecare mini-port;
- Stații carburanți pentru alimentare cu benzină și motorină;
- Puncte de reparație, întreținere nave cu dotările necesare;
- Echipament pentru ridicare-lansare nave mici;
- Construirea de spații administrative și comerciale;
- Conectare la utilitățile aferente fiecărui mini-port;
- Utilarea cu echipamente semnalizare pe apă și pe uscat;
- Dotarea cu toalete ecologice și zone specializate pentru colectarea deșeurilor;
- Asigurarea pazei permanente și împrejmuirea suprafeței portuare.

Rezultate așteptate

Îmbunătățirea accesului spre zona de interes turistic creează premisele dezvoltării durabile, prin creșterea activității turistice, cu toate aspectele ce derivă din aceasta – creșterea semnificativă a numărului de turiști, creșterea veniturilor la bugetele locale, crearea de noi locuri de muncă, diversificarea surselor de venit pentru populația locală, dezvoltarea IMM-urilor locale, rezolvarea unor probleme specifice de protecția mediului.

Proiect 5. Centru de activități sportive și de agrement „Ivan Patzaichin”

Obiectiv general

Creșterea duratei sejurului turistic în zona Delta Dunării – Marea Neagră; extinderea sezonului turistic.

Obiectiv specific

Crearea unor noi facilități de petrecere a timpului liber

Valoarea totală a proiectului: 12.000.000 Euro

Durata proiectului: 2009-2012

Scurtă descriere a proiectului

Deși destinația Delta Dunării devine din ce în ce mai atractivă pentru turiști, totuși sejurul este unul de scurtă durată. Majoritatea zonelor de interes turistic din Delta Dunării sunt caracterizate de un grad foarte ridicat de izolare, care pe de o parte reprezintă un punct forte al acestora, iar pe de altă parte reduce mobilitatea turiștilor de la o zonă turistică la alta, accesul fiind doar pe apă. În aceste condiții, pentru a determina o creștere a perioadei sejurului turistic în aceste locații este nevoie de dezvoltarea sau crearea unor noi oferte de petrecere a timpului în zonă, alternative la turismul de peisaj sau pescuit sportiv.

Pe de altă parte se manifestă o lipsă acută de oferte de petrecere a timpului liber pentru populația locală. Peste 90% din populația adultă nu practică activități sportive. Situația este similară și în rândul copiilor și adolescenților de vârstă școlară, aceștia împărțindu-și timpul liber între televizor și computer.

Înființarea unui centru de activități sportive și de agrement într-o locație foarte pitorească (localitatea Crișan), foarte apreciată de turiști va diversifica oferta turistică din locația respectivă conducând cu siguranță la prelungirea duratei sejurului și la o diminuare a sezonality. Centrul va oferi posibilitatea de instruire în activități sportive atât a turiștilor și a populației locale adulte cât și a elevilor a căror cazare va putea fi asigurată în cadrul centrului.

De asemenea centrul se va constitui și într-o bază de pregătire și cantonament pentru sportivii de performanță în sporturi acvatice (Ivan Patzaichin, actual antrenor al echipei naționale de canotaj, fost campion național, european, mondial și olimpic, născut în satul Mila 23, Comuna Crișan, reprezintă un model de referință pentru tinerii din tinerii cu aptitudini sportive).

Principalele activități prevăzute a se realiza în cadrul proiectului:

- lucrări de construcție bază nautică;
- dotări specifice bazei nautice;
- bazin de înot;

- sală fitness;
- amenajare patinoar (artificial sau natural);
- amenajare spațiu de agrement în aer liber (volei, minifotbal, tenis, baschet, piste ciclism și role etc.);
- construcții auxiliare (vestiare, dușuri, toalete, centru de închiriere etc.);
- construcție spații de cazare și dotări specifice pentru elevi, sportivi și antrenori în cantonament.

Rezultate așteptate

Prelungirea duratei sejurului turistic și diminuarea sezonality.

III.3. DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI

Proiect 1. Sistem de colectare selectivă, procesare și transport al deșeurilor din Delta Dunării

Obiectiv general

Îmbunătățirea calității mediului înconjurător și a calității vieții locuitorilor din Delta Dunării, precum și a oportunităților dezvoltării ecoturismului.

Obiectiv specific

Eliminarea consecințelor negative a gestionării necorespunzătoare a deșeurilor produse atât în localitățile din perimetrul Rezervației Biosferei Delta Dunării cât și pe traseele turistice și în locurile de campare.

Valoarea totală a proiectului

Valoarea totală estimată: 5.000.000 Euro

Durata proiectului

Durata de implementare a proiectului: 24 luni, în perioada 2008-2009

Scurtă descriere a proiectului

În teritoriul Rezervației Biosferei Delta Dunării de circa 580.000 ha trăiesc circa 15.000 de locuitori în 26 de așezări omenești amplasate în interiorul Rezervației. În timpul unui an, se estimează că Delta Dunării este vizitată de circa 50.000 de vizitatori iar numărul acestora este în continuă creștere. Din activitatea desfășurată de locuitorii Rezervației sau a vizitatorilor se estimează producerea unei cantități de circa 50.000 de tone de deșeuri anual. În prezent, nu este organizat un sistem coerent de colectare, transport și procesare a acestor deșeuri, fapt ce influențează calitatea mediului înconjurător, peisajul deltaic, precum și sănătatea ecosistemelor și a populației. Prin proiect se propune realizarea unui sistem de gestionare a deșeurilor produse în perimetrul RBDD care să cuprindă, în principal, centre locale de colectare selectivă a deșeurilor în fiecare localitate din Delta Dunării și unități de transport specializate (nave și mijloace rutiere) care să asigure preluarea și transferul acestor deșeuri către unitatea centrală a județului realizată pentru procesare.

Rezultate așteptate

Prin implementarea proiectului se va asigura îmbunătățirea substanțială a activității de salubritate din Delta Dunării cu consecințe favorabile asupra calității factorilor de mediu.

Proiect 2. Ecologizarea zonei de exploatare a nisipurilor de la Caraorman, din Delta Dunării

Obiectiv general

Ecologizarea zonei în care s-au executat construcțiile pentru obiectivul industrial de exploatarea a nisipurilor cuarțifere din pe grindul Caraorman din Delta Dunării

Obiectiv specific

Refacerea peisajului specific existent înaintea executării lucrărilor de exploatare.

Valoarea totală a proiectului

Valoarea totală estimativă: 400.000 Euro

Durata proiectului

Durata de execuție a proiectului: 24 luni în perioada 2008-2009

Scurtă descriere a proiectului

În perioada anilor 1980-1990, în localitatea Caraorman, din Delta Dunării au fost începute lucrările de construire a obiectivului pentru exploatarea nisipurilor cuarțifere din zăcămintul natural delimitat pe Grindul Caraorman, în apropierea pădurii Caraorman. Exploatarea trebuia să furnizeze unităților de prelucrare a metalelor, nisip peliculizat pentru turnătorii.

După înființarea Rezervației Biosferei Deltei Dunării și având în vedere faptul că amplasamentul obiectivului este situat în imediata vecinătate a zonei cu regim de protecție integrală *Pădurea Caraorman* s-a luat decizia neacordării autorizației de continuare a lucrărilor, neterminate în acea perioadă, datorită riscului ridicat de a distruge zona forestieră, dacă exploatarea nisipurilor ar fi început. În aceste condiții, lucrările de execuție au fost oprite și în zonă au rămas structuri metalice și din beton armat, precum și trei blocuri pentru locuințe abandonate și care afectează grav peisajul natural al zonei.

Prin lucrările proiectului propuse de instituții specializate din cadrul Autorității centrale pentru exploatarea miniere, se propune dezafectarea și îndepărtarea structurilor metalice și de beton din zonă și aducerea amplasamentului lucrărilor la configurația inițială prin refacerea elementelor naturale afectate de lucrări. Construcțiile destinate pentru spații de locuit vor fi integrate într-o amenajare cu destinație turistică.

Rezultate așteptate

Prin lucrările propuse se va reface peisajul natural existent înaintea începerii lucrărilor, vor dispărea sursele de poluare generate de structurile metalice abandonate în zonă, se vor crea oportunități noi pentru dezvoltarea turismului.

Proiect 3. Reactualizarea Planului de Amenajare Teritorială (PAT) a județului Tulcea

Obiectiv general

Realizarea unui cadru de planificare adecvat noilor cerințe și perspective de dezvoltare a județului Tulcea

Obiectiv specific

Crearea unui cadru de planificare actualizat care să permită acordarea obiectivelor de dezvoltare ale județului Tulcea cu cerințele și cu oportunitățile actuale și de perspectivă apărute în contextul aderării României la Uniunea Europeană

Valoarea totală a proiectului

Valoare totală estimativă: 200.000 Euro

Durata proiectului

Durata de execuție a lucrării: 12 luni, în perioada 2008-2009

Scurtă descriere a proiectului

Planul de Amenajarea Teritoriului (PAT) județului Tulcea a fost elaborat în perioada 1993-1994 și a cuprins viziunea de dezvoltare a județului în contextul posibilităților previzionate în perioada elaborării. Având în vedere contextul nou de funcționare și dezvoltare creat prin aderarea României la Uniunea Europeană precum și iminenta sa integrare în acest ansamblu internațional, a apărut tot mai necesară refacerea Planului de Amenajarea Teritoriului, ca instrument fundamental de planificare a perspectivei de dezvoltare a județului Tulcea în noul context de evoluție.

Planul de Amenajarea Teritoriului actualizat va armoniza cerințele de dezvoltare ale județului cu valențele capitalului natural existente integrând rezultatele unor studii de specialitate care au fundamentat strategii de dezvoltare în domenii economice cheie: strategia de dezvoltare a agriculturii și a sistemelor de irigații, strategia de dezvoltarea turismului, strategia de valorificare a resurselor naturale, etc., precum și cerințele noi apărute în contextul implementării unor directive ale Uniunii

Europene legate de protecția mediului (Directiva cadru a apei, Directiva păsări, Directiva habitate) ce au condus la delimitarea siturilor din cadrul rețelei *Natura 2000*. În acest context se preconizează și integrarea în PAT a unei *hărți ecologice a județului Tulcea*, hartă care va realiza o zonare a *ecologică* a județului privind desfășurarea activităților economice, în condițiile implementării prevederilor **Planului Local de Dezvoltare Durabilă** - Agenda Locală 21 a județului.

Rezultate așteptate

Prin actualizarea Planului de Amenajarea Teritoriului județului Tulcea se va obține un instrument util de planificare care va asigura dezvoltarea județului Tulcea în condițiile stabilite în planul Local de Dezvoltare Durabilă.

Proiect 4. Reactualizarea Planului de Amenajarea Teritoriului Zonală (PATZ) pentru Rezervația Biosferei Delta Dunării

Obiectiv general

Realizarea unui cadru de planificare adecvat noilor cerințe și perspective de dezvoltare din Rezervația Biosferei Delta Dunării.

Obiectiv specific

Crearea unui cadru de planificare actualizat care să permită acordarea obiectivelor de dezvoltare ale comunităților locale din perimetrul Rezervației Biosferei Delta Dunării cu cerințele și cu oportunitățile locale apărute în contextul aderării României la Uniunea Europeană

Valoarea totală a proiectului

Valoarea estimativă a lucrării: 200.000 Euro

Durata proiectului

Durata executării proiectului: 12 luni în perioada 2008-2009

Scurtă descriere a proiectului

Planul de Amenajarea Zonală a Teritoriului (PATZ) pentru Rezervația Biosferei Delta Dunării, a fost una dintre primele astfel de lucrări realizate imediat după schimbările politice din România de după 1989 și a reprezentat un demers important în definirea strategiilor de dezvoltare în zone cu regim special de protecție cum este zona Deltei Dunării. Având în vedere noile condiții create prin aderarea României la Uniunea Europeană și cerințele impuse de integrare în acest ansamblu, cerințe integrate în cadrul legislativ armonizat sau în noile instrumente de planificare în teritoriul Rezervației (strategii, planul de management, etc.) apare necesară și revizuirea și actualizarea și a planului zonal de amenajare.

Planul Zonal de Amenajare a Teritoriului pentru Rezervația Biosferei Delta Dunării va armoniza cerințele de dezvoltare ale județului cu valențele capitalului natural existente integrând rezultatele unor studii de specialitate care au fundamentat strategii de dezvoltare în domenii economice cheie: strategia de dezvoltare a agriculturii și a sistemelor de irigații, strategia de dezvoltarea turismului, strategia de valorificare a resurselor naturale, etc., precum și cerințele noi apărute în contextul implementării unor directive ale Uniunii Europene legate de protecția mediului (Directiva cadru a apei, Directiva păsări, Directiva habitate) ce au condus la delimitarea siturilor din cadrul rețelei *Natura 2000*. În acest context se preconizează și integrarea în PUG a unei *hărți ecologice a județului Tulcea*, hartă care va realiza o zonare a *ecologică* a județului privind desfășurarea activităților economice, în condițiile implementării prevederilor **Planului Local de Dezvoltare Durabilă** - Agenda Locală 21 a județului.

Rezultate așteptate

Prin actualizarea PATZ-ului pentru Rezervația Biosferei Delta Dunării, se vor asigura condiții mai bune pentru armonizarea cerințelor de protecția a diversității biologice, de refacere a habitatelor naturale afectate prin lucrări antropice cu cerințele de dezvoltare și bunăstare a comunităților locale. Se va asigura, în acest fel și un cadru legal adecvat unei dezvoltări urbanistice a localităților din Delta Dunării adaptate la cerințele de protecție și promovare a valorilor culturale locale.

Proiect 5. Reconstrucție ecologică în amenajarea agricolă Dunavăț-Murighiol

Obiectiv general

Refacerea habitatelor naturale distruse prin lucrări de îndiguire și desecare în Delta Dunării

Obiectiv specific

Reintegrarea amenajărilor agricole și piscicole abandonate în regimul natural de inundare prin refacerea conectivității cu zonele naturale externe acestor amenajări.

Valoarea totală a proiectului

Valoarea totală estimată: 4.200.000 Euro

Durata proiectului

Durata de execuție a proiectului: 24 luni, în perioada 2008-2009

Scurtă descriere a proiectului

Amenajarea agricolă Dunavăț-Murighiol, a fost realizată în perioada 1982-1985, este amplasată în zona inundabilă situată pe partea dreaptă a brațului Sf. Gheorghe, începând de la km 60 până la gura canalului Dunavăț (km 54) și are o suprafață totală de circa 2.600 ha. Prin amenajare, au fost realizate lucrări de îndiguire pentru izolarea zonei și scoaterea sa de sub influența regimului hidrologic natural și lucrări de desecare (stație de pompare și canale de drenarea apei). Prin desecarea zonei și darea sa în exploatare pentru culturi agricole, au fost distruse importante habitate naturale specifice zonelor umede (lacuri, gârle, stufării, pășuni, zăvoaie de sălcii și alte specii forestiere specifice), zone de reproducere naturală și de creștere pentru specii de pești, păsări sau mamifere legate de zonele umede. Prin realizarea acestei amenajări agricole, a fost distrusă o zonă din care populația locală din cel puțin trei localități (Murighiol, Dunavățul de Sus și Dunavățul de Jos) își desfășura activitate de pescuit, creșterea animalelor și în special de turism datorită peisajului deosebit creat

prin mozaicul de habitate existent înainte de desecare. După începerea exploatarei agricole, s-a constatat că doar o parte din zona desecată este pretabilă culturilor agricole datorită suprafețelor mari (peste 60%) acoperite de formațiuni de turbă și că realizarea culturilor agricole în zona cât de cât pretabilă agriculturii această activitate s-a desfășurat cu cheltuieli mari de producție datorită cerințelor de pompare pentru controlarea regimului hidrologic din incintă. Pe de altă parte, populația din localitățile Murighiol și în special din Dunavățul de Sus a fost afectată distrugându-li-se o importantă zonă naturală foarte atractivă pentru turism, cu influență importantă asupra veniturilor.

La solicitarea locuitorilor din aceste localități, Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării a elaborat un studiu de fezabilitate privind reconectarea amenajării la regimul hidrologic natural pentru refacerea habitatelor naturale specifice zonelor umede. Se preconizează ca prin realizarea unor lucrări de decolmatare a unor gârle naturale din interiorul actualei amenajări (Canalul Lipovenilor) prin lucrări de izolare a unor terenuri agricole aflate în proprietate privată (circa 200 ha) și prin lucrări de străpungere a digului de apărare pentru a permite inundarea naturală a zonei, să fie redată circuitului natural peste 80% din actuala amenajare agricolă.

Rezultate așteptate

Prin realizarea lucrărilor propuse se va reface mozaicul de habitate naturale specific zonelor umede, existent înainte de îndiguire și desecare și se vor reface importante zone de reproducere naturală și de creștere pentru specii caracteristice acestor zone (pești, păsări, mamifere). Se va reface, în acest fel, un peisaj natural afectat, precum și surse importante de venituri pentru populația locală.

Proiect 6.

Reconstrucție ecologică în Amenajarea Piscicolă Murighiol (Lacul Murighiol)

Obiectiv general

Refacerea habitatelor naturale distruse prin lucrări de îndiguire și desecare în Delta Dunării

Obiectiv specific

Reintegrarea amenajărilor agricole și piscicole abandonate în regimul natural de inundare prin refacerea conectivității cu zonele naturale externe acestor amenajări.

Valoarea totală a proiectului

Valoarea totală estimată: 2.000.000 Euro

Durata proiectului

Durata de realizare a proiectului: 24 luni, în perioada 2008-2009

Scurtă descriere a proiectului

Lacul Murighiol, în suprafață totală de circa 330 ha face parte din Amenajarea piscicolă Murighiol, realizată în perioada 1975-1978, în suprafață totală de circa 2.260 ha. Prin includerea lacului Murighiol în amenajarea piscicolă, lacul a fost izolat de regimul hidrologic natural și transformat într-un eleșteu pentru creșterea peștelui de consum. Prin construirea unor lucrări hidrotehnice adecvate (diguri de protecție, stație de pompare, călugări de alimentare - recirculare) s-a creat posibilitate golirii și reumplerii lacului și aplicare unor tehnologii de creștere intensivă a unui număr redus de specii de pești de cultură (crap indigen și crap chinezesc) eliminându-se diversitatea de specii de pești existentă înainte de amenajare, fiind afectate habitate naturale pentru specii de păsări specifice zonei. După 1990, activitatea de producerea a peștelui de consum din amenajarea piscicolă Murighiol a fost restrânsă foarte mult cele mai multe eleștee fiind abandonate datorită costurilor ridicate pentru producerea peștelui. În aceeași situație este și lacul Murighiol în care nu s-au mai făcut lucrări specifice unei tehnologii de creștere sistematică a peștelui de consum, rămânând izolat din punct de vedere hidrologic, fără posibilități de primenire a apei. La solicitarea Consiliului Local Murighiol lacul a fost preluat de comunitate pentru asigurarea posibilității populației locale de a pescui pește pentru consumul propriu. Ca urmare, a acestei situații, fenomenul de eutrofizare este foarte avansat în lac și datorită faptului că numeroase gospodării umane din

localitatea Murighiol sunt amplasate pe malul lacului aducând un aport important de nutrienți.

La solicitarea Consiliului Local Murighiol, Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării, a promovat un studiu de fezabilitate pentru analizarea posibilităților de îmbunătățire a condițiilor ecologice din lac și pentru refacerea stării inițiale a lacului de bazin acvatic natural, conectat la regimul hidrologic natural.

Prin lucrările propuse vor fi reactivate posibilitățile de alimentare cu apă din Dunăre pe traseele inițiale și se va reface posibilitatea circulației ambarcațiunilor din lac spre zonele naturale învecinate. În acest fel se urmărește refacerea regimului hidrologic existent înainte de amenajare cu consecințe imediate privind îmbunătățirea condițiilor ecologice din lac, precum și realizarea posibilităților de circulația a ambarcațiunilor mici din și în lac contribuind în acest fel la dezvoltarea activității de turism local, în beneficiul comunității. Pe de altă parte sunt prevăzute și lucrări de protecția împotriva inundațiilor a localității Murighiol.

Rezultate așteptate

Prin lucrările de propuse se vor îmbunătăți condițiile ecologice din lac prin refacerea unor habitate naturale, refacerea diversității populațiilor de pești și a celorlalte specii caracteristice.

Proiect 7. Centru de informare ecologică în Sf. Gheorghe

Obiectiv general

Creșterea nivelului de implicare a comunităților locale

Obiectiv specific

Îmbunătățirea infrastructurii locale pentru facilitarea posibilităților de conștientizare publică și creșterea nivelului de implicare a comunităților locale în probleme ecologice

Valoarea totală a proiectului

Valoarea totală estimată: 300.000 Euro

Durata proiectului

Durata de execuția a proiectului: 14 luni în perioada 2008-2009

Scurtă descriere a proiectului

Zona localității Sf. Gheorghe este una dintre localitățile interesante din Delta Dunării, atât în ceea ce privește poziția geografică (așezată la gura de vărsare a brațului Sf. Gheorghe al Dunării în Marea Neagră) cât și prin faptul că este o localitate la care accesul este posibil numai pe apă. Datorită poziției sale, localitatea se bucură de un peisaj specific deosebit, oferit de prezența Dunării și a Mării Negre, de proximitatea unor zonelor cu regim de protecție integrală (Sacalin-Zătoane, Arinișul de la Erenciuc, Lacul Belciug), dar și de tradiția pescărească a zonei cu activități specifice dar și cu obiceiuri culturale (festival de film, festival de muzică ușoară) și gastronomice specifice. Datorită acestei situații, zona este vizitată de foarte mulți turiști români și străini care vizitează împrejurimile, petrec sejururi de plajă la mare, pescuit sportiv, etc.

Prin proiect se va asigura un centru de informare pentru a se asigura vizitatorilor zonei, informațiile necesare pentru cunoașterea zonei. Centrul este prevăzut cu facilități de vizionarea unor filme documentare precum și pentru organizarea unor activități de educație ecologică a copiilor și elevilor din localitatea Sf. Gheorghe, dar și a celor care vizitează zona.

Centrul poate fi folosit, de asemenea și pentru acțiuni de conștientizare publică a vizitatorilor dar și a populației locale pentru ridicarea nivelului lor de participare la acțiunile de protecția mediului.

Rezultate așteptate

Dezvoltarea posibilităților de informare și instruire a publicului de diferite vârste în problemele de mediu și dezvoltare durabilă, creșterea nivelului de participare a populației locale, indiferent de vârstă, la acțiunile protecția mediului înconjurător.

Proiect 8. Elaborarea planului de dezvoltare a utilizării energiilor neconvenționale în județul Tulcea inclusiv a energiei eoliene, armonizat cu obiectivele de conservare a diversității biologice

Obiectiv general

Dezvoltarea posibilităților de înlocuire a surselor de energie bazate pe utilizarea combustibililor fosili, cu impact ridicat asupra mediului cu surse de energie bazate pe utilizarea potențialului local de energie curată

Obiectiv specific

Stabilirea zonelor din județul Tulcea cu potențial ridicat de producere a energiei curate, bazate pe forța vântului, a valurilor, pe energia solară, etc., cu impact minim asupra diversității biologice.

Valoarea totală a proiectului

Valoarea totală estimată a proiectului: 1.000.000 Euro

Durata proiectului

Durata de execuție a proiectului: 10 luni în perioada 2008

Scurtă descriere a proiectului

Zona Dobrogei este cunoscută pentru potențialul său ridicat de producerea energiei electrice folosind energia eoliană, fapt care a atras și atrage în ultima perioadă tot mai mulți investitori dispuși să finanțeze realizarea unor obiective importante pentru producerea energiei electrice folosind energia vântului. Mai sunt cunoscute, de asemenea, posibilități de producerea energiei electrice „curate” folosindu-se și alte resurse naturale: energia valurilor, energia solară, așa cum sunt și posibilități în zonă de producere a „bio-combustibililor”, prin cultivare unor suprafețe de teren cu plante necesare acestui scop (soia, rapiță etc.)

Având în vedere faptul că zona Dobrogei este și o zonă foarte valoroasă din punct de vedere al protecției diversității biologice (prezența Deltei Dunării, a

lacurilor litorale, etc.), fiind și singura zonă de stepă a Uniunii Europene, fapt ce a condus la declararea unui număr mare a zone protejate (Rezervația Biosferei Delta Dunării, Parcul Național Munții Măcinului etc.) și la propunerea unui număr mare de zone din rețeaua „Natura 2000”, este o necesitate stringentă elaborarea unui plan regional pentru delimitarea zonelor care pot fi utilizate în scopul producerii energiei curate fără a afecta valorile diversității biologice din zonă. Acest plan va permite orientarea investitorilor în vederea amplasării obiectivelor de producere a energiei.

Rezultate așteptate

Concentrarea obiectivelor pentru producerea energiei „curate” în zone cu impact minim asupra diversității biologice sau asupra peisajului local.

III.4. DOMENIUL SOCIAL

Proiect 1. Centru de zi Tulcea

Obiectiv general

Combaterea marginalizării sociale.

Obiectiv specific

Dezvoltarea și diversificarea modalităților de intervenție în vederea prevenirii abandonului și a reducerii numărului de copii instituționalizați.

Valoarea totală a proiectului: 380.000 Euro

Durata de execuție a proiectului: 2008-2009

Scurtă descriere a proiectului

Reabilitarea clădirii; dotarea cu echipamente adaptate situației beneficiarului; amenajarea spațiilor comune pentru activități sociale, recreativ-culturale, asistență medicală de urgență, servirea unei mese.

Rezultate așteptate

Îmbunătățirea și diversificarea serviciilor de asistență socială și protecție pentru persoanele și familiile al

căror trai zilnic nu poate fi susținut prin propriile mijloace, capacități și drepturi.

Proiect 2. Centru de sănătate Sulina

Obiectiv general

Creșterea standardului de viață al populației; asigurarea accesului la asistență medicală și de sănătate pentru toți cetățenii.

Obiectiv specific

Creșterea competenței și calității actului medical.

Valoarea totală a proiectului: 4.000.000 Euro

Durata de execuție a proiectului: 2010-2012

Scurtă descriere a proiectului

Restaurarea clădirilor de patrimoniu din spitalul Orășenesc Sulina înființat în 1864 de Comisia Europeană a Dunării; dotarea și echiparea cu utilități care să asigure funcțiuni multiple de sănătate publică pe toată perioada anului: spital, bază de tratament și recuperare etc.

Rezultate așteptate

Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii sanitare, în paralel cu creșterea calității și diversității serviciilor medicale.

Proiect 3. Modernizare sisteme de încălzire în școlile din Somova, Beidaud, Ciucurova, Cataloi, Horia, I.C. Brătianu, Luncavița, Mihai Bravu, Niculițel, Greci

Obiectiv general

Egalitatea de șanse, creșterea standardului de viață al populației.

Obiectiv specific

Reabilitarea și modernizarea infrastructurii școlilor și procurarea de echipamente necesare.

Valoarea totală a proiectului: 1.000.000 Euro

Durata de execuție a proiectului: 2007-2008

Scurtă descriere a proiectului

Achiziții și montaj echipamente eficiente de încălzire și rețele de distribuție a energiei termice.

Rezultate așteptate

Modernizare sisteme de încălzire în școli, îmbunătățirea condițiilor de studiu pentru elevi și profesori.

Proiect 4. Reabilitare Spitalul Județean Tulcea și Ambulatoriul de specialitate

Obiectiv general

Creșterea standardului de viață al populației

Obiectiv specific

Refacerea echilibrului între serviciile de medicina primară și cele de medicina secundară, afectată de evoluția sistemului sanitar din ultimii ani, esențial în creșterea rolului preventiv al serviciilor de sănătate conform standardelor europene; dezvoltarea unui sistem de prevenire și tratare modern, performant; accesibil tuturor categoriilor de persoane afectate.

Valoarea totală a proiectului: 7.000.000 Euro

Durata de execuție a proiectului: 2007-2008

Scurtă descriere a proiectului

- Reabilitarea infrastructurii serviciilor de sănătate (clădiri și echipamente);
- Dezvoltarea unui bloc materno infantil, la standarde europene;
- Integrarea serviciilor medicale ale spitalului județean din alte clădiri izolate ce pot fi redată circuitului dezvoltării serviciilor de asistență socială;
- Reabilitarea secției A.T.I. - echipamente medicale;
- Dotarea cu instalații sanitare, electrice și termice;
- Dotarea cu echipamente medicale specializate pentru toate secțiile spitalului și ambulatoriu.
- Modernizarea utilităților existente (realizarea unui sistem de climatizare-ventilare, mobilier, utilități clinice)
- Implementarea unui sistem de incinerare deșeurilor medicale (anatomo-patologice)
- Facilități de acces pentru persoanele cu dizabilități fizice;
- Reabilitare săli de operație - aparatură medicală (video endoscop, aparatură laparoscopică, mese de operație, lămpi scialitice).

Rezultate așteptate

Sporirea accesului la serviciile de sănătate a populației din cele 14 localități izolate din Delta Dunării și a celorlalte localități din județul Tulcea; creșterea numărului de medici specialiști și cadre medicale specializate cu 50% în 5 ani; îmbunătățirea capacității și calității serviciilor de asistență medicală și repartizarea teritorială, pentru asigurarea unui acces egal al cetățenilor la serviciile de sănătate.